

രഘുവീരവിജയം.

വടക്കൻകൂർ.

രഘുവീരവിജയം . (ഒന്നാംഭാഗം)

ഗുണകർമ്മവു്,
വടക്കുംകൂർ രാജരാജവർമ്മരാജാ.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി
(പകർപ്പവകാശം)
കമലാലയാപ്രിൻറിംഗ് വർക്ക്സ്, ആൻഡ്
ബുക്ക് ഡിപ്പോ, — തിരുവനന്തപുരം.

കമലാലയമുദ്രാലയം,
തിരുവനന്തപുരം.

1108.

Price Annas 12.]

[വില 12 അണ്ണ.

മുഖവുര.

രഘുവീരവിജയം കവനകൗമുദിമാസികയിൽ ഖണ്ഡശഃ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. രാഘവാദ്യദയം മുഴുവൻ കവനകൗമുദിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിനു ശേഷമാണ് ഈ കാവ്യം രചിച്ചത്. വിശ്വാമിത്രന്റെ യാഗരക്ഷ മുതൽ പരശുരാമനിജയംവരെയുള്ള രാമായണ കഥാംശം രാഘവാദ്യദയത്തിലും, അഭിഷേകാരംഭം മുതൽ ചിത്രകൂടപ്രാപ്തിവരെയുള്ളത് രഘുവീരവിജയത്തിലും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. രാഘവാദ്യദയത്തിൽ അവസാനിപ്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതിനു മേൽ ഉള്ള കഥാഭാഗം ആണ് ഈ കാവ്യത്തിൽ അടങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നതെങ്കിലും, ഈ കാവ്യങ്ങൾ രണ്ടും രണ്ടു തന്നെ എന്നാണ് എന്റെ സങ്കല്പം.

കവനകൗമുദിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതിൽ നിന്ന് അല്പമായ ചില ഭേദഗതികൾ, ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, രഘുവീരവിജയത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാംഭാഗത്തിലെ ഇതിവൃത്തം ഒരു ശുഭസ്ഥാനത്തിൽ വെച്ച് അവസാനിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി പത്താംസ്കന്ധത്തിന്റെ ഒടുവിൽ സാരമായ ഒരു വ്യത്യാസം വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കഥാവസ്തുരചനയിൽ അല്പമായ ചില ഭേദഗതികൾ സന്ദർഭാനുസരണം വേറെയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

രാഘവാദ്യദയം എന്നപോലെ രഘുവീരവിജയവും സംസ്കൃതമഹാകാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തെ കഴിയുന്നതും അനുസരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. ഭാഷയിലുള്ള മഹാകാവ്യശാഖയ്ക്കു വേണ്ടുവോളവും വിശാലതയും അഭിവൃദ്ധിയും ഉണ്ടായി, സംസ്കൃതത്തിലുള്ള ആ ശാഖയുടെ സാത്മ്യം ലഭിക്കുന്നതായാൽ, കൈരളീപദ്യസാഹിത്യത്തിന് അതു ശ്രേയസ്കരമാകുമെന്നുള്ള ദൃഢമായ വിശ്വാസമാണ് ഈ കാവ്യരചനയ്ക്ക് എന്നെ പ്രധാനമായി പ്രേരിപ്പിച്ചത്. ഈ കാവ്യങ്ങളിൽ സംസ്കൃതമഹാകാവ്യങ്ങളിലെ അംശങ്ങളെ യഥോചിതം

പല സന്ദർഭങ്ങളിലും ഞാൻ അനുകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ കാവ്യം മൂന്നാംസർഗ്ഗത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള സാഹിത്യവിചാരം, ശ്രീകണ്ഠചരിതം ശിവലീലാഞ്ജനം മുതലായ മഹാകാവ്യങ്ങളിലെ ആരംഭത്തിലുള്ള സർഗ്ഗങ്ങളുടെ അനുകരണമാകുന്നു. ഇതുപോലെ അനുകരിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങൾ വേറെയും ഉണ്ട്. ഈ കാവ്യരചനയ്ക്ക് എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ച മറ്റൊരു പ്രധാന സ്രഷ്ടി ഭഗവാൻ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ ഉള്ള ഭക്തിയാണെന്നുള്ള വാസ്തവംകൂടി ഇവിടെ പറയേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. ഭാഷാപദ്യ സാഹിത്യത്തിന് മുൻപു പറഞ്ഞ വിധമുള്ള ഒരു അഭിവൃദ്ധി അല്ലമെങ്കിലും സമ്പാദിച്ചു കൊടുക്കുവാൻ എന്റെ ഈ കാവ്യങ്ങൾക്കു സാധിച്ചാൽ എനിയ്ക്ക് അത്യന്തം കൃതാത്മതയ്ക്ക് അവകാശമുണ്ട്; ഇല്ലെങ്കിൽ ഭഗവാൻ ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ ചരിതത്തെ വണ്ണിയ്ക്കുന്നതു നിമിത്തമുള്ള ഒരു മാഹാത്മ്യമെങ്കിലും എന്റെ കാവ്യങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടാകാതിരിയ്ക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു.

ദിലീപൻ മുതൽ ദശരഥൻവരെയുള്ള സൂര്യവംശരാജാക്കന്മാരെ രണ്ടും മൂന്നും സർഗ്ഗങ്ങളിൽ വണ്ണിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഭഗവാന്റെ അവതാരം, ലീല എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ ഒരു വണ്ണം മൂന്നാംസർഗ്ഗത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. നാലാംസർഗ്ഗത്തിൽ കഥാവസ്തുവിന്റെ പ്രധാന ഭാഗം ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.

രാഘവാഭ്യുദയം എന്നപോലെ രഘുവീരവിജയം രചിയ്ക്കുന്ന കാര്യത്തിലും, സഹൃദയന്മാരായ പല സ്നേഹിതന്മാരും എന്നെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത കൃതജ്ഞതയോടു കൂടി പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു. അവരിൽ അഗ്രഗണ്യൻ സൽകവിവർണ്ണനും സഹൃദയാശ്രേയസരനും ആയ (കവനകൌമുദി പത്രാധിപർ) ശ്രീമാൻ പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ അവർകളാകുന്നു. ഞാൻ അശ്രദ്ധനും അലസനും ആയിബുദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളപ്പോഴെല്ലാം, ഈ മാന്യസുഹൃത്തിൽനിന്ന് എനിയ്ക്കു നിരവധിയായ പ്രോത്സാഹനശക്തി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വാസ്തവം മറക്ക

ത്തക്കതല്ല. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, ശ്രീമാൻ കൃഷ്ണവാരിയരകർകളോട് എനിയ്ക്കുള്ള കൃതജ്ഞത വാചാമഗോചരം എന്നു മാത്രമേ പറയുവാനുള്ളൂ.

ശ്രീരാമദേവന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ അചിരേണ രാജവീരവിജയത്തിന്റെ രണ്ടാംഭാഗവും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിയ്ക്കുമെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു.

ഈ കാവ്യത്തിന്റെ മറ്റു ഭാഗം സമ്പൂർണ്ണം ഭരിയായി നിവ്ഹിച്ച 'കമലാലയ'പ്രവർത്തകന്മാരോട് എനിയ്ക്കുള്ള അനേകതവമായ കൃതജ്ഞതയും ഇവിടെ സാദരം പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

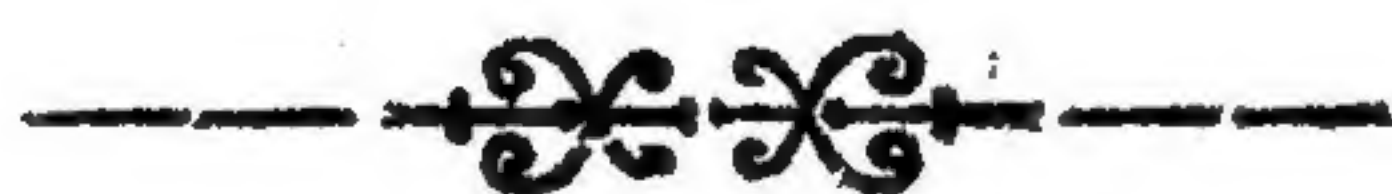
മാൻ ചിങ്ങം ൨൨, } എന്ന്,
 പേരാമ്പറ, } ഗുണകർത്താവ്
 വടക്കേമലയാളം. } വടക്കുംകൂർ രാജരാജവർമ്മരാജാ.

വിഷയാനുകൂലനിക.

	വശം.
ഒന്നാം സർഗ്ഗം.	൧—൧൪
ഇഷ്ടദേവതാപ്രാർത്ഥന.	൧
കവിസ്തുതി.	൧
സാഹിത്യവിചാരം.	൭
രണ്ടാം സർഗ്ഗം.	൧൫—൨൩
സൂര്യവർണ്ണനം.	൧൫
ദിലീപവർണ്ണനം.	൧൭
രഘുവർണ്ണനം.	൧൯
അജവർണ്ണനം.	൨൩
മൂന്നാം സർഗ്ഗം.	൨൪—൪൧
ദശരഥവർണ്ണനം.	൨൪
ഭഗവദവതാരവർണ്ണനം.	൩൫
ഭഗവദ്ദീപാവർണ്ണനം.	൩൩
നാലാം സർഗ്ഗം.	൪൨—൫൩
അഭിഷേകാലോചന.	൪൨
അഭിഷേകോത്സവാരംഭം.	൪൩
വസിഷ്ഠനും ശ്രീരാമനും.	൪൭
അഞ്ചാം സർഗ്ഗം.	൫൪—൮൩
കൈകേയിയും മന്മഥരയും.	൫൪
ആറാം സർഗ്ഗം.	൮൪—൧൦൩
പ്രഭാതവർണ്ണനം.	൮൪
ഏഴാം സർഗ്ഗം.	൧൦൪—൧൨൩
അഭിഷേകവർണ്ണനം.	൧൦൪
കൈകേയിയും മന്മഥരയും.	൧൦൩
ദശരഥരാജാവും കൈകേയിയും.	൧൧൦
കൈകേയിയുടെ വരപ്രാർത്ഥന.	൧൧൪

	വശം
എട്ടാം സർഗ്ഗം.	മുര—മരം
ശ്രീരാമാദികളുടെ ആഗമനം.	മുര
ദശരഥന്റെ അസ്വസ്ഥത.	മുര
കൈകേയിയും സുമന്ത്രാദികളും ആയുധ	
സംഭാഷണം	മുര
ദശരഥൻ ശ്രീരാമൻ വനയാത്രയ്ക്ക് അനുവാദം	
കൊടുക്കുന്നത്.	മുവ
ശ്രീരാമന്റെ വനയാത്രാഭ്യമം.	മുൻ
ഒൻപതാം സർഗ്ഗം.	മർമ—മനു
പൗരന്മാരുടെ അസ്വസ്ഥത.	മർമ
ലക്ഷ്മണപ്രക്ഷോഭം.	മർ
ലക്ഷ്മണസാന്ത്വനം.	മർ
പത്താം സർഗ്ഗം.	മുര—മര
സീതയുടെ അസ്വസ്ഥത.	മുര
സീതയും ശ്രീരാമനും.	മുവ
ശ്രീരാമാദികൾ കൌസല്യയെ കാണുന്നത്.	മുര
വനയാത്ര.	മുവ
ചിത്രകൂടപ്രാപ്തി.	മര

രഘുവീരവിജയം.

ഒന്നാം സർഗ്ഗം.

൧

ചാരുപ്രകാശഭര പൂണ്ടുമെടുത്തു ചാട്ടം
ചേരും നിശാചരപതങ്ങുകലം പൊരിച്ചും
കാരുണ്യതൈലചിതമായ് രഘുവീരനാമം
ചേരും ജഗതഭവനദീപിക വെന്നിടുന്നു.

൨

മന്നായതിൽ പ്രഥിതമാം കവനാഗമത്തെ—
യൊന്നാമതായി വെളിവാക്കിയ യോഗിവർണ്ണൻ
ഇന്നാദിദിവ്യകവി രാമകഥാപ്രസംഗം—
സന്നാഹിയാമിവനനുഗ്രഹമേകിടേണം.

൩

ആർക്കുള്ള വാക്കുവിലശാസ്ത്രവുമാദരിച്ചു—
പാർക്കുന്നു, ഭാരതകഥാമൃതസിന്ധുവാരാം,
ഓർക്കുമ്പോൾ വിശ്വഗുരുവാമുനിവർണ്ണനെൻറ—
നേർക്കുറു നൽക്കൂപ പൊഴിക്കുകിൽ ഞാൻ കൃതാത്മൻ.

൪

ഉന്നിദ്രമായ കവിമാലയിൽ മിന്നിടുന്ന—
പൊന്നിൻപതക്കമതിരററ ഗുണത്തിനാലേ
മന്നികലാധൃത പെരുത്ത ഗുണാധ്യനെന്നു—
മെന്നിൽ സുവാക്പരിമളത്തെ വളർത്തിടേണം.

൫

ഭാസൻ പ്രസന്നകവിതാജനതൻറ മന്ദ—
ഹാസത്തൊടൊത്തു വിലസും ശുചിവാക്കു വായ്ക്കാൻ
നൈസർഗ്ഗികോജ്ജ്വലിതരൂപകധന്യനേററ—
മാസകതമാക്കണമെന്നിങ്ങു കവിതപവിതം.

ന

ഭ്രമേനഘമണിദീപിക സർവ്വിദ്യാ-
വാമേശിതാവു പുളകോത്സവഭോക്തിശാലി
ക്ഷേമേന്ദ്രനന്യനൊരു സത്യവതീസുതൻ വാക്-
ക്ഷേമേച്ഛ വാകിന നമുക്കു സദാവലംബം.

െ

അന്യർ ഭർല്ലഭതരം ഗിരിരാജകന്യാ-
സ്തന്യം ഭജിച്ചു കവിമൗലിപദം ഭജിച്ചോൻ,
ദൈന്യം പെടാതെ നിഗമോക്തപഥം തെളിച്ച-
ധന്യൻ സദാ ഭൂവിധനാം ശിശുവാശ്രയം മേ.

വ

കാമാക്ഷിതൻ കരുണകൊണ്ടു കവിതപലക്ഷീ-
പ്രേമാണ്ഡസണ്ഡ സുഖസന്മദജന്മഭൂവായ്
ഭ്രമാന്യരാം കവികൾതൻശിഖയിൽ തിളങ്ങും-
പൂമാല മുകുന്ദിഹ മുകുത മാററണം മേ.

ൻ

ലോകം വിശിഷ്ടസുഖരികതമെതിൻമിടുക്കാൽ
നാകത്തെയും തുണസമം നിരസിക്കുമൊരാൾ
ആകമ്രമാക്കവനഭൂവിനു സൃഷ്ടികർത്താ-
വേകട്ടെ മേ ഗിരിജയം ഗുരു കാളിദാസൻ.

ഥ

ആരിബ്ഭവത്തിനു കൃതിപ്രകരണ ഭൂതി-
ഭൂരിതപമേകി നവമാബ്ഭവഭൂതി വന്ദ്യൻ
പാരിൽബ്ഭവാഞ്ജയുതഭൂതിയെ വെന്ന കീർത്തി
പേരിജ്ജയിപ്പു ഹൃദി തല്ല ഭമോത്തിടുന്നേൻ.

ഥഥ

അന്തഃപ്രകാശിതരസാവഹമായ്, സദത്ഥാൽ-
ച്ചന്തം തികഞ്ഞധികചിത്രീതവണ്ണമാനും,
കാന്തം വിളങ്ങുമൊരു ഭാരവിമേഘമെന്റ
താന്തം മനസ്സിനു കളുർമ്മ വളർത്തിടേണം.

൧൨

ആശാന്തസഞ്ജതയശോനിധി മാഘനേര-
മാ,ശാരദാപ്തിയിലുമറു രസം സശബ്ദം
ധീശാലി പെയ്തു ബുധലോകശിഖിയ്ക്കു ശോക-
മേശാതെ നിത്യനടനോത്സവമേകിടുന്നു.

൧൩

സാമത്വമുജപലരസം പദപുഷ്പി ചിന്താ-
സാമഗ്ര്യമപ്രതിഭാപ്രതിഭാതിഭാവം
ഈമട്ടനാർത്തുണപങ്ക്തി തെളിഞ്ഞു മിന്നും-
ശ്രീമദ്വക്തന്റെ കവിതയ്ക്കു തിരേതുമില്ല.

൧൪

വൈകല്യമറു നിഗമാന്തപഥം തെളിച്ചോ-
നാകമ്പിതാഹിതമതാചലജാലമൂലൻ,
പാകപ്രസാദരസസുന്ദരവാഗപിഭൂതി-
യ്ക്കേകം വിഹാരമഹി ശങ്കരയോഗി വെൽവു.

൧൫

ശീഷം കലുഷമുരുവാഗ്ദ്ധരികൊണ്ടു രോമ-
ഹഷം തരും മഹിതനാഷ്പഥാനയായി
ഹഷൻ, സരസ്വതി രസാൽ തനിയേ ധൂതാത്മമാൽ-
ക്കഷം പുണൻ കവീരാട്ടു നമുക്കു ദൈവം.

൧൬

ബാണൻ സുബന്ധു കവീരാജനനന്തഭട്ട-
നാണത്തമുള്ള കവികൾക്കിവർ മുൻപരല്ലോ
ക്ഷീണം പെടാതെ കൃതിജാലവശേന വാണീ-
പ്രാണപ്രഭാവരിവരൂഴി മയക്കിടുന്നോർ.

൧൭

എൻനീണ്ട പാപബലമതുളതമെത്ര കഷ്ടം!
ഞാൻ നീലകണ്ഠകവിദീക്ഷിതരേ മറന്നോൻ;
സന്നീരജാതമധുസോദരസുകതിയാൽ ഭൂ-
വെന്നീടുമാസ്സുകവി മറൊരു കാളിദാസൻ,

൧൮

സാരാലനന്തഗുണശയ്യ കലൻ തത്തപ-
 ക്ഷീരാബ്ധിയിൽ കവിതയാം രമയൊത്തു നിത്യം
 പേരാളിടം വിബുധസേവിതനായ് ലസിപ്പോ-
 നാരാജിതൻ കവി മുരാരി മുരാരിതന്നേ.

൧൯

നാരായണീയമുഖകാവ്യശതങ്ങൾ മാലപീ-
 ധാരാവിലാസതചിരങ്ങൾ രചിച്ച ഭക്തൻ,
 നാരായണാഖ്യകവി ഭട്ടതിരിയ്ക്കു കൂപ്പാ-
 താരാണൊരാൾ കരുതുകിൽ ഭവനത്തിലുള്ളൂ.

൨൦

സാദം സദാപി മുദുകോമളമായ വീണാ-
 നാദത്തിനേകമുചിതലപനിഭഞ്ജി തിങ്ങി
 മോദം ബുധക്കുരുളിടം കവി രാമപാണി-
 വാദന്റെ കാൽപ്പൊടികളാർ മുടിയിൽലരിക്കാ?

൨൧

എണ്ണം പെടാത്ത ഗുണപുഷ്പിനിമിത്തമാക്കും
 കണ്ണത്തിനും കരളിനും കുളിരേകിടുന്നോർ
 കണ്ണശ്ശനും പുനവുമാഗ്നത തുഞ്ചനും മേൽ
 പൂണ്ണപ്രമോദരസമേകണമേ കണം മേ.

൨൨

ഉള്ളിൽതരളതതിപോൽവരുമാശയങ്ങൾ
 തള്ളിത്തകർത്തു ഫലിതങ്ങൾ നിറച്ചിണക്കി
 തുള്ളിയ്ക്കുമാരെയുമതിൻപടി തുള്ളൽ തീർത്തു-
 കൊള്ളിച്ചു കഞ്ചനിഹ, കിഞ്ചനമേ സഹായം.

൨൩

പണ്ടുള്ള പണ്ഡിതൻ നടന്ന വഴിയ്ക്കു പോകാൻ
 വേണ്ടുന്ന കോപ്പുകളിലൊന്നുമിണങ്ങിടാതെ
 തണ്ടുള്ളിലേററവുമിയന്ന വൃഥാഭിമാനം-
 കൊണ്ടുച്ചാപലമിതാ കൃതി ഞാൻ ചമപ്പു.

൨൪

ആനയ്ക്കുതുല്യമെതിരായ് നിജ വക്ത്രമണ്ണാൻ
ദീനൻ പൊളിയ്ക്കുവതിനേററമൊരുങ്ങിടുമ്പോൾ
ഞാനല്ല പൂകിടുമൊരിക്കലിസാഹസത്തെ-
ജ്ഞാനംപെട്ടു ബുദ്ധജനങ്ങൾ പൊറുത്തിടട്ടേ!

൨൫

ഞാനെങ്ങു ശുഷ്കമതി ദിവ്യജനൈകഗമ്യ-
മനനന്ദമേതു കവിതാപഥസൗഖ്യമെങ്ങോ
ശ്രീനന്ദനത്തിലിയലും പുതുപാരിജാത-
ത്തൈനെങ്ങു ഫന്തി ഫതക്രൂപഗമെങ്ങു ഭേദം?

൨൬

നോക്കുന്നദിക്കിലഖിലം ഖലർ, ദോഷമേററം
വായ്ക്കുന്നതെൻമൊഴി, മഹാവിബുധൈകസേവ്യം
പ്രോൽകൃഷ്ടകാവ്യപഥ,മത്യുണ്ണ ഞാനി,തൊക്കെ-
യോക്കുന്വൊളന്മതികിടന്നുപിടിച്ചിടുന്നു.

൨൭

ഹാലാഹലത്തിനമൃതതപമിയറിടുനോർ,
ചേലാളിടുന്നാരമൃതം വിഷമാക്കി വയ്ക്കാർ,
ലീലാവശാൽ ഖലജനങ്ങളിലെന്തൊരിന്ദ്ര-
ജാലാതനിഷ്ടവിഭവം ഭൂവി നമ്മൾ കാണുമു.

൨൮

മുൻപുള്ളതൊക്കെയുമബലമനത്ഥമെന്നു-
താൻ പുത്തനായ് ചിലതു കണ്ടുപിടിച്ചമട്ടിൽ
വീമ്പുംപറഞ്ഞവിലമിട്ടടിയേമറിയ്ക്കാൻ
നോൻപുറം നോറു മരുവുന്നു സദാ ഖലന്മാർ.

൨൯

വല്ലാതായൻ പുതുമഭ്രമ,മത്ഥമൊട്ടു-
മില്ലാത്തവൈരനില പൂർവ്വമതത്തൊടെല്ലാം,
പുല്ലായ് പുരാതനരെയോള്പ്പാരു വൃത്തി,യെന്നി-
തെല്ലാം പെരുമ്പലരിൽ നാം നിയമേന കാണുമു.

൩൦

മന്നിൽ വലക്കടയ വാഗ്ദരവൈഭവത്തിൻ—
മന്നിൽ ഭൂജ്ഞവിഷശക്തിയതൈത്ര തുല്യം!
ഉന്നിദ്രമന്ത്രവിവിധേഷധസമ്പ്രയോഗാൽ
കുന്നിക്കുമുക്തിഗരളം ശമിയാത്തതല്ലോ.

൩൧

ഉൾത്തിക്കുകൊണ്ടു നവകാവ്യശരീരമാകെ—
ക്കത്തിപ്പിളന്നു പല പുണ്ണകൾ ചേർത്തതെല്ലാം
ഘൃത്തിൽ പെരുത്ത രുചിയോടലമാസപദിച്ചു
തത്തിക്കളിപ്പതിനു സകൽ സദാ വലന്മാർ.

൩൨

താനങ്ങു കണ്ണുകളടച്ചു ഗുണവ്രജത്തിൽ
മൌനത്തൊടേ, ചെറിയദോഷമുയന്നുകാണാൻ
ജ്ഞാനം സുദിപ്യതരമാർന്ന, ധ യോഗവും പൂ—
ണ്ടാനന്ദമാളമിവരെത്തൊരു യോഗിമാരോ.

൩൩

ഉച്ചാവചാലകരരാം വലരിൽ കരൾഭീ—
വാച്ചാത്തകാന്തി കവിതാപഥമാർ തൃജിപ്പോൻ?
തച്ചാത്തി ചേർപ്പൊരു പിശാചിനെയോർത്തു ഭീത്യാ
നൽച്ചാരു ചന്ദ്രികയെയാർ നിശി സന്ത്യജിക്കും.

൩൪

ധൂത്തുള്ള ഭുഷ്ണലകിൽ കുറവെന്നുവന്നാൽ
സത്തുകൾതന്മഹിമയാർ വകവെച്ചിടുന്നു?
ഉത്തുണ്ണവൃക്ഷനിരതൻനിഴൽ പൂജചെയ്യാൻ
കത്തും കടുത്തവെയിലാക്കുപകാരമല്ല.

൩൫

തൻപൂവർ പോയ വഴിയിൽ ബഹുഭക്തി, യന്ത്ര—
തൻപൂച്ചവിദ്യകളിലുള്ളികായ്ക്കു തെല്ലും,
സമ്പൂതമാസ്തികത, താഴ്, നയം പെരുത്തുൾ—
ക്കാനുക്കിത്തൊക്കയുമുയന്നിടുവോർ ബുധന്മാർ.

൩൬

അത്യല്പമായ ഗുണവും ബഹുവായ് ഗ്രഹിപ്പോ-
ര, തൃക്കുറുട്ടിയർ, പരോന്നതിയിൽ പ്രിയന്മാർ,
അത്യന്തമുജപലതരാശയ, ഒന്നുമാത്മ-
കൃത്യജ്ഞർ, സത്തരുലകിന്റെ തപഃഫലങ്ങൾ.

൩൭

സാരസ്വതത്തിനുടെ സാരമറിഞ്ഞു സൌഖ്യ-
പാരം ഗമിച്ചതിനു തക്ക വിശിഷ്ടപുണ്യം
പേരുന്ന സത്തർ നരകോടിയിലൊന്നുണ്ടു-
പേര, ത്രമാത്രമതു ദർശ്യഭൂമാം ജഗത്തിൽ.

൩൮

ഭാരങ്ങൾ പാരിനിതരങ്ങൾ, ഹിതത്തൊടന്ത-
സ്സാരം പെരും മഹിതവിദ്യയതൊന്നുമാത്രം
സാരസ്വതം; രസവശാലതു സേവചെയ്തോ-
നാരമ്മഹാസുകൃതിതാൻ കൃതകൃത്യനെന്നും.

൩൯

ധർമ്മങ്ങളിൽ സുദൃഢമാം രതിചേർത്തു, തത്ത്വ-
മർമ്മങ്ങൾ കാട്ടി, യിഹ ശാശ്വതസൌഖ്യമേകി,
നൈർമ്മല്യമോടു പലമാതിരി നന്മ മേന്മേൽ
നമ്മൾക്കു ചേർപ്പുതിനു സാഹിതിതാൻ സമർത്ഥം.

൪൦

സൽസാഹിതീകല കളഞ്ഞു സുഖം ലഭിച്ചാൻ
നിസ്സാരമന്യപഥമേതൊരുവൻ ഭജിച്ചു
അസ്സാധു, നന്ദിനിയെ വിട്ടിഹ പാൽ കറപ്പാൻ
ഭിസ്സായ പേക്കുഴതയെട്ടു ധമാശ്രയിപ്പോൻ.

൪൧

നില്ക്കുന്നു വൃക്ഷനിര ഭ്രൂകലം ശപസിപ്പു
പാർക്കുന്നു കാളകൾ പശുക്കൾ ഭജജ്ഞങ്ങൾ;
നൽകലുകാവ്യസുമഗന്ധമറിഞ്ഞിടാത്ത-
മുക്കുള്ള കൂട്ടരുമിവയ്ക്കു സഗോത്രർ തന്നേ.

—൮—

൪൨

ധപാന്തത്തിലുന്നതശിഖം മണിദീപ,മാർത്തി-
ജ്ഞാതം മനസ്സിനരുചിൽസുഖഹർഷവർഷം,
സ്വപാന്തപ്രിയം തരുവതിന്നു വിലാസിനീമു-
ത്തൊത്തല്ല കാവ്യകല നമ്മുടെ ജീവിതത്തിൽ.

൪൩

സൽക്കാവ്യനന്ദനവനം കലരാതിരിയ്ക്കിൽ
മുക്കാവുമല്ല മുഴുവൻ മരുതന്നെ ലോകം;
വാക്കായ ഭേവിയുടെ യൌവനസുനഗന്ധ-
ഭാക്കാരം വിലാസമധു വിജ്ഞാതരിൽ സ്വദിഷ്ടോർ.

൪൪

വാക്കേററവും രുചിരമാകണ,മത്ഥഭൃങ്ങി-
ശ്ലോക്കേറണം ധപനി മനോഹാരമായിടേണം,
അക്കേടുപാടരുതു, ശാസ്ത്രമതത്തൊടെല്ലാ-
മൊക്കേണമത്ര വിഷമം സുകവിതപമാഗ്ഗം.

൪൫

രീതിയ്ക്കു മെച്ചമരുളും ചിലർ,ത്ഥസത്തിൽ
പ്രീതിപ്പെടും ചില,രലങ്കൃതി നോക്കുമന്വർ,
കാതിൽ കുളർമ്മയരുളും മുദുമൃശബ്ദ-
രീതിയ്ക്കു മേന്മ പറയും ചിലർ പണ്ഡിതന്മാർ.

൪൬

വേണ്ടുന്നതാണു യമകാദി, വിചിത്രമാഗ്ഗം-
കൊണ്ടും ഗുണങ്ങൾ കവിതയ്ക്കു ഭേവിയ്ക്കുമേററം;
പണ്ടുള്ള സൽകവികൾ ചിത്രകലയ്ക്കു മെച്ചം
കണ്ടുപ്രിയാലതു വരിച്ചതു യുക്തമല്ലോ.

൪൭

സാരാത്ഥപുഷ്പി മതി ശബ്ദമഗണ്യമെന്നു-
ഭോളാരാമതം രസികരാരുമുരയ്ക്കയില്ല;
ധാരാളമായ് സുഭഗരായ തന്ത്രജരാള-
മാരാമയല്ലഭികഹളു സുഗാത്രിതന്നെ.

—൯—

൪൮

തെല്ലം രസത്തിനു വിഘാതമണച്ചിടാത്ത—
നല്ലതുമ്പവും രുചിരശബ്ദവുമൊന്നുപോലെ
ഇല്ലെങ്കിലാക്കവിത നോക്കി രസിപ്പിടുന്നോർ
പുല്ലം ഭജിച്ചു ജരത്തെ നിറയ്ക്കുമല്ലോ.

൪൯

കേൾക്കുമ്പോളേ രസികലോകശിരസ്സിളക്കും—
വാക്കും, വപുഃപുളകമേകിടമതുമ്പവായ്ചും,
ഒക്കുന്ന നൽകവിതയിൽ പരമാത്മശക്തി
നില്ക്കുന്നിതൊന്നു കുറകിൽ ക്ഷതി പാതി പററും.

൫൦

ഭൂതിയ്ക്കു പുഷ്പിയരുളുന്ന സുവർണ്ണഭാസിൽ
പ്രീതിപ്പെടാതെ നിജരീതിയെ മാത്രമോക്കിൽ
സ്ഫീതം ഭജിപ്പവർ ദരിദ്രർ; ഹതാത്മരത്ന—
ജ്യോതിഷ്കരാകുമവരോ കവിരാജരാജർ.

൫൧

സപാദഞ്ചിതം പെരുകിയുന്നതധർമ്മയുക്ത—
മാദർശശുദ്ധി, കവിതയ്ക്കു മഹത്ത്വമൂലം;
മോദപ്രദം ഗുണമിണങ്ങിന തനപിയാളിൽ
ശ്രീഭം സതീതപരചിരവ്രതനിഷ്ഠപോലേ.

൫൨

ഏറെപ്പരിചുഥ പരാതനകാവ്യതത്ത്വ—
സാരം ഗ്രഹിച്ചു ബഹുലോകമതങ്ങൾ നോക്കി
സാരസ്യമുള്ള ധിഷണാബലമേറുവോക്കു
പാരം മഹാകവനമാഗ്ഗമധീനമെന്നും.

൫൩

ആവിഷ്കരാസ്രുധനതുണ്ഡവിബോധമില്ലാ—
താർ വിഡ്ഢി കാവ്യകലയിൽ സുതരാം ശ്രമിപ്പോൻ,
തീവട്ടിയെന്നിയെ മഹാനഗരാന്തമാഗ്ഗ—
ഭൂവിൽ കടന്നു നിശി ന്തനമവൻ ഭൂമിക്കും.

൭൪

തൃപ്തം ജഡപ്രകൃതിവർണ്ണന,മാതൃതത്വം
മെച്ചം, ജഡത്തെ ഹൃദി ചേതനവിട്ട ഭൂത
ഉച്ചത്തിലോപ്പുവർ, കഴമ്പകലക്കളഞ്ഞു
കച്ചുള്ള തൊണ്ടിനധികം വില വച്ചിടുന്നോർ.

൭൫

വ്യപ്തതിയെന്നു പറയുന്നൊരിരുമ്പുചട്ട
മേല്പററയിട്ട ധിഷണായുധവും വഹിക്കിൽ
നാല്പ്രഭാവകവിതാസമരാകണത്തി-
ലുല്പന്നമാമവനദഭ്രജയാനഷണ്ണം.

൭൬

ചിത്രം രസപ്രദമലങ്കൃതി ഭാവനൈക-
പാത്രം വിശേഷതരകല്പനയെന്നിതെല്ലാം
എത്രയ്ക്കുമാത്രമുളവാം കൃതിയിൽ സചേത-
സ്സത്രയ്ക്കു കൌതുകമതിൽ ദ്രവമാവഹിക്കും.

൭൭

സാരസ്വതമുള്ള സദലങ്കൃതിയിൽ കുറച്ചു-
വൈരദ്യമേൽക്കിലനലങ്കൃതിയായ കാവ്യം,
സാരജ്ഞരിൽ കളർമ സദ്രസമോടു ചേർത്തു
ധീരജ്ഞനം തുടരുകില്ലതപദ്യമേററം.

൭൮

തത്ത്വദ്രസോചിതമലങ്കൃതി ചേർന്നു ചാരു-
വൃത്തം കലൻ രസജീവിതരമ്യമായി
നൃത്തയുഗ്ധപനിപ്രസരയാകിയ കാവ്യലക്ഷ്മി
ചിത്തത്തിലേതവനു ചിത്സുഖമേകയില്ല.

൭൯

സ്ഥാനത്തിലല്ലലമലങ്കൃതിയെന്നവന്നാൽ
നാനം കൃതിയ്ക്കുധികദുഷണമുതടവിയ്ക്കും;
പീനസ്തനത്തിലണികണ്ഡലവും ചെവിക്ക്-
ലാനം ലസദ്വലയവും വനിതയ്ക്കുപോലേ.

൬൦

നൽക്കാമ്പു ചേൻ സുഭഗം പ്രതിഭാവിഭാസം—
മേൽക്കാത്ത മർത്ത്യനരികത്തു വരുന്ന കാഞ്ചിൽ
സൽക്കാവുകാമിനി കവാടമടച്ചു തെല്ലും
നോക്കാതെ ഷണ്ഡനവനെന്നു വെടിഞ്ഞിടുന്നു.

൬൧

ഉൽക്കൃഷ്ടകാവ്യനികരത്തെ വെടിഞ്ഞു ശുഷ്ക-
തർക്കത്തിനായ് പ്രചുരവിദ്യ പഠിച്ചിടുന്നോൻ,
തക്കത്തിലുജ്വലമണീനികരത്തെ വിട്ടു
കക്കയ്ക്കുവേണ്ടിയലയാഴിയിൽ മുങ്ങുമല്ലോ.

൬൨

പാകാത്മരീതി രസകല്പനയ്ക്കുലേറ-
മേകാശ്രയത്തി ഏദി സാത്ത്വികതത്ത്വബോധം
ധീകാളിടം പരപദപ്രിയമാദിയോർത്താൽ
ശ്രീകാവ്യകൃത്തുമൊരുയോഗിയുമൊപ്പമത്രേ.

൬൩

ചേതസ്സിലെന്നമുരുവിസ്തൃതിയോടു ചാരു-
പുതസപഭാവമരുളിഞ്ഞളിവേററമേകി,
ആതകഗന്ധമറിയാത്തൊരവസ്ഥ, കാവ്യ-
പ്രാതം കൊടുക്കുമനതിശ്രമമേതൊരാൾക്കും.

൬൪

സത്യം മറയ്ക്കു, മധികം കളവോതു, മെന്ന-
ല്ലത്യന്തവക്രതരകല്പനയാവഹിക്കും,
സ്തുത്യർഹമെങ്കിലുമഹോ കവിലോകസൃഷ്ടി-
രീത്യുല്ക്കൃതയ്ക്കു കുറവില്ലതു ലോകഭിന്നം.

൬൫

സൽകാവ്യകൃത്തിനുടെ തുലികതന്റെ തേജ-
സ്സേൽക്കാൻ തുനിഞ്ഞിടുകിലോ മരുഭൂമി നാകും,
പാഴ്ക്കാടു നന്ദനവനം, ഭൂവി ഭീരുധീര-
നാക്കാവിശിഷ്ടസ്വത്വിയന്യനു കിട്ടിടുന്നു.

നന്ന

വൈരൂപ്യമേററുമിയിന്നൊരു ശുഷ്കനാരി
ചാരൂല്പസൽസുഭഗസുന്ദരഗാത്രിയാകും,
മേത്രഗ്രയാടിവശമാം പരമാൺ, കാവ്യ-
ഭൂരൂഡവൈഭവവിശേഷമനന്യസിദ്ധം.

നന്ദ

പാഴ്ക്കല്ലഭിത്തികൾ സുവണ്ണമയങ്ങളെങ്ങ,
പോക്കറ തെണ്ടികൾ കബേരത, ദാരുർ പുണ്യർ
ഓർക്കമ്പൊളെങ്ങ നിശയില്ല മണീമഹസ്സാ-
ലാ, ക്കമുകാവ്യഭവനസ്ഥിതിയെത്ര ചിത്രം!

നവ

ആകമൃമഹാമഹിമാസ്സദമായ കാവ്യ-
ലോകത്തിനുള്ള നിലയേതു മറിഞ്ഞിടാതെ,
ആകുന്നതെന്നു കവിതയ്ക്കിവന്നുദ്യമിച്ചു
മുകൻ മഹാസദസി വാദകലയ്ക്കുപോലേ.

നന്ദ

കുദ്രവുവാങ്ങു ഹൃദി മുത്തു യഥാത്ഥമായ-
ഭദ്രസ്വഭാവമറിയാതെ ജളാശയൻ ഞാൻ
ക്ഷുദ്രപ്രഭുക്കളെ വൃഥാ സ്തുതിചെയ്തു കഷ്ടം!
സദ്രമുവാണിയിലലം മലിനതപമേകി.

റെ

ആ വാണിതന്റെ തന്നെ ഞാനിഹ വന്ദ്യരാമ-
ദേവാഹ്ലവൃത്തസുധയാൽ കഴുകി പ്രകാശം
ദൈവാദപിശുലതരമാക്കുവതിന്നു ഭക്തി-
ശ്രീവാഞ്ഛാഭേ വിശദമദ്യ സമദ്യമിപ്പു.

മെ

ശ്രീരാമവൃത്തമിഹ പൂർവ്വതരക്കൾ പോയ-
പേരാളുമാവഴിയെ വന്ദനചെയ്തു ഭക്ത്യാ
നേരായ്ക്കഥിയ്ക്കുമിവനോർക്കകിലത്തു ഭീതി-
ഭാരാതിസംഭ്രമജയ്ക്കു വകാശമുള്ളു.

൭൨

പെരൂരി പുരി ഗിരി ഭരീ ഡരി മാരി ഭൂരി—
ഭൂരിതി വാരിയിവ വണ്ണനചെയ്തും മേ
സ്ഫുരീഭവിച്ചതിനി ഞാൻ ഭഗവൽപ്രശംസാ—
പാരിണതാപരിചയാൽ ചെറുതാക്കിടുന്നേൻ.

൭൩

രാമന്റെ ചാരുചരിതം കവിവയ്പുർ പൂർവ്വം
സാമത്വമോടു വിറിയും വിരചിയ്ക്കിലും താൻ
ഈ മഞ്ജുവൃത്തമഹിതാംബുധിയിൽ കടന്നൊ—
ന്നാമജനത്തിനു കൊതിപ്പു മദീയചിത്തം.

൭൪

ഏതീശപരന്നടയ പേരറിയാതെതന്നെ—
യോതീടിലും സചടി ഭൂമിധർ ലോകർകൂടി
ഹാ! തീവ്രപാപനിരയറു വിശിഷ്ടപുണ്യ—
ഭൂതീലവൈഭവവശംഗതരായ്ബഭവിപ്പു.

൭൫

ഈ രാമനെക്കരളതിൽ കരുതുന്വെള്ളത്തു—
പോരായ്മയേല്ക്കുകിലുമിന്നതിധീരനീ ഞാൻ;
ഘോരാഘസംഹതി തുലഞ്ഞതുലം വിശുദ്ധി—
ചേരാനിതിൽപ്പരമൊരൈഷധമന്യുമുണ്ടോ.

൭൬

സർവ്വസപമദ്യഭയമെന്നിവ മുൻപപേത—
ഗർവ്വം രചിച്ചു ലഹരിത്രയയുക്തമായ് ഞാൻ
ചാവ്റ്റമഞ്ജരിയൊടേ കലിതാത്മഭക്തി—
പൂർവ്വം തവാംബ! പദി കൈരളി! കാഴ്ചവച്ചേൻ.

൭൭

ഞാനിന്നു വീരവിജയം രഘുശബ്ദപൂർവ്വം
മാനിച്ചു തീർത്തു തവ കാൽക്കലണച്ചിടുന്നേൻ;
നീ നിർഭരം കൃപയൊടൊത്തിതിനെ ഗ്രഹിച്ചു
മേനിയ്ക്കു ചാത്തിടണമാത്മജവത്സലതപാൽ.

—മർ—

വെ

മാറററ കാവ്യകനകാനഘഭ്രഷണൈഃഘം
മാറുള്ള നിൻതനജർ നിൻപദി കാഴ്ചവയ്ക്കേ
കററംപെട്ടം വികൃതപിച്ചുള്ളമാല ശുദ്ധി—
പററുന്ന നിൻകഴലിൽ വയ്പു വിലജ്ജനായ്ഞാൻ.

൯

ഏന്നിന്ദയോടപഹസിയ്ക്കുകിലും ഖലന്മാ,—
ജന്നിഭമുത്തിനൊടു സത്തർ പുകഴ്ത്തിയാലും
എന്നിഷ്ടദേവരഘുപുണ്ഡ്രവകീർത്തനത്തിൽ
വന്നിഷ്ടയുള്ളതണവും കുറയാത്തതാം മേ.

൮൦

വശ്യാത്മേന്ദ്രിയയോഗിചാതകകലാ—
ഘോരപ്രദൻ രാഘവൻ,
പ്രശ്യാമാംബുദകാന്തിജാലവിജയ—
ശ്രീമദപുശ്ലോഭിതൻ,
ഭൂശ്യാമാതടിഭല്ലസത്തനമഹ—
സ്സമ്പന്നനെൻഹൃത്തതിൽ
ദശ്യാഭോഗമിയന്നമന്മയമയു—
രോല്ലാസമേകീടണം.

ശ്രീമദപ്രാശ്നപുരസ്ഥമാകിന വടക്കും—
കൂർകലത്തിൽ ധൃത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ
തദ്രാജരാജാഹപയൻ
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം—
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ പ്രഥമമാം—
സഗ്ഗം സമാപ്തം ശുഭം.

ഒന്നാംസഗ്ഗം സമാപ്തം.

രണ്ടാം സർഗ്ഗം.

൧

സനാതനം ബ്രഹ്മമിതെന്നു മേന്മേ-
ലനാദിയാം വാക്കൈവനെസ്തുതിപ്പൂ,
ദിനാധിപൻ സർവ്വജഗൽപ്രദീപം
ഘനാഭനാമാബ്ഭോഗവാൻ ജയിപ്പൂ.

൨

മുരാരിതന്നുജപലനേത്രമെന്നു
പുരാതനന്മാർ പറയുന്നൊരർക്കൻ
ചരാചരങ്ങളെക്കൈമേ തിളങ്ങും-
പരാത്മചൈതന്യകൾക്കതിയല്ലോ.

൩

തെക്കും വടക്കും തിരിയാതെയൊന്യം,-
മുക്കുന്ന ലോകത്തെ യദംഗുജാലം
മേൽക്കുറുതൻകാന്തി വിശിഷ്ടമാക്കി-
വയ്ക്കുന്നു, തദ്ദേവനെയാർ നമിക്കാ?

൪

അനന്തശയ്യാതലമാശ്രയിച്ചി-
ട്ടനർഘനാമീ ഹരി വിസ്മയരിക്കെ
മനസ്സിലാറ്റാദഭരാൽ ഖഗെഘഘ-
മനസ്സും തൽസ്തവമാചരിപ്പൂ.

൫

തമസ്സമുദ്രത്തിൽ നിമഗ്നമായ-
ഭ്രമണ്ഡലം പൊക്കിയെടുപ്പതിങ്കൽ
സമഗ്രമായാദിവരാഹലീലാ-
ക്രമം വഹിക്കുന്നു ദിനാധിനാഥൻ.

൬

നാനാപ്രകാരം രമണീയമായ-
വാനാകെ യത്സന്നിധിയില്ലയെങ്കിൽ
പീനാന്ധ്യരക്ഷോവദനാന്തരാള-
ലീനാന്തമായേകതയോടു കാൺമൂ.

—൧൩—

ഒ

തമസ്സിനാലേ കലിയിൽ കണക്കി-
ഷ്ടമയ്യകം ബോധവിഹീനമാകെ
സമസ്തവന്ദ്യൻ ഹരി ലോകധർമ്മം
സമുദ്ധരിക്കുന്നു നിജാവതാരാൽ.

൮

സൈപരം വിഭാതോദയവേലയിങ്കൽ
പെരുന്നരീദേവി നിജാലയത്തിൽ
സ്ഫുലിതപ്രഭം വെച്ചാരു ദീപമാമീ-
സ്സൗരസ്ഫുരന്മണ്ഡലമോക്കിൽ നൃനം.

൯

ചിരം പ്രതാപം പെരുകും പതശ്ശേ-
ശപരൻ ജയിക്കുന്നതു കണ്ടിടുമ്പോൾ
ചരതജ്ഞപ്രജമോടിയെങ്ങും
കറഞ്ഞു മായുന്നു മഹീതലത്തിൽ.

൧൦

നിദ്രാസമുദ്രത്തിൽ നിമഗ്നമായി
മുദ്രാവിഹീനാന്തിപെട്ടംജനത്തിൽ
ഭദ്രാത്മബോധം ഗുരുവെന്നപോലെ
ചിദ്രാജിതൻ ശ്രീരവി ചേർത്തിടുന്നു.

൧൧

നേരം ക്ഷണംകൊണ്ടുലകം വിഴുങ്ങ-
വോരമ്മഹാകാലരെ ലക്ഷലക്ഷം
സ്വാരണ്യലീലാശകലേന തീക്കാ-
നാരന്യനോത്താലൊരു ശക്തനുള്ളൂ?

൧൨

ദിനത്തിനീശൻ ഭഗവാനദിച്ചാ-
സ്വപനവ്യഭാസാലുലകം തെളിയയ്ക്ക
സ്വപനപ്രഭാവദിജരമുമായ് വ-
ന്നനന്തപോലാകമനന്തമെങ്ങും.

—മരി—

മനു

നിവാണലക്ഷ്മീകനകാബ്ജഹർമ്യം
പൂർവാചലശ്രോഷുശിരഃകിരീടം
സർവാഗമാവേദ്യരഹസ്യതത്ത്വം
ഗീവാണവന്ദ്യൻ വിജയിപ്ത ഭേവൻ.

മർ

ശ്രീരമ്യമാമിക്കനകപ്രദീപ-
മാരഞ്ജിതം വാനിലെരിഞ്ഞുകാണുകൈ
ഘോരം തമസ്സാം ശലഭാളിതൻസം-
ഹാരം ഭവിക്കുന്നു തദന്തികത്തിൽ.

മരി

പ്രശാന്തരാം യോഗികൾതന്റെ ദൈവം,
കൃശാഞ്ജിമാർത്തൻവിരഹോപദേശി,
നിശാപിശാചികലമന്ത്രവാദി,
വിശാലപാഥോജകടംബബന്ധു,

മനു

ആകാശകാന്താരമുഗാധിനാഥൻ,
നാകാപഗോല്ലാസിനവാരവിന്ദം,
പാകാഹിതാശാഗളഭൂഷ, ചക്ര-
വാകാഞ്ജനാപൂർവ്വതപഃഫലൈരഘം,

മരി

മഹസ്സിനെല്ലാമവിനാശകോശം,
ഗ്രഹപ്രജത്തിനു കലാധിനാഥൻ,
അഹസ്സഹസ്രൈരഘവിധാനശിഷ്ടി,-
യഹസ്കരൻ ദൈവതമീശപരക്ഷം.

മവ

ആ വന്ദ്യനാകം ഭഗവാൻ ദിനേശ-
ഭേവന്റെ നല്ലാവനമാം കലത്തിൽ
ഭൂവല്ലഭക്ഷത്തമനായ് പ്രതാപ-
ഭൂവദിലീപാഭിധനതഭവിച്ചാൻ.

—൧൮—

൧൯

ഗോരക്ഷണം ചെയ്തിരുമട്ടിലും താൻ
സാരം പ്രജാക്ഷേമശുഭം ലഭിച്ചാൻ
ഭൂരഞ്ജനൈകവ്രതനാമവന്റെ
പേരന്നു വാനത്തുമുയർന്നിന്നു.

൨൦

ധരാലവാലാന്തരശോഭിയാം തൽ-
പരാക്രമത്തെത്തുടർന്നു സേകം
വരാഞ്ജനാഭാശനിപീഡയാളു-
മരാതിനാരിനയനങ്ങൾ ചെയ്തു.

൨൧

ഏകോനമാകുന്ന ശതം മഖം നി-
ശ്ശോകോദ്ഗമംചെയ്തഥ വാസവന്നും
ഭീകോലുമുള്ള കുമാവന്റെ ചഞ്ചൽ-
ഭൂകോണലീലയ്ക്കു നധീനമേതോ.

൨൨

ഭൂരിപ്രജാക്ഷാമമഹീരുഹത്തിൻ-
വേരിന്നു വാൾ വയ്ക്കുമവന്റെ ദാനം
ദാരിദ്ര്യശോകാഹതമാം ജനത്തെ-
പ്പാരിൽ കുബേരന്റെ നിലയ്ക്കിണക്കി.

൨൩

യൽക്കാളഭോഗീന്ദ്രകരാളമായ് വ-
ന്നുക്കാളിടം വാളറവിട്ടു കാണുകേ
നിലുതെയന്നന്യനരേന്ദ്രൻ പോലും
ധീയ്ക്കുകവേ സംഭ്രമമോടുഴന്നാൻ.

൨൪

പ്രാഗത്ഭ്യമുൾക്കൊണ്ടുലകം ഭരിച്ചു,
യാഗത്തിനാൽദേവഹിതം വളർത്തി,
ത്യാഗവ്രതൻ ഭൂപതി കീർത്തിസുന-
സൗഗന്ധ്യസമ്പത്തു പരത്തി പാരിൽ.

—മൻ—

൨൫

അവന്റെ ഭൂപാലനചാരുവൃത്തി—
യെവർക്കുമാനന്ദിനിയാകമൂലം
നവം നവം കാമമിയന്നു ലോകർ
ജവം പ്രമോദാസ്തിയിൽ മഗ്നരായാർ.

൨൬

പുത്രൻ തഭീയൻ നിജഗോത്രലക്ഷ്മീ—
ഗാത്രത്തെ മിന്നിപ്പു മണിപ്പതക്കം
ചിത്രം പിറന്നാനലംവുപ്രതാപ—
പാത്രം രഘുശ്രേഷ്ഠതരാഭിധാനൻ.

൨൭

നാലാമതാമാശ്രമമാദിലീപ—
നാലാദരാൽ ഭൂഷിതമായ് ബുദ്ധവിക്ഷേ
ഭൂ ലാക്കൊടും കാക്കവതിന്നു ഹൃദ്യ—
ശീലാഡ്യനാകും രഘുവുദ്യമിച്ചാൻ.

൨൮

ആണത്തമെന്നുള്ളതിതിൻവിധത്തി—
ലാണെന്നു കാണിക്കുമവന്റെ വീര്യം
ബാണവ്രണാൽച്ചിഹ്നിതമാമുരസ്സിൽ—
ക്ഷീണത്തിനാൽ ചൊല്ലി മഹേന്ദ്രനന്നാർ.

൨൯

വൃത്രാരിവക്ഷഃസ്ഥലഭിത്തിയിൽ തൽ—
ഗോത്രാധിപൻ തൻശരതുലികാഗ്രാൽ
ചിത്രാനഭാവോജപലവൃത്തചിത്രം
തത്രാദ്യമായ് ത്താനെഴുതിപ്പറിച്ചാൻ.

൩൦

വംശപ്രതിഷ്ഠാപകനായ,രാതി—
വാശസ്തകാരണ്യഹുതാശനായി
സ്വാംശം കരം ലോകരൊടേറു ധർമ്മ—
ഭംശം വരാതാഗൃഹസ്ഥി കാത്താൻ.

൩൧

കേളിയ്ക്കു പോരാളുമവന്റെ ഞാണിൻ—
മുളിച്ചയിൽതന്നെ നടുങ്ങിടുന്നോർ
പാളിപ്പിടിച്ചുഗ്രിഹഭോദരത്തിൽ
മേളിച്ച തദ്ദൈവികരൂപോക്കി കാലം.

൩൨

ബലീയസാമഗ്രഗനായജയിക്കും—
ദിലീപസന്താനമവൻ നയത്താൽ
കലീനരാം പൂർവ്വരെയും കവിഞ്ഞാ—
സ്വലീനതേജസ്സിൽ വിളക്കി വിശ്വപം.

൩൩

നെഞ്ചുക്കുക്രൂടം രിപുവിൻബലത്തെ—
സഞ്ചുണ്ണനംചെയ്തതും പ്രതാപാൽ
വഞ്ചുട കാളിച്ചരിഭൂപർത്തന്റെ—
പൊഞ്ചുഡയിൽച്ചേർത്തിതവൻ സ്വപാദം.

൩൪

ഭ്രാജൽ ഭുജപ്രേരഡബലോത്ഥമാക—
മോജസ്സിനാലപ്പുനൊടൊത്ത ഭൂപൻ
ബീജംകണക്കുരമെന്ന തത്ത്വപം
നൈജം പ്രതാപസ്ഥിതികൊണ്ടു കാട്ടി.

൩൫

വൈരീശപരന്മാർ ഗുഹനുള്ള ജൈത്ര—
ഭേരീരവാൽ കമ്പിതചിത്തരായി
ദൂരീകൃതശ്രീയൊടു കാടുകേറി—
ബ്ദൂരീലശോകത്തൊടു പോക്കി കാലം.

൩൬

ഏകാന്തപത്രത്തിനതാഴെയാബ്ദു—
പാകാഹിതൻ ലോകമടക്കിവാഴ്കെ
തീകാളമന്യുക്കിതിപാനഭാവ—
ശോകാന്തപം മാഞ്ഞു മറഞ്ഞിത്തങ്ങു.

—൨൧—

൩൭

പ്രമത്തമാമിന്ദ്രിയവഗ്ഗ്മാകെ—
ശ്ലമത്തിനാൽ വൻവശിയെന്നപോലെ
സമത്വനാകം റുവരൻ നയത്താൽ
ക്രമത്തോടേ കീഴിലടക്കി ലോകം.

൩൮

സനാഥമായ് സാധുജനം സമസ്തം,
സനാതനം സാശ്രയമായി ധർമ്മം,
വിനാശമുൾക്കൊണ്ടു കവുത്തർ, ഭൂപ—
നനാമയം നാടു ഭരിച്ചുകാലം.

൩൯

പൊൽക്കുങ്കണപ്രൗഢിയെ വിട്ടു നീണ്ട—
കൈയ്ക്കു നു ദാനത്തിനെയൊതുപാലൻ
അക്പ്രതാപോജപലസാരനേററം
പ്രോൽകൃഷ്ടമാം ഭൂഷണമായ് വരിച്ചാൻ.

൪൦

ഭോഗത്തിനായല്ല ധനാർജ്ജനം ത—
ത്ത്യാഗത്തിനാണെന്ന വിശിഷ്ടതത്ത്വം
പ്രാഗത്ഭ്യമോടുഴി ജയിച്ചനേക—
യാഗങ്ങളാലേ തെളിയിച്ചു ഭൂപൻ.

൪൧

ഭൂവിലവീര്യേണ ജയിച്ചു ഭൂതി
താവിക്കുമ്പോൾ പൂണ്ട മന്നൻ
ശ്രീവിശ്വജിത്തായ മഖം നടത്തീ—
ട്ടാവിത്തദാനവ്രതമാചരിച്ചാൻ.

൪൨

ഭൂമണ്ഡലം വെന്നു ലഭിച്ചു വാത്ത—
സ്തോമം വ്യയംചെയ്തു മഖത്തിലെല്ലാം
ക്ഷാമത്തിനാൽ മുമ്പൊരാൾക്കു—
ധാമൻ സ്വദാനോന്നതിയന്നു കാട്ടീ,

രന്ദ

ഭൂവിന്റെ കോണാക്കിളകുന്നകാഞ്ചിൽ
ഭീവിഷ്ഠത്തിരുന്നമാവഹിപ്പു
ആ വിലവെരിവ്രജനാമവന്നാ—
ഭ്യോവിങ്കലും സർവ്വമധീനമല്ലോ.

രര

ഭൂവേശ്വവിഭ്രാജിതദീപമായി,—
ഭേവേന്ദ്രസിംഹാസനഭാഗഭാക്കായ്,
ശ്രീവേറിടാതാതുപന്തുഴി കാക്ക—
മാവേലയിൽ സുസ്ഥിതമായി ധർമ്മം.

രഭ

മുൻപാദരാൽ ഭിപ്പൂർ പിതാക്കൾ ശാസ്ത്ര—
ക്കാമ്പാകവേ കണ്ട മഹാരഥന്മാർ
താൻ പാട്ടിലായ് വെട്ടിയൊരാവഴിയ്ക്ക—
താൻ പാളിടാതന്നു വരൻ നടന്നാൻ.

രന്ദ

പങ്കത്തിനെയും നിലയില്ല ധർമ്മം—
തങ്കത്തിനും വന്നു നിരാസ്പദതപം,
തൻകണ്ണിനാലേ വഴിയിൽ കിടക്കും—
പൊൻകട്ടയും നോക്കുകയില്ലൊരാളും.

രഭ

മാനേനരതോല്ക്കം മിഴിമാക്കു രാവിൽ—
ത്താനേ നടക്കും വഴിയേ യഥേഷ്ടം
മാനേ ഭവിക്കില്ലിടിവാതുപന്റെ
ഭീനേതരം ത്രാണനയം നിമിത്തം.

രവ

എന്നോടു രാജാവിനു കൂടുമിഷ്ട—
മെന്നോക്കുമേതാളുമതിൻവിധത്തിൽ
മന്നോർവരൻ ചാരുനയം കലൻ
ഭിന്നോഗ്രതാപം ഭവനം ഭരിച്ചാൻ.

൪൯

ആർക്കും വിഷാദം കലരാത്ത മട്ടി—
ലാക്കുംഭിന്നീഭൂതം ധരാതലത്തെ
കാക്കുന്ന കാലത്തിലനീതിതൻപേർ—
കേൾക്കുന്നതിന്നും കഴിയാതെയായി.

൫൦

വ്യാമാപഗാതീരലതാഗ്രഹത്തിൽ
വൈമാനികസ്രീജനപദ്യംകുതിയിന്നും
ആ മാന്യഭൂപന്റെയശോവിലാസം
പ്രേമാർദ്രചേതസ്സൊടു പാടിപ്പൂതം.

൫൧

പീനാനുഭാവോജപലജ്വലംഭണത്താൽ
സേനാനിയെത്താഴ്ത്തിപ്പോയപാലൻ
ഈ നാടക്കി സ്വജയലപജയല—
ശ്രീനാട്ടിമേന്മേൽ ചിരമല്ലസിച്ഛാൻ.

൫൨

ദപിജാതിപൂജാരതനാമവന്ന—
നജാഖ്യാനാമേകസുതൻ പിറന്നാൻ,
രജാപഹം ശ്രീചതുരാസ്ത്രഭാസ്സാൽ
നിജാഭിധയ്ക്കുതൻമവൻ വരുത്തി.

൫൩

ശ്രീനന്ദനോദ്യാനവിഹാരസംഭൃത—
താനന്ദമന്നാൾ രഘുവാവഹിക്കെ
താനന്ദസിംഹാസനനാഥനായി—
ബ്രഹ്മനന്മയോടേറമജൻ ഭരിച്ചാൻ.

൫൪

അജൻ ബലാലന്നിതരക്ഷിതീന്ദ്ര—
വ്രജങ്ങളിൽ സിംഹതപുണ്ടു വാഴ്കെ
വ്രജൽക്ഷയം വൈരിന്ദ്രപാലകന്മാ—
രജതപമുറക്കൊണ്ടിതവന്റെ മുൻപിൽ.

൫൫

പുരാതനശ്രീഗുരുപാദപത്മ-
പരാഗധാരാപടലാഭമായി
ചിരാൽവിളങ്ങും വഴിയേ നയേന
ധരാധവൻ ഭക്തിവശൻ ചരിച്ചാൻ.

൫൬

യുവാവവൻ വൃദ്ധപദാബ്ജസേവാ-
നിവാരിതാഹങ്കൃതിവൃത്തചിത്തൻ
ദിവാനിശം സ്വഗുണപ്രതാപ-
നിവാസഭൂവായ് സുചിരം ജയിച്ചാൻ.

൫൭

ശരത്തിനാലും നിജവാളിനാലും
പരക്ഷമാനായകർ പുകമത്സരം
സ്ഫുരന്നിജഭൂപലനത്തിനാൽ ഭൂ-
വരൻ ജപം കെല്ലൊടു നേടിവന്നു.

൫൮

പേരാണ്, വിദ്യാനദികൾക്കശേഷം
വാരാശിയായ് മിന്നമവന്റെ ചിത്തം
സാരാൽ സ്ഫുരത്താം ഗുണരത്നപങ്ക്തി-
യ്ക്കാരാധ്യമാമാകരമായ് ഭവിച്ചു.

൫൯

ഭൂഹാരമുത്താമജനിൽബ്ദയത്താ-
ലാഹാരവും വിട്ടഥ ശത്രുഭൂപർ
ഹാഹാരവും പൂണ്ടു വനത്തിലെത്തി
മോഹാരതന്മാർ നിവസിച്ചുവന്നു.

൬൦

കാലന്യൂഭൂപാലകർ തൻശിരസ്സി-
ന്മേലപ്പുണചെയ്തു ജയലാപജേഘഘം
സ്ഥൂലപ്രഭാവത്തൊടിണക്കി, വീഞ്ഞ്-
കാലംബമിക്ഷപാകകലപ്രദീപം.

൬൧

അജങ്ങളെക്കണ്ടു വനത്തിലും താ-
നജന്റെ പേരിൻസ്മൃതിവന്നമന്ദം
തജയ്ക്കു ലാക്കാം മതിയോടു ശത്രു-
വ്രജം മഹാസ്വസ്ഥത പൂകി വാണു.

൬൨

അമർത്ത്യവിഭേഷികളുന്നു പന്റെ
സമസ്തവന്ദ്യാഭിധ കേൾക്കിലേ താൻ
നമൽപതാകാഞ്ചലരായ് പരങ്ങി-
ഭ്രമത്തോടേ മുറുമൊളിച്ചിടുന്നു.

൬൩

ഒന്നുതൃമെന്നുള്ളതു താഴ്ത്തലേ
ചൊന്നതുകാർശ്യത്തെ വഹിച്ച ഭാനാൽ,
വന്നനന്മയോടേ ജനരഞ്ജനംചെ-
യ്ക്കുന്നന്നു പൻ പൂർവ്വരെയും ജയിച്ചാൻ.

൬൪

കലത്തിലെപ്പൂവ്നടപ്പിനൊടു-
മുലച്ചിലേകാതെ ജനത്തെയെല്ലാം
നിലയ്ക്കു നിർത്തിടുമവന്റെ ബാഹു-
ബലത്തെയിന്നും സുജനം സ്തുതിപ്പൂ.

൬൫

സുക്ഷത്രവംശോത്തഭവരാം പരക്കു
നക്ഷത്രഭാവം നിജമുൻപിലേകി
രൂക്ഷപ്രതാപേന ഖരാംശുവായി-
ത്താൻ ക്ഷത്രിയേതം വിജയിച്ച ഭൂപൻ.

൬൬

സ്വഭാവഗംഭീരനവന്റെ വക്ത്രം
ശുഭാവഹം ചെററുണാഭമാകിൽ,
വിഭാതകാലം തദരാതിവംശ-
വിഭാവരിയ്ക്കുപ്പൊഴുതിൽ ഭവിപ്പൂ.

നൂ

ഭയാമരദത്തിനു പത്മമായി—
ശ്രീയാതിരമുൻ നൂവരൻ സഭാപി
നയാൽ തദർഥിദിജപങ്ക്തിയിങ്കൽ
പ്രിയാനുഷ്ഠത്തെ വളർത്തിവന്നു.

നൂവ

വൻതാഴ്വയുളേളാൻ പരമോന്നതാത്മാ,—
വെന്താകിലും ക്ഷോഭമിയന്നിടാത്തോൻ,
ശാന്താശയൻ നിർഭരമപ്രയുഷ്യൻ,
യന്താവവൻ നിസ്തുലനായ് വിളങ്ങി.

നൂൻ

അഭീനമാമുക്തിമഹാപദത്തിൽ
സുഭീർഘമാതിതപ്തമജൻ വരികൈ,
തഭീയനാപ്പങ്ക്തിരഥൻ തന്ത്രജൻ
സഭീഡിതൻ ഭൂമിപനായ് ഭവിച്ചാൻ.

റെ

വശഗതബഹുസേനാപ്രൗഢികയ്ക്കൊണ്ടു ദിവ്യൻ
ഭശരഥഗുപനനാൾ ദിഗ്ജയം ചെയ്തുമന്ദം
വിശദനവജയശ്രീലാളിതൻ തൽപ്രതാപ—
പ്രശമിതജനതാപൻ കാത്തു ലോകത്തെയെല്ലാം.

ശ്രീമദ്യോഗേശ്വരസ്ഥമാകിന വട—
ക്കുംകൂർ കലത്തിൽ ധൃത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ചു കശ്വന നൂപൻ
തദ്രാജരാജാഹപയൻ
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ പരിണതം
സഗ്ഗം ദിതീയം ശുഭം.

രണ്ടാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

മൂന്നാം സർഗ്ഗം.

൧

ജന്മകാപഥകഥാനഭിജ്ഞമാ-
മമ്മഹാപദമജൻ വ്രജിക്കവേ
തന്മനോഹരതരാസനം ജഗൽ-
സമ്മതൻ തദനു പൂകി തത്സുതൻ.

൨

പവ്രാജസമകീർത്തിവിത്തരാം-
പൂവ്രാജവരർതൻപദത്തിനെ,
ഉവ്രാതിമഥനാതിദക്ഷനാ-
മുവ്രാപതി തിളക്കി കാന്തിയാൽ.

൩

ആകലീകൃതവിപക്ഷനായ് സുഹൃ-
ത്താകമാനുപതിയായ നാഥനാൽ,
ഭൂകടംബമധികം സനാഥമായ്,
ശ്രീ കലുക്കമിയലാതെ പൂണ്ടുതേ.

൪

സപീയമാനുവരനാതപത്രജ-
സ്തായയാൽ കുളിരിളയ്ക്ക ചേക്കവേ
ആയതാത്തിയൊടു ചുട്ടനീരമാ-
ക്കായമാന്നിതരിവൃന്ദമെങ്ങുമേ.

൫

സ്വാന്തസംഭൃതഗുണാൽ പിതാക്കളെ-
ത്താൻ തികച്ചതിശയിയ്ക്കമാ നുപൻ
കാന്തമാം തിരിയിൽ നിന്നെരിച്ചു വൻ-
പന്തമെന്നവിധമാഭ നേടിനാൻ.

ന

ഗീഷ്ഠതിയ്യായ വൈഭത്തിനെ—
ശ്ലഷ്ടമാക്കുമതിരററ ധീബലാൽ
ഗോഷ്ടദീകൃതവിപക്ഷസിന്ധവായ്
നിഷ്ഠരാജയമവൻ വിളങ്ങിനാൻ.

െ

കല്പനയ്ക്കുതിരിൽ നില്പവു വൻ—
കല്പകാലകലിതാനലാഭനായ്,
നല്പരിപ്പടയ ധാർമ്മികൻ പൊൻ—
കല്പഭൂതഹവുമായി മന്നവൻ.

വ

ഭൂലവോച്ചലനലീലയാൽ നൂപൻ
പാലനക്രിയ നയാൽ നടത്തവേ,
കാല ധർമ്മമിളയികലിപ്പുപോൽ
നാലുമൻപിനൊടു വച്ചു നിശ്ചലം.

ൻ

വൈരിവഗ്ഗുപുരലക്ഷലക്ഷമാ—
ബ്ദൂരിവീര്യശിഖിയിൽ പൊരിച്ചു താൻ
പാരിലാത്രിപുരദാഹകാരിയാം—
ഗൌരിതൻപതിയെ വെന്ന് ഭൂധവൻ.

മം

മന്നവന്റെ ഭജമാംഭൂമത്തിലു—
ലന്നമാം നവയശസ്സുമങ്ങുളെ
അന്ന ദിക്കുകൾ വതംസമായ് വഹി—
ച്ചുന്നതല്ലതിയെ നേടി മോടിയിൽ.

മമ

തൽക്കരപ്രകടശക്തി വേനലോ—
ടൊക്കുമെന്നതു യഥാർത്ഥമത്രയും,
വായുമാരിപുവധൂതപത്രക—
ശ്രീയുഗ്മനക്കമതു ചേർത്തു കാൺമു നാം.

—൨൯—

൧൨

സൈപരമസ്സു വരവീയ്ജ്വലക്ഷ്മിതൻ—
ഗൌരസുന്ദരവിഹാസകന്ദളം
കൂരമാമരിപുരം പൊരിച്ചു വെൺ—
ചാരമായ്ക്കളവിൽ മിന്നി മന്നതിൽ.

൧൩

നൈജദാനവിഭവങ്ങൾകൊണ്ടു വി—
ഭ്രാജമാനനവനേകരാജനായ്,
ഭൂജയിക്കവെയനേകരായ്ത്തദാ—
രാജരാജതലകിങ്കലെങ്ങുമേ.

൧൪

വൃത്രജിത്സമനനേകഭൂപർത്തൻ—
ഛത്രപാളി കളയാത്ത മുടവൻ,
ചിത്രമേകകുടകൊണ്ടുകററി ദുഃ—
മാത്രകമ്പനപലായിതാഹിതൻ.

൧൫

വൃഷ്ടദാനജലമായ്ദപിജവ്രജാ—
വിഷ്ടമാകിയ നൂപാലകദപിപം,
വിഷ്ടപേധിതദരിദ്രതാവിപൽ—
പുഷ്ടശോകവനിയുന്മമിച്ചുതേ.

൧൬

ഒത്തിണങ്ങിയധികം വിശാലമാം—
ഘൃത്തിലന്ന പതിനെട്ടു വിദ്യകൾ,
ആത്തകൈതുകരസാൽ രമിച്ചു ഭൂ—
ഭൃത്തിന്നുനതമണച്ചു വൈഭവം.

൧൭

ആ ശയാലുഭിതമായ വിക്രമാ—
ലാശയാകെ വിജയിക്കവേ നൂപൻ
ആശയാർത്തിയൊടമാടവീശിലാ—
ഭൂശയാകൃതികളായി വൈരികൾ.

൧൮

ധീശമോദിതബലൻ. റൂപൻ, ജഗൽ—
ക്ലേശമോപനമണച്ചു വാഴവേ
കാശമോടിടുമവന്റെ കീർത്തിയാ—
ലാശ മോടിയെ വഹിച്ചു നിർഭരം.

൧൯

മുൻപജസൂരണകൊണ്ടുതന്നെ വൻ—
വെൻപലാളിയവർ ശത്രുഭൂമിപർ,
വൻപുകൊണ്ടരിയ സിംഹമന്നുപൻ—
തൻപദത്തെ നിരൂപിപ്പതെങ്ങനേ.

൨൦

സൈപരമാടി, മുഖപുഷ്പരത്തിലാ—
ശ്ശാരദാതുലവിലാസമെങ്കിലും,
ധീരമാമതു ഘനപ്രവൃദ്ധഗം—
ഭീരതയ്ക്കടിമയായതന്തുതം.

൨൧

ഏതു തെറുടയ ശത്രുവും നമി—
ച്ചാതുരതപമൊടു കാൽ പിടിയ്ക്കുകിൽ,
ധീ തുലോമഥ തെളിഞ്ഞു താമസി—
യ്ക്കാതടൻ റൂപനഭീഷ്മേകിടും.

൨൨

ചാർ ഭൂഗതരും ഗ്രഹിച്ചിടാ—
ത്തോരവസ്ഥകൾ നിജാസനസ്ഥിതൻ,
പാരമക്ഷികൾ തുറന്നിടാതെ താൻ
ധീരനേതുമറിയും നിഗ്രഹമായ്.

൨൩

ഏതവന്റെ ഗഹനം ഏതേതും
ജ്ഞാതമാം റൂപനൊരൊറനോക്കിനാൽ;
ധീ തദീയമറിയിയ്ക്കയില്ല വേ—
ണ്ടാതെയന്യനെയതുല്യവൈഭവൻ,

൨൪

കാമകോടികളെയെന്നതപ്രഭാ-
ധാമമായ തനുവാൽ ജയിച്ചവൻ,
കാമനേകനെയെരിച്ച ദേവനെ-
ക്കാമമെന്നപഹസിച്ച് സൗഭാഗ്യം.

൨൫

വൈരമേററ ഭഗവാൻ ത്രിനേത്രനിൽ
ഭീരുവായ് സ്വകഥ മാഞ്ഞ മന്മഥൻ,
സാരശാസ്ത്രനയനം ശതം ശതം
പേരുമാറ്റപനെ വെൽവതെങ്ങനേ.

൨൬

ഹൃല്ലമാം ഗുവരകീർത്തിഭാസ്വിനാൽ
പുല്ലതായി നിതരാം നിശാകരൻ;
അല്ലയെങ്കിൽ ഹരിണാധിവാസമേൽ-
ക്കില്ലവങ്കലിതു സിദ്ധമല്ലയോ.

൨൭

സൗമനസ്യനടതാണ്ഡവക്രിയാ-
ധാമമായ മുഖ, മുജപലാക്ഷികൾ,
ഹേമകോമളകവാടധാടിതൻ-
ശ്രീ മഥിച്ചിടുമുരസ്സമംസവും.

൨൮

തപിട്ടുചേർന്ന തനു, നീണ്ടുരുണ്ടു കാൽ-
മുട്ടതൊട്ടവ മഹാഭുജങ്ങളും,
ഒട്ടുപൊക്കമൊടുത്ത വണ്ണവും,
പെട്ട മിന്നി ഗുവരന്റെ വിഗ്രഹം.

൨൯

നോട്ടമെന്നതണുകൊണ്ടരാതിയിൽ
കോട്ടമേകിടുമവന്റെ നാടതിൽ
കോട്ട കൊത്തളമിതൊക്കവേ ഫലം
കെട്ടലങ്കരണമാത്രയുക്തമായ്.

൩൦

വണ്ണസങ്കരകഥാവകാശമാ—
വണ്ണനീയരുചിചിത്രകങ്ങളിൽ;
കീണ്മായി പതിതപമെന്നതോ
ജീണ്പത്രത്തിയിങ്കലും തദാ.

൩൧

ഭൂരിവൃദ്ധചപലാനുവർത്തനം
കാറിനത്തിന്നു, ജളാധിപത്വമോ
വാരിധിഷ്ഠ, നിജവൃത്തമാനിയെ—
പ്പേറിയന്നു സിതപക്ഷചന്ദ്രനും.

൩൨

തന്നകത്തുമതുപോൽ പുറത്തുമു—
ജ്ഞാനരേന്ദ്രനയനങ്ങൾ തുല്യമായ്
ഉന്നതശ്രുതിപഥാനുഷ്ഠിയായ്—
ത്തന്നെ കണ്ടിതു സമസ്തതത്വവും.

൩൩

ആയിരം തലകൾകൊണ്ടനന്തന്നൊ—
ന്നായിളക്കുമൊട്ടു താങ്ങുമുഴിയേ,
സ്ഥായിയോടൊരു കരത്തിനാലുര—
പ്പായിണക്കുമൊട്ടു പൂണ്ടിതാമഹാൻ.

൩൪

പോർക്കളപ്രഥിതയാഗശാലയിൽ
ഗോക്കളാക്കി രിപുസിംഹവീരരേ,
അർക്കവംശമണി തദപിജാവലി—
യ്ക്കൊക്കെ മുഷ്ടമഥ നൽകി ഭക്ഷണം.

൩൫

ഏകശാസനനവന്റെ താഴെയൊ—
ലോകമാകെ നിലനിൽക്കിലും തദാ,
സ്തോകവും പെരുമയില്ല തന്നിലെ—
ന്നാകലയ്യ നയശാലി മേവിനാൻ.

൩൬

തന്നയേന നിയതേന്ദ്രിയൻ റൂപൻ,
തന്നെ വെന്ന് ശമവിത്തനാഭ്യമായ്,
പിന്നെയന്യഭരണാർഹനെന്നു മ—
ത്താൻ കാട്ടി കലുഷതപമെന്നിയേ.

൩൭

താലികെട്ടിയമുതൽക്കിളയ്ക്കു പൊൻ—
വേലിയായി വെളിവോടു നിന്നു താൻ
പാലിതപ്രജനവൻ വസിച്ചനാൾ
മാലിനുള്ള കഥ കേട്ടിടാതെയായ്.

൩൮

വീരയോദ്ധ്യജനലക്ഷഗുപ്തയാ—
യോരയോദ്ധ്യയിൽ വസിച്ച ഭൂമിപൻ
പാരടക്കി വിധിപോൽ ഭരിച്ചനാൾ
പൗരൻ വിണ്ണവരെ വെന്ന് സൌഭഗാൽ.

൩൯

ദേവനം വനമണഞ്ഞു, ദേവസം—
സേവനം മഹിതവംശവൃത്തിയും
പാവനം പരിലസിച്ചു, ഭൂതലാ—
ദ്ധാവനം സപദി ചെയ്തു ദുർവിധി.

൪൦

മാനവർക്കു സകലം സുഖവും
വേനലും സമൃദ്ധിതം ഭവിയ്ക്കയാൽ
ഭീനമില്ല, കൃഷിദോഷമില്ല, ഭൂ—
വാനതിൻനില വഹിച്ചിതെങ്ങുമേ.

൪൧

യാമിനീചരമയാമവേലയിൽ
കാമിനീകുചതടം വെടിഞ്ഞുടൻ
ഭൂമിനീരജദിവാകരൻ ജഗൽ—
സപാമി നീക്കമിയലാതെണീറ്റിടും.

—൩൯—

൪൨

വൃദ്ധരായ് ശ്മശാനമാലിയാൽ പരം
സിദ്ധരായ് വശികളയ മന്ത്രികൾ,
ബദ്ധരാജപദഭക്തി കൈവള—
ന്നദ്ധരാധവസദസ്സിൽ മേവിനാർ.

൪൩

മന്നവൻ ധിഷണയാൽ തനിയ്ക്കുതാൻ—
പോന്നവൻ വിഭവശാലിയെങ്കിലും
അന്നു വൃദ്ധരൊട്ടു ചിന്തചെയ്യിടാ—
തൊന്നുമേ തുടങ്ങുകില്ലൊരിയ്ക്കലും.

൪൪

പാവനശ്രുതിപഥൈകപാഥനാ—
മാവരിഷ്ടമതിയാൽ പ്രവർത്തിതം
സാവധാനനയമാംവഴിയ്ക്കു താ—
നേവനം ഭൂവി ചരിച്ചു നിശ്ചലം.

൪൫

ഏറ്റവും മുട്ടത്തരസ്സുപഭാവന—
ല്ലൊരു കർക്കശനമല്ലിതിൻവിധം
കുറ്റമറ്റവഴി മദ്ധ്യമം വരി—
ച്ചുറ്റമെന്നിയെ വിളങ്ങി മന്നവൻ.

൪൬

അയമുള്ള ബഹുകോശഭൂക്കളു—
ണ്ടായതങ്ങളുതുലങ്ങളെങ്കിലും,
സ്വീയമാം ചെലവു ചെയ്തയില്ല തെ—
ല്ലായശക്തിയറിയാതെ ഭൂപതി.

൪൭

ഗൌരവേണ ഗുരുവൃദ്ധൻ ചൊല്ലിടും—
സാരമാകുമുപദേശപങ്ക്തിയിൽ
സ്ഫുടാർകൗതുകമിയന്നു തത്ത്വപരമാം—
നീരധിയ്ക്കു കരകണ്ടു മന്നവൻ.

രവ്

വൻത്രികാലമറിയും വിശിഷ്ടരാം—
മന്ത്രിമാരുടെ സദസ്സിൽ വാണതാൻ
യന്ത്രിതേന്ദ്രിയബലൻ പ്രഭാവവാൻ
മന്ത്രിതാത്ഥഗതി നേടി വാണരകൾ.

രൻ

നാലുപുത്രർ നൃപനതഭവിച്ചു ധീ—
യാലുമുന്നതഗുണങ്ങളാലുമേ
പാലുവെന്ന പുതുകീർത്തിയന്നു പാർ—
മേലുയർത്തിയവർ പുണ്യരാശികൾ.

രം

തപ്പലോടുകടലാണ്ടു നീന്തുവോൻ
കപ്പലിൽ പിടി ലഭിക്കിലെന്നപോൽ,
കയ്പുചേന്ന് മരുവിൽച്ചരിക്കുവോൻ
കല്പവൃക്ഷനിഴൽ കാൺകിലെന്നപോൽ,

രമ

വൻവിശപ്പോടു വലഞ്ഞിടുന്നവൻ
കൈവശത്തിലമൃതം ലഭിച്ചുപോൽ,
ദൈവലബ്ധരവർ നാലു പുത്രരാൽ
ഭാവതുഷ്ടിയെ വഹിച്ചു ഭൂപതി.

രവ

രാമലക്ഷ്മണർ, തഥാവിധം ഗുണ—
സ്തോമമുററ ഭരതൻ, രിപുഹ്ലനം
ഭ്രമരേന്ദ്രഗൃഹഭ്രഷണങ്ങളായ്
പ്രേമഹൃത്തുകൾ വളർന്നിതേവരും.

രന

മുൻപു നട്ട സുകൃതദ്രവീകലെ—
ക്കാണ്യ കാളിയ ഫലങ്ങളെന്നപോൽ
പുണ്യകൾപ്പൊലിമ പൂണ്ട മക്കളാ—
ത്തമ്പുരാനലകു പുത്തനാക്കിനാർ.

൫൪

മക്കൾതൻകളികൾ കണ്ടു കൌതുകം—
പ്പാൽക്കടൽക്കടിയിൽ വീണു മഗ്നനായ്
വായു മന്യ കഥ വിസ്തരിച്ചുതാൻ
മിയ്ക്കു നേരവുമിരിയ്ക്കുമുവിപൻ.

൫൫

കിങ്കിണീഘണഘണാരവത്തൊടേ
പങ്കിലാറ്റുവരകണങ്ങളിൽ
ശങ്കിയാതെ വിഹരിച്ചു ഭൂമിഭൂതം—
പ്പൊൻകിടാങ്ങൾ ഏടി ചേർത്തു കൌതുകം.

൫൬

നെഞ്ചിലാർഭുത വളർത്തിടും നരം—
പുഞ്ചിരിപ്പുതുനിലാവു പെയ്തവർ
കൊഞ്ചിയങ്ങനെയൊരോന്നരയ്ക്കുവേ
താൻ ചിരം നൃപനശ്രു തുകിനാൻ.

൫൭

മുത്തുകൊണ്ടു രഥവും തുരണ്ണവും
തീർത്തു ഹർഷമൊടതിൽക്കരേറിയും,
ഒത്തുചേർന്നു രണമാടിയും മഹീ—
ഭൂതതൻസുതർ കളിച്ചു തങ്ങളിൽ.

൫൮

ഓടിവന്നു മടിയിങ്കലേറിയും,
ചാടി വേഗമകലത്തു മാറിയും,
പേടിവിട്ടു പൊടി മേൽപരത്തിയും
തേടി കൌതുകമിളാധവാത്മജർ.

൫൯

പ്രീതിയോടു തെളിവറു പല്ലമൊ—
ട്ടോതിയും, വിവിധഗോഷ്ടി, കാട്ടിയും
ഭീതിവിട്ടഥ തകർത്തുമുന്നത—
ശ്രീ,തിളങ്ങുമവർ പെയ്ത ലീലകൾ.

൬൦

മാനിയായ മുനിയായൊരാൾ മഖം
താനിരുന്ന വിധിപോലെ ചെയ്തിടും,
ഹാനിവിട്ടതിനെ നോക്കുമന്ത്ര-
നീ നിലയ്ക്കുവർ കളിച്ചു തങ്ങളിൽ.

൬൧

തേവരമ്പലവുമായും കളി-
പ്പായയും മണലിനാൽ ചമച്ചവർ
സേവരൊത്തു മഹനീയമുത്സവം
കൈവളത്തി വിഹരിയ്ക്കുമേവരും.

൬൨

ഹേതുവിട്ടു കരയും ക്ഷണം, ക്ഷണം
കെട്ടുകത്തൊടു ചിരിയ്ക്കുമുച്ചമായ്,
ഏതു ചേഷ്ടയുടക്കുമൊട്ടുമി-
ല്ലാതുലച്ചിലൊടു ചെയ്യുമിപ്പോൾ.

൬൩

തന്നഴിഞ്ഞ മുടി കെട്ടിവയ്ക്കുകിൽ
ഭിന്നമാക്ക,മതുപോൽ കളിയ്ക്കുകിൽ
ചെന്നു വൻപൊടിയിൽ വീഴ്,മേവമാ-
പ്പൊന്നുകട്ടികൾ വിചേഷ്ട കാട്ടിനാർ.

൬൪

ധീ വണക്കമിയലാതെ കേഴിലോ
രാവണന്നിഹ പിടിച്ചു നരകിടും'
ഏവമോതിടവെയസ്സുനമ്മമാർ
ഭാവഭേദമൺ പുകിയില്ലവർ.

൬൫

നാലുപേർക്കുമൊരുമിച്ചുതാൻ മഹീ-
പാലനുള്ള മടിയിൽ കരേറണം
ലീലയോടതിനു മുൻപിലോടിടും
മേലണഞ്ഞഥ വഴക്കുടിച്ചിടും.

നന്ദ

‘അച്ചനെത്തൊടുവതാരു മുൻപിലെ’—
നാച്ചരിച്ചവർ മിടുക്കൊടൊപ്പമായ്
ഉച്ചലന്മുളുവന്തപുരാവരം
കൊച്ചർ പാഞ്ഞിടുമിടയ്ക്കു വീണിടും.

നന്ദ

ഹേമഭൂഷണമണിഞ്ഞുടുത്തു നൽ—
ക്ഷേമമുജപലസുമങ്ങൾ ചാത്തിയും,
സൗമനസ്യമൊടു ലീലചെയ്യമാ—
ക്കോമളാഞ്ജർ ഇപനേകിയുത്സവം.

നവ

ഭൂഷണങ്ങൾ ഭവനത്തിനാകെയ—
ങ്ങോഷധീശമുഖർ ബാലർ മാത്രമാം;
ശേഷമേതു വിഭവൗഘവൗതമ—
ശ്ലോഷമല്ല മരുളില്ല നിണ്ണയം.

നന്ദ

പുത്തനായ കളികൊണ്ടവന്റെയും
ചിത്തനാധികളിളക്കമാറവർ
ഒത്തനായകഥം വസിയ്ക്കുയാ—
പ്പുത്തനാഭ പരിവൃദ്ധമായ് പരം.

റെ

ക്ഷാത്രധർമ്മഹനീയലക്ഷ്മിതൻ—
ജൈത്രനിർമ്മലമണീപതാകകൾ
പുത്രരുജപലർ വളൻ ഭൂമിഭൂ—
നോത്രന്തനരസായനായിതർ.

മെ

കാലമൊട്ടു കഴിയുന്നതോരമാ—
ബാലർതൻശിശുതവിട്ടു മേൽക്കുമേൽ
ലീലയിൽ പ്രിയമകന്നപൂവ്മാം—
ശീലശുദ്ധിയെ വഹിച്ചിതേവരും.

—നൻ—

റെ

വിട്ട കേളികളിലേ ഭ്രമം, കളി-
പ്പാട്ടമൊക്കെയകലത്തു തള്ളിനാർ;
പട്ടുപോലെ മുദ്രശീലമാണിതുൾ-
ത്തട്ടു സത്തപഗുണവൃദ്ധിയേൽക്കയാൽ.

നെ

മക്കളിൽ സത്തവും പിതാവുതൻ-
പക്കലുള്ള സുഗുണൈരൂഘമൊക്കെയും
മേൽക്കുമേലതിശയിച്ചു തങ്ങളിൽ
തിക്കലറു സുചിരം കൃതാത്മമായ്.

ൻ

അമ്മയോ ജനകനോ വയസ്സിനാൽ
മേന്മയുള്ളിതരരോ വിളിയ്ക്കുകിൽ
നന്മയേറുമവരാദരത്തൊടും
താഴ്ചയോടുമരികത്തുചെന്നിടും.

ഒ

കോപമില്ല കപടപ്രകാരമാ-
സപാപവേലയിലുമോക്കയില്ലവർ
പാപകർമ്മരതിയില്ല, തെല്ലുമേ
ഭൂപുത്രൻ നിവസിച്ചിതീവിധം.

ണ്ണ

ശീലശുദ്ധിമുതലാം ഗുണങ്ങളാൽ
നാലുമക്കളിലുമാദ്യനാദ്യനായ്
ലാലസിച്ചു, സകലാഗമങ്ങൾതൻ-
മൂലതത്ത്വപദനായ രാഘവൻ.

നെ

മൂന്നുസോദരരൊടും ഹൃദീഷ്ടമു-
ണ്ടൊന്നുപോലെ ജനയിത്രിമാരൊടും;
അന്നു തന്നനുജരും തഥാവിധം-
തന്നെയോർത്തിതവനെസ്സമസ്തരും.

ഐ

വായുണച്ചു കരതാർ, പിതാവുതൻ—
കാലിൽനിൽക്കുമവനേതുനേരവും;
വാക്കു വല്ലതുതരയ്ക്കിലപ്പൊഴേ
കേൾക്കുമായതധികാദരത്തൊടും.

ഈ

ദേവലോകമതിലേയ്ക്കു പോരിനോ,
പേവനത്തിൽ മുഗയാരസത്തിനോ,
പോയ് വരാൻ ഗുപതി താമസിക്കിലോ
വേവലാതിയധികം വഹിച്ചിടും.

ഊ

കാലമിങ്ങനെ യഥാക്രമം മഹീ—
പാലപുത്രൻ വിനയിയ്ക്കു വിജ്ഞരായ്
ശ്രീലമാകിന ഗൃഹസ്ഥവൃത്തിയിൽ—
ക്കാലണച്ചു കൃതമൈഥിലപ്രിയർ.

ഊ

പുതരാഗപരിപുഷ്ടി കാളിടും—
കാതരാക്ഷികളൊടൊത്തു നിത്യവും
പ്രീതരായ് സ്വകലധർമ്മവൃത്തി തെ—
ററാതെ രാജസുതർ വാണു സർവ്വരും.

ഊ

മൃതസായകനു കായകാന്തിയാൽ
പ്രേതസാമൃദ്യമുവാക്കുവോരവർ
ജ്ഞാതസാരരബലാനുകൂല്യം—
ചേതസാ സഹ നയിച്ചു യൌവനം.

—൪൧—

വൃന്ദ

ഉചിതതജ്ഞിമാരാൽദാരുസൗഭാഗ്യമാളം—
അചിരർ തനയരോടും ചേർന്നിവണ്ണം മഹീന്രുൻ,
കപചിദപി വിജയശ്രീപ്രേമഭോജാപ്തിയെന്ത്യേ
സുചിരമധിവസിച്ചാൻ നിശ്ചലാഭോഗശാലീ.

ശ്രീമദ്യോഗ്യപുരസ്ഥമാകിന വട—

ക്ഷുർ കലത്തിൽ ധൃത—

ക്ഷേമം വാച്ച ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ
തദ്രാജരാജാധപയൻ,

രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം—

കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—

പ്രേമത്തോട് രചിപ്പതിൽ പരിണതം
സർഗ്ഗം തൃതീയം ശുഭം.

മൂന്നാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

നാലാം സർഗ്ഗം.

—o—o—o—

൧

ദിക്കായതിൽ തെളിവു ചേർത്തുരുതൻകരത്തി-
ന്നുകൊയങ്ങിനെ കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു മന്ദം
ധീയ്ക്കോ വനാന്തഗമനാശ വഹിച്ച ഭൂപ-
നക്കാലമന്തിയിലെയക്കുനതുല്യനായി.

൨

ദാരങ്ങൾ മക്കൾ വിഭവങ്ങളിതൊക്കെയത്ര-
സാരങ്ങളല്ല ചപലങ്ങൾ ബലങ്ങളെന്നായ്,
സൈപരം തപസ്സിനു നിനച്ചതിനുള്ള പൂവ്-
മാരംഭമാന്നിതു വിരക്തിവശൻ മഹീശൻ.

൩

അന്നാളൊരിയ്ക്കൽ നിജമന്ത്രികളേയുമപ്പോൽ-
ത്തന്നാട്ടുകാരെയുമടുക്കൽ വിളിച്ചുനിർത്തി
മന്നാളുവോൻ നിജമനസ്സിൽ വളൻ വാഞ്ചര-
യൊന്നാകെയിങ്ങനെ പറഞ്ഞിടുവാൻ മുതിന്നാൻ:

൪

ചൈങ്കോലു ഞാനിതുവരയ്ക്കു വഹിച്ചു, തക്കിൻ-
പങ്കോലുവാനിടയൊരാൾക്കുമണച്ചിടാതെ;
എൻകോലമിപ്പൊഴുതു വൻജര പൂണ്ടു; മേലിൽ
ഞാൻകോലമാശ വനമേശിടുവാൻ വഹിച്ചു.

൫

വൈവസപതാളൂർ മമ വന്ദ്യപിതാക്കൾ തുക്കാൽ-
പൂവറ്റുകാന്തിയൊടണച്ചു വഴിയ്ക്കുതന്നേ,
ദൈവം കനിഞ്ഞലമനുഗ്രഹമേകുകൊണ്ടു,
കാൽ വച്ചു ഞാൻ വിജയമോടു നടന്നുവന്നു.

൬

ആവിഷ്ഠ്രമോദമൊടു ഞാനിഹ വാണകാലം
ഭ്യാവികലൊട്ടസുരപീഡ വളർത്തില്ല,
ഗോവിപ്രഹിംസയൊരുവൻ നിർവ്വിചാരില്ല,
ഭൂവികലാഗമപഥം വിചലിച്ചതില്ല.

ഒ

ഭാവം ഭുഷിച്ചൊരുവനും പരനാരിയിൽ പോയ്—
ക്കൈവച്ചതില്ല നിഗമത്തെ വെറുത്തുമില്ല,
ജീവൻ കൊതിയ്ക്കുമൊരു യാചകനും ഹതാശൻ
വൈവശ്യമോടിവിടെ നിന്നു മടങ്ങിയില്ല.

ഊ

രോഗക്കിടക്കയിലൊരാളു കിടന്നതില്ല,
ഭോഗപ്രസക്തിയൊരു മർത്യനെ വെന്നതില്ല,
രാഗത്തിൽ മുങ്ങിയൊരുവൻ കനയം തുടർന്നി—
ല്ലാഗസ്സു ഹൃത്തിലൊരുനാൾ നിരുപിച്ചുമില്ല.

൯

ആകാലികം മരണമില്ലൊരുമർത്യനും തൻ—
കൈകാലുകൾക്കുപരി ചങ്ങല വീണതില്ല,
ആകാശചുംബിശിഖമെൻകടത്തൻറ കീഴി—
ലാകാതെയില്ല ചെറുദേശവുമുഴിയിങ്കൽ.

൧൦

ഭുഷ്പ്രാഭവത്തൊടൊരുവൻ ധനവാഞ്ഛരമൂലം
നിഷ്പ്രാണഭാവമിതരങ്ങ് വരുത്തിയില്ല,
ഭുഷ്പ്രാപമായ വഴി പോയതുമില്ലൊരുത്തൻ,
നിഷ്പ്രാതിഭൻ കവിയുമില്ലൊരുവൻ ജഗത്തിൽ.

൧൧

ജ്ഞാനോദയോജപലർ ഭവദപിധരോടിതൊന്നും
ഞാനോതിടേണ്ടതു പഴങ്കഥയല്ല നാനും
മാനോഗ്രമെൻകഥ ജനങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തും,
കൈ നോക്കിടുന്നതിനു ദുഷ്ണമെന്തിനാവോ.

൧൨

ഹൈമം കിരീടമിനി ഞാൻ മമ മുത്തപുത്രൻ—
രാമൻറ മെഴലിയിലണച്ചിടുവാൻ കൊതിപ്പൂ;
പ്രേമം ശമപ്രവരവൃത്തിയിൽ വാച്ചൊരാത്തമാ—
രാമൻറ മട്ടിൽ മരുവേണ്ടൊരു കാലമായ് മേ,

മനു

തെല്ലെങ്കിലും കുറവു ഭക്തിയിലെൻജനങ്ങൾ—
ക്കില്ലെന്നിലീനിലയിൽ ഞാനൊഴിയാതിരുന്നാൽ
ചൊല്ലും കറുക്കു, മടവും തകരും, സ്വരംതാൻ—
നല്ലപ്പൊരം നിത്തിട്ടുക പാട്ടിതു ലോകരീതി.

മൺ

കായാൽ കനിഞ്ഞ കമനീയവനദ്രുമത്തിൻ—
ഛായാവിലാസചരിതോജപലിതങ്ങൾ ഭൂക്കര
മായാമദേഭമശകീകരണക്ഷമങ്ങൾ
മായാതെയുള്ളവ മദീയഗ്രഹങ്ങൾ മേലിൽ.

മരി

സിംഹാസനം മമ കശാവലി മേൽ വിപക്ഷ—
സംഹാരനിവ്വഹണമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹംതാൻ
സ്വപ്ന ഹാരമോ വിമലതദ്രയുതാക്ഷമാല,
കിം ഹാനിയുള്ള നവമീശമജീവിതത്തിൽ?

മന്നു

ഓലച്ചെറുക്കടികൾ മേ മണിമന്ദിരങ്ങൾ
ശീലത്തിനാൽ ശമികൾ താപസർ കൂട്ടുകാരും
ചോലയ്ക്കു കത്തുടയ നൽ കളർനീർ കടിക്കാൻ
പാല, നമോ നവരയം വരിയും കിഴങ്ങും.

മരി

രാമൻ മണീമയകിരീടമണിഞ്ഞു മേലിൽ
ഭ്രമണ്ഡലത്തിനുടെ നാഥത പുകിടട്ടേ,
കാമം ജടാമകുടമാൻ വിശിഷ്ടയോഗ—
മാമമ്മഹിയ്ക്കുടയ രക്ഷണമേററിടാം ഞാൻ.

മവു

മേൽക്കാളുമാഭയൊടു പട്ടു ധരിച്ചു ചെങ്കോൽ
കൈയ്ക്കാണ് രാമനീനീയുഴി ഭരിച്ചിടട്ടേ,
നൽക്കാവിവസ്രവുമുടുത്തഥ യോഗഭണ്ഡ—
ഭാക്കായി ഞാനുടജഭൂഭരണം നടത്താം,

൧൯

പീനപ്രതാപദഹനകലരാതിവാസം—
സ്ഥാനങ്ങൾ രാമനിഹ ചുട്ടുപൊരിച്ചിടട്ടേ,
ഞാനെന്റെ കർമ്മനിവഹങ്ങളെയാകെയുദ്യുൽ—
ജ്ഞാനപ്രചണ്ഡശിഖിയിങ്കലെരിച്ചിടാം മേൽ.

൨൦

തോളത്തുനിന്നവനിഭാരമെടുത്തു ഷീയം—
കാളുന്ന പുത്രനിലണച്ചതിനാശ്രിപ്പി!
ആളല്ല ഞാനിനിയുമീവിഷയങ്ങൾ കൊട്ടം—
താളത്തിനൊത്തപടി തുള്ളിടവാൻ തരിമ്പും.

൨൧

എൻതാടിമീശകൾ നരച്ചു യമന്റെ ദൂതർ
പന്താടിടുന്നതിനടുക്കുവതിന്നു മുൻപേ
സന്താഡിതാസകലസംസ്കൃതിസാരമായ—
ശാന്താശ്രമം ശകലിതാലമണത്തിടാം ഞാൻ.

൨൨

ശ്രീയാളിടം നവകളായവുമായ് കടന്നു
ദായാദവാദമുടൽകൊണ്ടിടുമെൻസുതങ്കൽ
ശ്രീയാത്തരാഗമൊടു മേലിൽ രമിച്ചു, വൃത്താൽ
സ്വപിയാൽ പ്രജാസമുദയത്തെ വളർത്തിടട്ടേ.

൨൩

ഞങ്ങൾക്കിതാണു കലധർമ്മിതാരമൊട്ടു—
മെങ്ങും പിഴച്ചുകഥ മുൻപറിവില്ലയല്ലോ
തങ്ങൾക്കു നൽപ്പുരസുഖത്തിനിതൊന്നതന്നെ
താങ്ങു,പ്പൊൾ നാമിതിനെയെങ്ങിനെ മാററിവയ്ക്കും.”

൨൪

ഭൂവല്ലഭുക്കു മകുടീമണിയമ്മഹാത്മാ—
വേവം പറഞ്ഞു ചെറുതന്നഥ വിശ്രമിച്ചാൻ;
ദൈവം നിനച്ചിടുവതൊന്നു, നരക്കു ചിത്തം—
ഭാവം പരം പലതുമിങ്ങനെ നമ്മൾ കാണുമു.

—൪൬—

൨൫

മേളത്തൊട്ടും സകല തത്ത്വവിദഗ്ദ്ധരെന്നു
നീളെപ്പുരുഷകൾ പരത്തിടുവാൻ മഹാത്മാർ
നാളത്തെ—വേണ്ടുടനടുത്തുവരും ക്ഷണത്തി-
ലാളുന്ന സംഭവവുമൊട്ടറിയുന്നതില്ല.

൨൬

നാട്ടാർ സമസ്തവുമിളാരമണന്റെ വാക്യം
കേട്ടാദരാൽത്തലകലുക്കി രസിച്ചിതന്നാൾ;
പട്ടാഭിഷേകമിഹ രാമനു വേണ്ടതെന്നാ-
യൊട്ടാജ്ജനങ്ങൾ ശരിവച്ചു മ സമ്മതിച്ചാർ.

൨൭

മൂന്നാലുനാഴികകൾകൊണ്ടഭിഷേകവാത്ത്-
മന്നാകെയങ്ങിനെ പരന്നുകഴിഞ്ഞുതാനേ,
അന്നാളിൽ വേലയ്ക്കുതടിച്ചു തടിച്ചുപായും-
മൂന്നാമവാരിധിയിലേതവനും പതിച്ചാൻ.

൨൮

ആക്കുണ്ടിനീവലയമാസകലം പരന്നു
വായ്ക്കുന്ന വാത്തയുലകൊന്നു പുതുകിയെങ്ങും;
ആക്കും നിജാത്മജനതാനഭിഷേകമാകി-
ലേല്ക്കുന്നപോലതുദിനം കുതുകം വളർന്നു.

൨൯

മന്നിൽപ്പെട്ടും മഹിതവാത്തയതങ്ങു നാകം-
തന്നിൽക്കടന്നു പറയുന്നതിനെനപോലെ
പൊന്നിൻപതാകകൾ നഭോന്തമതിക്രമിച്ചു
മിന്നിത്തുടങ്ങി മിളിതാക്കുശതപ്രഭങ്ങൾ.

൩൦

നൽക്കാഴ്ച കാണമതിനു പോതുക വേഗമെന്നു
ദിക്കാകെയുള്ളവരൊത്തു വിളിച്ചിടുംപോൽ
നിൽക്കാതെ പൊങ്ങിന പെരുമ്പറതൻനിനാദ-
മക്കാലമങ്ങുലകിടും സകലം കലുക്കി.

൩൧

കാമം വിവാഹദശ ഞ്ഞതമാവഹിച്ചു—
വാമയ്ക്കുഴം വിമലമാകിന മേനിപോലെ
പൃഥ്വീമാല മുതലായ വിഭൂഷണത്തിൻ—
സ്തോമം ധരിച്ചലമയോല്പ പരിസ്സരിച്ചാർ.

൩൨

ആരാവമോടു പടരും ജനവൃന്ദമായ—
വാരാശിതൻബഹുതരസ്സുശതങ്ങൾപോലെ
ആ രാജരാജപുരിയിൽ പുതുവാജിസംഘം
മാറാതെ വൻവഴികളിൽ സുതരാം ചരിച്ചു.

൩൩

വാടുന്നതാണിളകിടുന്നതുമേതവർക്കും—
കൂടുന്ന ഭാഗ്യനിലയെന്നരുളുന്നപോലെ
ആടുന്ന നല്ല മലർമാലകളോടടുത്തു—
പാടുന്ന ഭൃങ്ങുനിവഹങ്ങൾ കളിച്ചിതെങ്ങും.

൩൪

ഹേമപ്രഭീപനിരയിൽ ഭയമാവഹിച്ചു
ഭ്രമണ്ഡലത്തിൽ നിലവിട്ട തമസ്സുശേഷം
ആ മന്മഥയ്ക്കുടയ മാനസകന്ദരംതാൻ
ക്ഷേമം തഴയ്ക്കുമൊരു മന്ദിരമായ് വരിച്ചു.

൩൫

ഭാനം പൊഴിച്ചുലറിവൻപൊടു സഞ്ചരിയ്ക്കും—
മാനപ്പെരുംജലദപങ്ക്തിയതിന്നിടയ്ക്കായ്
സേനയ്ക്കുനാഥരുടെ പൊന്മണികഞ്ചുകെഴുമ്പ—
ശ്രീ നന്മഹേന്ദ്രവരചാപമഹസ്സു ചാത്തി.

൩൬

പട്ടാഭീഷേകമഹിതോത്സവസിന്ധുവിങ്കൽ—
പെട്ടാഭ തിങ്ങിയിളയിങ്ങനെ മുങ്ങിടമ്പോൾ
രാട്ടാജ്ഞ നൾകിടുകകൊണ്ടു സമസ്തതത്വ—
ജ്ഞാപ്രസിദ്ധമുനി രാമഗൃഹത്തിലെത്തി.

—൪൮—

൩൭

ചൊല്ലാലെയല്ല മിഴിപേറിന ഗൌരവത്തിൻ—
തെല്ലാലെയന്നു ചെറുതും പണി തേടിടാതെ,
വല്ലാതെവന്നു വഴി തിരികിന വൻജനത്തെ—
യെല്ലാം പരിഭ്രമമൊടോമകുറിടുന്നോൻ,

൩൮

സൈപരം ഹൃദന്തവലഭിയ്ക്കുകമേ കളിയ്ക്ക—
മാരമൃചിദപനിതതൻഹസിതങ്ങൾപോലെ
ചാരം പുരണ്ടധികവെൺമ ചെറുന്ന കാന്തി—
പൂരത്തിനെത്തനവില്ലെങ്ങുമൊഴുകിടുന്നോൻ,

൩൯

ആകുമായ് മുടിയിലൊട്ടു പിരിച്ചു ചാത്തും—
പാകസ്ഫുരൽക്കണിശാപിണ്ഡജടാകലാപാൽ,
സൗകര്യമോടു ചെറുപക്ഷികുലത്തിന്നെന്നു—
മോകസ്സുവാസസുഖജീവിതമേകിടുന്നോൻ,

൪൦

കൂരം പ്രപഞ്ചവിഷയാഹി കടിച്ചു ജീവ—
സാരം തുലഞ്ഞവശമായ ജനത്തിലെല്ലാം
സാരസ്വതുന്ദിലദഗുൽഗളിതാനുകമ്പാ—
നീരത്തിനാൽ പുതിയ ജീവിതമേകിടുന്നോൻ,

൪൧

ധീയോലുമുന്നതഗുണങ്ങളെയെങ്ങു ഭൂയോ—
ഭൂയോപി വക്ത്രകമലേന വെളിപ്പെടുത്തി
മായോപയാതകദനാദ്രിയടിച്ചുടയ്ക്ക—
മായോഗണ്ഡു കരന്താരിൽ വഹിച്ചിടുന്നോൻ,

൪൨

നാനാബ്രതാചരണകാർശ്യവശം വചുസ്സിൽ
സ്ഥാനാത്തമാം സ്ഫടികമാലകർതന്മഹസ്സാൽ
ജ്ഞാനാലഹക്യതി മെലിഞ്ഞുചമഞ്ഞ സത്ത്വ—
വാനാൺ താൻ വിളമ്പുന്നെന്തെളിച്ചിടുന്നോൻ,

—രൻ—

രന്

ബ്രഹ്മാദികൾക്കുമധികം പരിപൂജനായ—
സന്മാനനീയചരിതൻ മുനിയൊ വസിക്കുൻ.
തന്മാളികയ്ക്കരികിലെത്തുവതിന്നു മുൻപു—
താമ്രാനമോടു നികടത്തിലണഞ്ഞു രാമൻ.

രര

രൂപാവലോകനമതിൻ രുചിരാനുഭാവം
പാപാനുബന്ധകഥ പാടിതമാക്കിടുന്നോൻ
ഭൂപാലപുത്രനാശിയെക്കൂതസർവ്വപൂജാ—
വ്യാപാരനായ് തദനു ഭക്തിവശൻ നമിച്ചാൻ.

രര

ചിട്ടഞ്ചലേതരമഹസ്സുണ്ണീയമേററം
മെച്ചംപെടുണൊരു മഹാമുനിതന്നടുക്കൽ
ഉച്ചസ്ഥസൽഗുണനവൻ നിലകൊണ്ടു, താഴ്—
വാച്ചുന താതനുടെ മുൻപിലൊരാത്മജൻപോൽ.

രന്

ആശാന്റെ മുൻപിലൊരു ശിഷ്യനെന്നപോലെ,
ഭൂശാസിതാവിനരികിൽ പ്രജയെന്നപോലെ,
ശ്രീശാസ്ത്രിതൻ നികടഭൂവിലൊരാജ്ഞനെപ്പോ—
ലീ, ശാനനുള്ള സവിധേ പടു നന്ദിപോലേ,

രര

ധന്യാഗമത്തിനരികിൽ സ്തൂതിയെന്നപോലെ,
സന്യാസിതന്നരികിലാഗ്ഗൃഹിയെന്നപോലെ,
സൈന്യാധിപന്റെ സവിധേ ഭടനെന്നപോലെ,
മാന്യാഗ്രയോഗിയുടെ മുൻപിൽ വസിച്ചു രാമൻ.

രവ

സന്താനശാഖിനിലുണ്ടു സമസ്തലോക—
സന്താപഹാരികഥനായ മഹാമുനീന്ദ്രൻ
ശാന്താശയൻ ദശരഥാഭിധനായ ലോക—
യന്താവു തന്നുടെ മനോരഥമോതിയേവം.

൪൯

“മന്നിൽ പരന്നിടുമപൂർവ്വതരോത്സവത്തിൽ—
നിന്നിന്നു നിൻജനകനുള്ള നവാഭിലാഷം
ഉന്നിദ്രകൈതുകകരം ഭൂവി പണ്ഡിതർ—
മുന്നിന്നിടം സുമതി നിയ്യറിയുന്നതല്ലോ.

൫൦

പൊന്നാൽ തിളങ്ങിന ഗുഹന്റെ മഹാകിരീടം
നിന്നാൽ കൃതാർത്ഥത വഹിപ്പതിനുള്ള കാലം
മൂന്നാലുനാളിനകമാഗതമാം, ജഗത്തി—
നന്നായിനിന്നു ജയമേല്ക്കുക മേല്ക്കുമേൽ നീ.

൫൧

ചമം ധരിച്ചു ചരമാശ്രമമാശ്രയിച്ചു
ധമം ചരിപ്പതിനു ധന്യതരൻ ഗുപാലൻ
ശമം പരം ഹൃദിശമപ്രദമോത്തു ലോക—
കമം തൃജിപ്പതിനു കല്പിതനായിപോലും.

൫൨

ക്ഷേമം ജനത്തിനുള്ളവറുള്ളവാക്കുമാറു
വൈമല്യമോടുലക കാക്കുകയെന്ന കാര്യം
സാമത്വമുള്ള മഹിതർക്കമസംഖ്യമത്രേ,
ക്ഷേമത്തിനാൽ സ്റ്റരിതമല്ല ഗുഹന്റെ മാഗ്ഗം.

൫൩

പാട്ടിൽ പിടിച്ചു ചില മൂഡജനങ്ങളെത്താൻ
കൂട്ടിപ്പടുത്തപൊട്ടു സംഘബലം വരുത്തി
രാട്ടിൽ പെരുത്തു കറ കൃത്രിമമായ് ചുമച്ചു
നാട്ടിൽ പരത്തുമപരാശികളെങ്ങുമുണ്ടാം.

൫൪

മൂന്നാലുപേരുടേ വീടു ഭരിപ്പതിന്നും
തന്നാൽ കഴിഞ്ഞിടുകയില്ലതുപോലെയുള്ളോർ
ഇന്നാടു കാക്കുമവനീശനു കുററമോതാൻ
മൂന്നാഞ്ഞുനിലുതു നിനയ്ക്കുകിലെത്ര ചിത്രം!

൫൫

പെറമ്മതൻതല പൊളിയ്ക്കിലുമാത്മജൻറ—
തെറല്ലയെന്ന ജനമോതിടുമാവിധത്തിൽ
അററം പെടാത്ത രുചിഭേദവശം ജഗത്തെ—
ക്കററം വെടിഞ്ഞിഹ ഭരിയ്ക്കു ഞ്ഞെരുക്കമാക്കും.

൫൬

ദോഷങ്ങൾ വല്ലവരുമോതുകിലും ഹൃദന്ത—
ദോഷം വഹിയ്ക്കുതതു നീയവരോടുമേററം
തോഷത്തൊടൊത്തരിക വാസ്തവമല്ലയെങ്കിൽ
വൈഷമ്യമാസ്സഭഗധമ്ഗതിയ്ക്കു പററും.

൫൭

ഗോവിപ്രവംശപരിരക്ഷ കലാഗ്രന്ധമ്—
മാവിലമാക്കുതതു നിത്യമിതോമ്വേണം
ഭൂവിന്നു സത്യനില താങ്ങലതാം തപസ്സും
കൈവിട്ടിടൊല്ലരിക നീതിപഥത്തെയും താൻ.

൫൮

നൈജാധികാരചപലാസ്ഥതയിൽ പതിച്ചു
രാജാവിനുള്ള ബഹുഭോഗശതത്തിൽ മുങ്ങി
നീ ജാഡ്യമേൽക്കുതതു; തുറന്നുവെപ്പുസങ്കതി
ഭൂജാനികൾക്കു നരകത്തിന്നു മുഖ്യമാഗ്ഗം.

൫൯

ആരോടുമൊട്ടമിതസേവ വഹിച്ചിടൊല്ല,
വൈരോഭയാദികലുഷതപവുമപ്രകാരം;
നേരോടു നൽസമത പൂകി വസിയ്ക്കു തത്തപം
വേരോടു കാക്കു ശുഭമെങ്കിലലാ ഭവിയ്ക്കും.

൬൦

നാട്ടിന്നു നാഥത ഹിതത്തൊടു നൽകിയാലും,
കാട്ടിൽ ഗമിപ്പതിന്നു കല്പനയേകിയാലും,
രാട്ടികൽ മുത്തുമുരുവൈരവുമേററിടാത്ത—
മട്ടിൽ പെടുന്ന സമവൃത്തി നിനക്കു സേവ്യം.

൬൧

നട്ടച്ചയിങ്കലുമടയ്ക്കുക കണ്ണു, നിദ്ര-
തട്ടുമ്പൊഴും നിശി തുറക്കുക ദൂക്ക രണ്ടും;
ഒട്ടും സുഖസ്ഥിതി വളർത്തുവതല്ല കല്പൻ
രാട്ടുന്നയിയ്ക്കുമൊരു നീതിപഥം ജഗത്തിൽ.

൬൨

നന്മാനമാൻ ജനകൻ സുതരെക്കണക്കെ
തന്മാലകററിയിതുമായിരി ലോകരേ നീ
ഘനായമറു തെളിവോടു ഭരിച്ചു സർവ്വ-
സന്മാന്യനായി വിജയിയ്ക്കുക മുശലകീർത്ത!

൬൩

രാമാ! വിവേകനില ചേതസി കൈവെടിഞ്ഞു
രാമാ ജനങ്ങളുടെ ഭുവിധവാക്കു കേൾക്കിൽ
രാ മാറിടാതിഹ വിപന്മയമേല്ക്കുമീശ-
രാമായവർക്കുമുപരിതരിഞ്ഞിടേണം.

൬൪

ഭൂരിപ്രിയത്തൊടരികത്തു വസിച്ചു സേവ-
പൂരിച്ചൊളിച്ചു കസ്യതിയ്ക്കു തിരിയ്ക്കുവോരെ
നേരിട്ടുനിന്നു പരിപീഡ വളർത്തിടുന്ന-
വൈരിപ്രജത്തിലധികം കരുതേണമുള്ളിൽ.

൬൫

സപാതന്ത്രപ്രകാഹളമനത്ഥകമായ് വിളിപ്പോ-
രാതങ്കദായികൾ; തദീയഗതിസപദോവം
ചേതസ്സിലെന്നുമടവോടറിയായ്ക്കിൽ നിന്റെ
പാതയ്ക്കുകത്തവർ പെരുങ്കഴി മാന്തുമല്ലോ.”

൬൬

നേരായ് നരേന്ദ്രനയമാഗ്ഗ്നിശാതമസ്സിൽ
സുരാംശുകന്ദളികൾതൻ കളികാട്ടുമുക്തി
ശ്രീരാമനായ നിജശിഷ്യനൊടോതി മെല്ലെ-
യാരാധനീയചരിതൻ മുനി വിശ്രമിച്ചാൻ.

നൂെ

ജാതപ്രഭാവമവനീശപദം സ്വയം തൻ -
കൈതന്നിലെത്തിയതിലും പ്രിയമേറിടാതെ
താതൻ വനസ്രുതി തപസ്സിനു പോവതോത്തി -
ട്ടാതങ്കമാണവനു ചേതസി ചേർന്നതന്നാൾ.

നൂവ

വൃദ്ധൻ പിതാവു ബഹുനാളിളവാണൊടക്കം
സിലൻറമട്ടു മരുവുന്നതിനാശവയ്ക്കിൽ
സലർമ്മാമതിനെ വിട്ടിനിയും പ്രപഞ്ച -
ബദ്ധൻറമാതിരി വസിപ്പതിനാരു ചൊല്ലും?

നൂൻ

ഏകത്ര താതവിരഹവ്യഥ ധർമ്മചിന്താ -
വൈകല്യപ്രഭീതിയപരത്ര മനസ്സിലേവം
ആകമ്പദപ്രചുരശക്തികൾ വാച്ചു പൃത്ഥവീ -
പാകദപിഡാത്മജനൊടക്കമിവണ്ണമോതി:

൯൦

“താതൻറ കാലടികൾതൻപരിചയ്യയെക്കാൾ
ഭൂതൻഭരത്തിനൊരു മാധുരിയെന്തിരിപ്പൂ!
സ്വാതന്ത്ര്യമായതിനു പുത്രൻ ജന്മസില -
മാതങ്കമോടതിനെയെങ്ങിനെ ഞാൻ തൃജിയ്ക്കും.

൯൧

എന്നപ്പോഴും സൂക്തിതൻവിരഹാൽ പടൻ
വന്നാത്തമറയരുമിയിരുൾ തെല്ലു മാറാൻ
ഇന്നക്കിരീടമതിനുള്ളതണപ്രകാശം -
ചിന്നന്ന കല്ലുകളിലെന്തൊരു ശക്തി കാണുമു.

൯൨

‘നേത്ര’ാദിവാക്യനിരതൻകരകണ്ട യോഗ്യ -
രത്യാദരത്തൊടമരും വിപിനത്തിൽ വാഴാൻ
രത്യാശയൻ ജനകനെങ്കിലതിങ്കലൊട്ടും -
മത്യാമയസ്ഥിതി പെടാത്തവനാണു രാമൻ.

—൪൪—

൭൩

എന്നാൽ തദീയചരണം സസുഖം തലോടാൻ
മുനായ്ഗ്ഗമിച്ചതിനു സമ്മതി മേ തരേണം;
ഇന്നായതാണടിയനിപ്പു, കഴമ്പു വിട്ടു—
മന്നാക്ഷവേണമതിലെത്ര വിരക്തനീ ഞാൻ.”

൭൪

വൻതാതഭക്തി വെളിവാക്കിന വാക്കു പൃഥ്വീ—
കാന്താത്മജൻ വിമലനിഷ്ഠനെ ചൊന്നനേരം,
തൻതാടിമീശ ചെറുതൊന്നു തലോടി കയ്യാൽ
ശാന്താശയൻ മുനി ചിരിച്ചു പറഞ്ഞു പിന്നെ:

൭൫

“കാശാഗ്രഹിച്ചിട്ടുകിലാജനകങ്കൽ വാളു—
വീശാൻ സുതർക്കു മടിയില്ലണവെന്നിരിയ്ക്കേ
ക്ലേശാപ്തിവിട്ടരികിൽ വന്നൊരു ഭാഗ്യസത്തി—
ലാശാനുബന്ധമിയലാത്തൊരു നീ സമത്ഥൻ.

൭൬

വെൺചാമരപ്രചുരഹാസിനി രാജ്യലക്ഷ്മി
തൻചാരെ വന്നു വർണത്തിനു മാല നരുകെ,
നഞ്ചൊണതെന്നു നിരുപിച്ചു കരുത്തുറച്ചു—
നഞ്ചൊണ്വൻ സ്വഗളമൻപൊട്ടു പിൻതിരിയ്ക്കും.

൭൭

ഭൂതാനുകമ്പയൊട്ടു ഭൂതലരക്ഷചെയ്തു
ജേതാവുമായ് ജനിതപുത്രനുമായ് ചിരം നാൾ
നീ താന്നിവിട്ടു മരുവേണ്ട യുവാവിവണ്ണ—
മോതാവതല്ല ചിതമറൊരു വൃദ്ധധർമ്മം.

൭൮

നിന്നായുവംശജർ വനത്തിനു പോവുകെന്ന—
തിന്നാലുമല്ല പലർ മുൻപിതു ചെയ്തിരിപ്പൂ;
എന്നാൽ സുതൻ ജനകനൊത്തു ഗമിച്ചതായി—
ട്ടിന്നാരുവരയ്ക്കുമറിവില്ലതിവൃദ്ധനാം മേ.

൯

തപലമ് ചിന്തയരുളീടുവതെന്തു, ശാന്തൻ
വൃദ്ധൻ പിതാവിനിയുമിങ്ങനെതന്നെ മേലും
ബലപ്രപഞ്ചപദശൃങ്ങ്ഖലനായ് ചിദന്ത-
ശ്രദ്ധയ്ക്കു ലാക്കു പതിയാതമരേണമെന്നോ?

൧൦

അല്ലായ്യിലാഗ്ഗ് ഹവശൻ നൂവരൻ യുവാവു
തെല്ലാത്മധമ് വരണാലുണമറിക്കാത്തോൻ
വല്ലാതെ കാട്ടിലണയുന്നതിനോ; വനാന്ത-
മെല്ലാക്കുമുള്ള സുഖവാസാപദങ്ങളെന്നോ.

൧൧

പണ്ടുള്ള കൂട്ടർ കലധമ് മറിഞ്ഞ വന്ദ്യർ,
വേണ്ടുന്നതെന്നു കരുതാതെ വെടിഞ്ഞ മാഗ്ഗ്
രണ്ടും വിശേഷതരമെന്നുലകൊട്ടു കേട്ടും-
കണ്ടും പഴക്കമുടയോർ പറയാൻ തെരുക്കും.

൧൨

എന്നും പിതാവിനരികത്തു വസിയ്ക്കുവാനോ
നിന്നുള്ളിലാഗ്ഗ് ഹമതോക്കുകിലെത്ര സാദ്ധ്യം?
ഇന്നല്ലയെങ്കിലിനി നാളെയവൻ പരത്തിൽ-
ച്ചെന്നെത്തിയുന്നതസുഖത്തെ വരിച്ചിടേണ്ടോൻ.

൧൩

തൽക്കാലമപ്പുനടെയീവിരഹം മനസ്സിൽ-
പ്പുക്കാമയം സുദൃഢമുന്നതമേകിയാലും
മേൽക്കാൽപ്പലക്കുപരിപീഡിതനായ നിന്നിൽ
നിൽക്കാതെയുമഴലിന്നിതു ലോകരീതി.

൧൪

ചേലിൽ പിതാവിനുടെ ശാസനമാദരിച്ചി-
ന്നാലിപ്പകാന്തിത്വരപൂരിതമാം കിരീടം
മൗലിയ്ക്കുചേർത്തു, നിജധമ് നിലയ്ക്കുനിത്തി-
പ്പാലിയ്ക്കു നീ ജനതയെജ്ജനിതാനുകമ്പം.”

വൃത

ചിത്തപ്രസാദകരനാമുനിയേവമോതി—
യാത്തപ്രിയം വിരതി തത്ര വഹിച്ചശേഷം
അത്തൽക്കു പാരമിടനരുകിയ മാനസാന്ധ്യ—
ഗുണം ശമിച്ചു തെളിവോടു വസിച്ചു രാമൻ.

വൃന്ത

നാല്പിഷ്ടപ്രാഭവംകൊണ്ടുലകിനു ഗുരുവാ—
മമ്മഹായോഗിയോടായ്
“കല്പിക്കുംപോലെയെല്ലാമടിയനു ഹിത”മെ—
ന്നോതിയത്യാദരത്താൽ
കൂപ്പിത്താൻ നിന്നു രാമൻ, പരസുഖവിജയ—
ശ്രീനവോദ്യാനദേശം
പൂപ്പിക്കും തുവസന്തം വസതിയഥ കൈ—
വിട്ടു മന്ദം മുനീന്ദ്രൻ.

ശ്രീമദ്യോപ്രപുരസ്ഥമാകിനു വട—
ക്കുളർ കുലത്തിൽ ധൃത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനോരുവൻ
തദ്രാജരാജാഹപയൻ,
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം—
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ പരിണതം
സഗ്ഗം ചതുരത്വം ശുഭം.

നാലാംസഗ്ഗം സമാപ്തം.

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

ഛ

ആ സാവ്ഭദ്രമവധു കേകയപുത്രി വാഴും,
പ്രാസാദരാജമണിഭൂമിയിലെന്നൊരുനാൾ
ആസാദിതാഘനിധി മന്മഥ ചെന്നുചേന്നാൾ,
കാസാരഭൂവിലൊരു കാസരിയെന്നുപോലെ.

ഞ

ഭവ്യാശയപ്രകൃതശാലിനി റാണി മേവം-
ഛവ്യാഭിരാമ്യമയരം മണിമന്ദിരത്തിൽ
സവ്യാജമെത്തിയവ,ളാഗമവിദ്യ മിന്നും-
ഭിദ്യാശ്രമത്തിലൊരു ബൌലവധുടിപോലെ.

ന

വൈകാതെ പാപവശയാമവൾ പുണ്യഭാസപ-
ദാകാരകാന്തി വിളയം ക്ഷിതിഭർത്രിതന്നെ
പേകാളുമാർ പിടിപെട്ടിതസൃഗൃസത്തി-
ലാകാങ്ക്ഷപൂകിന പിശാചൊരു സാലപിയെപ്പോൽ.

ര

പാപിഷ്ഠകർമ്മരത മന്മഥ മണ്ഡലം താ-
നാപിഷ്ഠമാക്കിന മനോമലിനതപമേല്ലോൾ
പ്രാപിച്ചിതാമണിഗൃഹം, കളഹംസി മിന്നും-
വാപിഷ്ഠകം പെരിയ സപ്പിണിയെന്നുപോലെ.

ദ

ഒട്ടാകെ വക്ത്രരമാമുടലീശനേയും-
കൂട്ടാക്കിടാത്ത നട നീണ്ടുകഴിഞ്ഞ നേത്രം
നാട്ടാരെയൊക്കവെ വെറുപ്പതിധാഷ്ട്യമെന്നീ-
മട്ടാൻ മന്മഥ വിറച്ചു വിറച്ചു ചെന്നാൾ.

ന

തോക്കും പിടിച്ചു മണികണ്ഡകമിട്ട ഭീതി-
ചേർന്ന ശൂരത മുഖത്തു വെളിപ്പെടുത്തി
നോക്കുവ കർക്കശതരം ഭടർ കാവൽ കാത്തു-
നിലുന്ന വാതലുകളാലതിടുക്തമായും,

ഒ

ജാലാഗതൻ മലയമാരുതനാം യുവാവിൻ—
ലീലാവിലാസവിഭവത്തിന്നു കീഴടങ്ങി
മാലാനതാജ്ഞികളിയററിന താഡവശ്രീ—
യാലാക്ഷ്മേ ദൃശി വിനോദമണപ്പതായും,

വു

വിസ്താരമുള്ള മുറി തന്നിലിണക്കിവച്ചു—
പുസ്താബലാവിതതി യന്ത്രനയാൽ ചലിക്കെ
ഹസ്താൽ തെളിഞ്ഞ പനിനീർ നിവതിച്ചു, ശൈത്യ—
ശസ്താഭിരാമനവസൗരഭമേല്പതായും,

ൻ

സ്വാരാഭമായ മണിഭിത്തികളിൽ ചമച്ചു—
പൗരാണികക്ഷിജനസച്ചരിതങ്ങളുൾലേ
ആരാകിലും ചെറുതു നോക്കുമവർക്കു തത്തപ—
വരാശിമജ്ജനരസത്തെ വളർപ്പതായും,

ഘം

‘ധർമ്മപ്രമാണമനഃഘം ശ്രുതിവാക്യ’മെന്നും,
‘കേമം വിശുദ്ധികരമാദരണീയ’മെന്നും
തന്മഞ്ജുളസപനമൊക്കാൾ ശുകപങ്ക്തി പാടി—
പ്പൊന്മച്ചകുളിയിലിറങ്ങു കളിപ്പതായും,

മഥ

വൈവസ്വതൻമുതലതേവരെയുരുവിച്ചു—
ഭൂവല്ലഭർക്കടയ ഭൂരിശുഭസപരൂപം
ധീവന്ദ്യചിത്രദൃഢധീശപരനിർമ്മിതം ശ്രീ—
കൈവനിണങ്ങിയ വരാന്തകൾ ചേർന്നതായും,

മഠ

താരങ്ങളും തരളമേഘവുമൊട്ടു താഴ്ന്നാ—
ദപാരത്തിലൂടെയനിശം ഗതിചെയ്തതായും
ഏറെത്തിളങ്ങിന മഹീശപരി തന്റെ ഹർമ്മ്യം
പൂരസപഭാവയവളൊന്നു കലുക്കി പോക്കാൽ.

൧൩

വൈരസ്യവക്ത്രമൊടു മന്മഥ വന്നടുത്തു—
നേരത്തിലുറു ഹൃദി സംഭ്രമസംശയങ്ങൾ
സ്മിരതമാകുമവനീശപരി ചൂകിലും താൻ
ധീരതപമോടതു വെളിയ്ക്കുവൾ കാട്ടിയില്ല.

൧൪

കേട്ടില്ലയോ' കസ്യുതി മന്മഥ ചൊല്ലി മന്ദം,
രോട്ടിന്റെ കൃത്രിമതരങ്ങൾ പരിശ്രമങ്ങൾ;
നാട്ടികൾ മന്നനിനി രാമ, നൊരുക്കുമെല്ലാം
കൂട്ടിക്കഴിഞ്ഞു—ഹത നീ കഥയെന്തിനെന്നു.

൧൫

തീ വീണ നിൻനൈക നീരിയെരിഞ്ഞിടുമ്പോൾ
നീ വീണവായന ഹിതാൽ തുടരുന്നു കഷ്ടം!
ഈ വീരപത്നിയുടെ മോടിയുടൻ കുറഞ്ഞു
ഭൂവീഥി മേലിനി നിനക്കവംലബ്ധമെന്നാം.

൧൬

തുന്ധാകയററവനസത്തധികപ്രസംഗം—
ക്കാമ്പാണു രാമനിതു ഞാനറിയുന്നു മുൻപേ
തൻപാട്ടിലായവനു ഭൂപത കൂടിവന്നാ—
ലമ്പാ! കരങ്ങിനു സുരാ രസപാനമായി.

൧൭

എന്നോക്കുനോക്കുമഥ ക്രൂനി നടക്കുമെന്ന—
ല്ലെന്നു വിളിയ്ക്കുമനയത്തൊടു ക്രൂനിയെന്നായ്
മുന്നേ ശിശുതപമതിലിങ്ങനെ വാച്ച ധാഷ്ട്യം
പിന്നേതുകാലവുമകന്നിടുവാൻ ഞെരുക്കം.

൧൮

സാരസ്യവേദി സകലാഗമതത്ത്വസാര—
പാരജ്ഞൻ നിയതധീ പടു വീര്യശാലി
ഭൂരഞ്ജനൈകരസികൻ ഗുരുവുലഭകേതൻ
ധീരൻ ചിതൻ ശുഭരതൻ ഭരതൻ ഹിതൻ മേ,

൧൯

മുനീൽ ജനിച്ചതവകാശിനിലയ്ക്കൊരാളു -
മുനീദ്രമോത്തിടുകയില്ല, ഗുണം പ്രമാണം;
വന്നിഷ്ടരം ഭൂവി വിഷം പ്രഥമം പയോധി -
തന്നിൽ ഭൂവിച്ചു ഫലമെന്തതെവൻ ഭൂജിയ്ക്കും.

൨൦

ഇന്നേവരെബ്ദരതനാണഭിഷേകമെന്നു -
തന്നേ നിനച്ചു മരുവീ ജനമാകെയെന്നാൽ
നിന്നോക്കനീതിവശനാം ഗുവരന്റെ തന്ത്ര -
മെന്നോ കടുപ്പമുലകൊന്നു മറിച്ചുവല്ലോ.

൨൧

നിഗ്ഗന്ധശുഷ്കസുമമാകിന രാമനെത്തൽ -
സ്വഗ്ഗത്തിൽനിന്നവതരിച്ചൊരു ദേവനെന്നായ്
ഭഗ്ഗവിയന്നു നിരുപിച്ചനയപ്രകാരം -
മാഗ്ഗം ചമപ്പവർ മഹീശൻ സേവകന്മാർ.

൨൨

പുല്ലം മഹാമലയുമെന്നതുപോലെ, പാറ -
ക്കല്ലം വിശേഷരുചി ഹീരവുമെന്നുപോലെ,
അല്ലം പെരുപകലുമെന്നതുപോലെ, ഭേദം
ചൊല്ലുന്നു രാമഭരതർക്ക ജനങ്ങളെല്ലാം.

൨൩

തോടും പയോനിധിയുമെന്നതുപോലെ, ശുഷ്ക -
മോടും പ്രതപ്തരുചി ഹേമവുമെന്നുപോലെ,
കാടും നവം പുരവുമെന്നതുപോലെ, ഭേദം -
കൂടുന്നു രാമഭരതർക്കിതു കാണമതല്ലോ.

൨൪

രാമൻ സമസ്തകനയത്തിനുമോക്കിലേക -
ധാമം മഹാരസികനെന്നു ഞെളിഞ്ഞിടുന്നോൻ,
സാമത്വമില്ല കഥയില്ലിവനോടു് ലോകം
വൈമത്വമോടു മരുവുന്നതു കുറുമാണോ,

൨൫

സ്വാന്താവാഹരം കുടിലഭാവമൊതുക്കി രാമൻ
വൻതാഴ്മയും സുനയവും കളവോടു കാട്ടി
തൻതാതസന്നിധിയിൽ വാഴ് വതിനുള്ള ഹേതു—
വെന്താണതെന്നിഹ നമുക്കു തെളിഞ്ഞുവല്ലോ.

൨൬

കൌസല്യ ജാനകിയിവെക്കാരു ഭാസിയായി—
വാസം നിനക്കു ചെറുതും ഹിതമല്ലയെങ്കിൽ
നീ സത്പവാൻ ഭരതനെ ക്ഷിതിനാഥനാക്കാൻ
ശ്വാസം നിലപ്പതുവരെപ്പണിചെയ്യിടേണം.

൨൭

നാടാകെ രക്ഷയിലിരിയ്ക്കണമെങ്കിൽ മേലിൽ—
ക്കാടാകണം സ്വദി രാമനു വാസഗേഹം,
കേടാക്കുമേകിന വിഷദൃ ഗൃഹേ വളന്നാൽ
കോടാലിവച്ചതു മരിപ്പതു ലോകരീതി.

൨൮

ഇമ്മന്നിലുള്ള മഹിളാജനമൊക്കെ മോശ—
മെന്മട്ടു ഞാനൊരുവൾതാൻ രസികത്തിയെന്നായ്
തന്മന്ദിരത്തിലവനുണ്ടൊരു ശരഭ', ഭാവാ—
ലമ്മച്ചി'യെന്നവൾ കളിച്ചു തിളച്ചിടുന്നു.

൨൯

ഞാന, ഏവക്രമനിയാമവനുള്ള ജായാ—
സ്ഥാനത്തിരിയ്ക്കുവതിനൊത്തവളാം വപുസ്സാൽ
ഈ നൽസഖീജനമൊടേവമുരച്ചുനിന്നെൻ—
മാനംകെടുത്തിയവൾ മുന്നമിതോക്തവയ്യ.

൩൦

എന്നാണു കാലവളെടുത്തിവിടത്തിൽവച്ചു—
തന്നാൾമുതൽക്കിവിടെയുള്ള സുഖം തകർന്നു,
ഇന്നാപ്പിശാചിനെയുടൻ വഴിയിങ്കലാക്കാ—
തെന്നാത്തകോപമൺപോലുമടങ്ങുകില്ല.

൩൧

ലാക്കിൽ ധരിപ്പൊരു തുണിയ്ക്കിണകൂടിയില്ലാ-
താക്കിപ്പൊരുവഴിയിലേക്കുവളേ വിടാതെ
ചാക്കില്ലെന്നിയ്ക്ക, കളിയും ചിരിയും തകർപ്പും
പോക്കിക്കുറും കസ്യതിതൻനില ഞാൻ മറിയ്ക്കും.

൩൨

അമ്മാത്തു നിൻസുതനെ വാണിടവാനയച്ചു
ചുമ്മാതെയല്ലതിലുമുണ്ടൊരു ഗുഡതത്തപം;
വന്മായമേറുമവർ പുരുഷർതൻഏദന്തം
കാണാൻ മിടുക്കുടയ നാരികളേറെയില്ല.

൩൩

നാട്ടാക്കു നിൻഭർത്തനിൽ പ്രിയമേറു മേററം
രുട്ടാണു രാമനൊടു തത്തപമിതൊട്ടുമുൻപേ
രാട്ടാശയത്തിലറിയുന്നതിനാൽ കഴുപ്പും
തട്ടാതിരിപ്പതിൻ മാററിയതാണു ഞനം.

൩൪

ധീരാഗ്രനാം ഭരതനാടു ഭയം വെറുപ്പും
ചൈരാദിയും മനസി രാമനു ജന്മസിലം;
പോരായു തൻഹിതഗതിയ്ക്കു വരാതിരിയ്ക്കാൻ
പോരാൻ നിൻസുതനെ മാററിയകററി രാമൻ.

൩൫

ദേവാസുരാഹവവിരാമദശാന്തരത്തിൽ
ഭൂവാസവൻ കതുകി തന്ന വരങ്ങൾ രണ്ടും
നീ വാങ്ങണം പതിയൊടെങ്കിൽ നമുക്കു മേലിൽ
ദൈവാനുകൂല്യമിതിലേറെ വരേണ്ടതില്ല.

൩൬

തപിട്ടാളിടും ഭരതനെ ക്ഷിതിനാഥനാക്കി-
പ്പട്ടാഭിഷേകമധുനൈവ നടത്തിടട്ടേ!
മട്ടാതെ രാമനൊരു യോഗിനില്യ്ക്കു കാട്ടിൽ-
പ്പെട്ടാവസിച്ചിടുക മേൽ പതിനാലുകൊല്ലം.

—നന്ദ —

ന.െ

ഭൂപാലനോദിവ വരങ്ങു വരിച്ചുവെന്നാൽ—
താപാഗമത്തിനിനിമേലവകാശമില്ല;
പാപാദിശങ്കയിതിലെന്തിനു ലോകരക്ഷാ—
വ്യാപാരപുണ്യഫലമാണിതിനുള്ള ലാഭം.

ന.വ

പാരായതിന്മഹിതനാഥത പുണ്ടു പൊന്നിൻ—
തേരൻ ലോഷമൊടു നിൻതനയൻ ഗമിയ്ക്കും
സ്ഫുലോഭരാജയജയേതിജനം മുഴക്ക—
മാരാവഗീതി തവ കേൾപ്പതിനാശമില്ലേ?

ന.ൻ

ഹേമാസനാധിഗതനായ് ധരണിയ്ക്കു ശശപത്—
ക്ഷേമാദിചേർത്തഖിലവന്ദിതപാദനായി
പ്രേമാകലൻ ഭരതനിക്കിതി കാത്തുകാണാൻ
നീ മാനസത്തിലതുലാശ വഹിച്ചതില്ലേ.

രം

ഭൂരാജലക്ഷ്മി വിനമർക്കിതിപാലമെഴുലി—
ഹീരാദിനിർദ്ദിതനിർമലകാന്തിപൂരാൽ
നീരാജനം തവ സുതങ്കലണച്ചുകണ്ടു—
ത്താരാർദ്രമാവതിനു വാങ്ങു വഹിച്ചതില്ലേ.

ശ.മ

രാമൻ ഗുപൻ, മഹിഷി സീത,യവക്കു ദാസീ—
സ്തോമത്തിൽ നിത്യോരുവര വീട്ടുപണിയ്ക്കു നില്പോൾ;
ഈമട്ടു വന്നിടുകിലായതു കണ്ടു പിന്നെ
നാമല്ലിതത്രപയൊടൊക്കിനെ നാട്ടിൽ വാഴും?

ശ.ര.

ഭൂജാനിതൻമഹിഷിയെന്നു പറഞ്ഞു നാക—
സ്രീജാതിയും ജഗതി സീതയിലാദരത്താൽ
പൂജാവിധങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതു കാണുകിൽ നമ്മൾ—
ക്കാ ജാതകപ്പിഴയിതിൽപരമെന്നു വേണം.

—നൂറ്—

രമ്പ

മന്നിന്റെ നായകൻ രാമനുമിപ്പദങ്ങൾ—
ഉണർച്ച കേൾക്കുവതുതന്നെ നമുക്കുസഹ്യം;
എന്നിസ്തുലാശ വിവരിച്ചുകഴിഞ്ഞു മേലിൽ
നിന്നിഷ്ഠതന്നെ ഫലസിദ്ധിയതിന്നു മറ്റാം.

രർ

വൈരാഭിഹിംസ്രവശമാനസനാണു രാമൻ,
ഭൗരത്വശാലിയവനാവിധമുള്ള കാട്ടിൽ
പോരായ് പറ്റിടുകയില്ല, സഖാക്കളായി—
ചേരാൻ തരം വരികിലാക്കു ഹർഷമല്ല.

രർ

കൂട്ടിൽ പ്രിയം പെരുകിടുന്ന സഖാക്കളെത്തൽ—
കാട്ടികലെന്നിയെ നിനയ്ക്കുകിലെങ്ങു കിട്ടും
നാട്ടിൽ ജനത്തിന്നു ചതുർഥിയിലിന്ദുവായി—
മട്ടിൽക്കഴിപ്പുതവന്നും സുഖമല്ലയല്ലോ.

രമ്പ

ഭദ്രം ഹിതത്തിനൊടു വാതലിൽ മുട്ടിടുന്നു
നിദ്രയ്ക്കിതല്ല സമയം ജവമേൽക്കു ദേവീ!
ഹൃദയയായരിക്കിലെത്തിയ ഭാഗ്യലക്ഷ്മി—
ക്കാർദൂതപമോടനുവദിയ്ക്കു നിജാനുഷ്ഠനം.

രർ

നല്ലാരിജാതമധു കയ്ക്കുലണച്ചു ദൈവം
മേല്ലാങ്ങൊടായതു കുടിയ്ക്കുകതാൻ ശ്രമം തേ;
തപ്താദസസ്തമിതമാം ക്ഷിതിഭൂൽക്കിരീട—
മപ്പാടെടുത്തു തവ പുത്രനു ചാത്തിയാലും.”

രവു

ഗാത്രസ്വഭാവഗതിതാഴ്ന്നുവാക്കുമോക്കി—
ലത്രയ്ക്കു വക്രത വഹിച്ചു നിജാശയത്തെ
അത്രസ്ത മന്ദര തുറന്നു വെളിപ്പെടുത്തി
മാത്രയ്ക്കുനിന്നു ചെറുതൊന്നഥ വിശ്രമിച്ചാക.

൪൯

കേൾക്കാതെ വെക്കുമഴലേകിന വാക്കു ഭാസി
ധിക്കാരമോടരുളവേ ഹൃദി രാജ്ഞി രോഷാൽ
നീൽക്കാതെ പോ പടി കടക്കുക'യെന്നുരയ്ക്കാൻ—
നാക്കാടിയെങ്കിലുമിടയ്ക്കു ബലാലടക്കി.

൫൦

ഘോരാനലക്കനലിലിട്ടതിതപ്തമാക്കി
നാരാചപങ്ക്തി ചെവിയിൽ തിരുക്കമ്പുകാരം
ശ്രീരാമനിൽ പഴി കലർത്തിയ വാക്കുകത്തു
തീരാത്ത വേദന മഹീശപരിയാരക്കു ചേർത്തു.

൫൧

ആക്കാളുകൂടസമവാക്കുകൾ ചൊന്നതന്നാൾ
കേൾക്കാതെയും ചിലതു കേട്ടുമിരുന്നു രാജ്ഞി;
ഹൃൽക്കാമ്പുരുക്കമവയിൽ ചിലതുളളിലേക്കൊ—
ട്ടേൽക്കാതിരിപ്പതിനു കാതുകൾ പൊത്തി കയ്യാൽ.

൫൨

ആ മന്മരാവദനകോടരജ്യംഭിവാക്യ—
സ്തോമങ്ങളായ ഭൂജഗങ്ങൾ കടിയ്ക്കുയാലേ
ആമജ്ജിതാത്മമതിമോഹയതെന്നപോലെ
ഭ്രമണ്ഡലേശ്വരി വസിച്ചു കുറച്ചുനേരം.

൫൩

ഒന്നാമതല്ലയൊരുപെണ്ണതിവുദ്ധ ഭാസി
മൂന്നാൾമുതൽ സ്വപചരണാശ്രയവൃത്തിയേല്പോൾ
ഇന്നാത്മഭക്തകളിലഗ്രജ—കോപമേററം—
വന്നാലുമെന്തു ഫലമെന്തവളോടു ചെയ്യും?

൫൪

തന്നാധികൾക്കടയ കമ്പനമാകെ മാറി—
പ്പിന്നാത്മമഞ്ചമതിലല്ലമെണീറു രാജ്ഞി
വന്നാശയക്ഷമ വഹിച്ചു മുദ്രസ്വരത്തിൽ—
ച്ചൊന്നാൾ നിജപ്രകൃതിമാധുരി മാററിടാതെ.

— നുന —

ഒ

രോമൻ മദീയനിഹ മുത്തമകൻ ഗുണാഭി-
രാമൻ, ധരയ്ക്കുവനെ നായകനാക്കിവയ്ക്കാൻ
ക്ഷേമപ്രദോന്നതമഹം തുടരുമ്പൊളതു
മാമൽക്കചേതസി തജയ്ക്കുവകാശമുള്ളൂ?

നെ

ശ്രീരാമദേഹഗ്തരോമലവത്തിനായ് ഞാൻ
ആറായിരം ഭരതരത്നമയ്യായ് തൃജിയ്ക്കാം,
ആരാൽ സുരേന്ദ്രനഗരീമണിയെത്തുണാതും
വൈരാൽ തൃജിപ്പതിന മൂഡനെവൻ നിനയ്ക്കും?

ഒ

തിയ്യല്ല മന്ദടിയിൽ വീണതു ഭാഗ്യമേഘം-
പെയ്യുന്ന കല്പമലർതന്മഴയാണു നാനം;
നിയ്യന്ധ കാണും വിപരീതനിലയ്ക്കെനിയ്ക്ക
മെയ്യുവു പൂങ്കുളിരിനാൽ പുളകം വഹിപ്പൂ.

വു

എന്നങ്കരജ്വലത്തിൽ വന്നൊഴിയാതിരിയ്ക്കും,
ഞാണല്ല നല്ല കഥയെന്നുമുരച്ചിടേണം,
മൂന്നും മുതൽക്കു പതിവിങ്ങനെ രാമനോർത്താൽ-
തന്നമ്മയോടുമവനിത്രയിണക്കമില്ല.

ൻ

താതന്റെ കയ്യിൽ നിവസിയ്ക്കുകയില്ല, തള്ള
ചേതഃപ്രിയത്തൊടു വിളിയ്ക്കിലടുക്കയില്ല
ജാതസ്തിതം സതതമെൻമടിയിങ്കൽ വാണു
ഗീതങ്ങൾ പാടി വിഹരിച്ചുരസിച്ച് തുള്ളും.

നും

ആ വക്ത്രമാ, മധുരമാംസ്തിതമാ, വിനീത-
ഭാവം, സുദീർഘവി സുന്ദരമാദ്യുഗന്തം,
ആ വൻവിശാലനിടിലം, ദൃഢമാപ്രതപ്ത-
സൗഖ്യവണ്ണകാന്തി തന്നു, കോമളബാഹുവല്ലി,

൩൧

ആ വിസ്തൃതദ്വുതിയുരസ്സു, മുതപ്രവാഹം—
മാവിഷ്കരിച്ചിടുമൊരാമൊഴി, യാവിലാസം,
ഭൂവില്ല, താഴെറിയപല്ലിവയോക്കിലപ്പോൾ
ഭൂവിങ്കലെൻറകഥതന്നെ മറന്നിടം ഞാൻ.

൩൨

മാനാധികോന്നതഗുണൻ മമ രാമനായി—
ദീനാടു കാക്കുവതിനേകിന പൊന്മഹത്തിൽ,
ഞാനാടിടം സപദി തുളുടിമേറുവീണാ—
ഗാനാദിചെയ്യുമതിലാർ പറയുന്നു കുററം?

൩൩

കൊച്ചായിരുന്നപൊഴുതായവനാവഹിച്ച—
നൽച്ചാപലങ്ങിനിന്നൊന്നൊന്നോക്ക കാണാം?
തച്ചാതുരീസുഷമയോക്കുകിലിന്നമശു—
വാച്ചാദരാൽ സപുളകോദഗമയായിടം ഞാൻ.

൩൪

ചിററമ്മയെന്നു പതറിപ്പറയുന്നതും, ഭൂ—
പറെറക്കിടന്നു പൊടി വാരി രസിപ്പതും, താൻ
മുററം മുലയ്ക്കു കളവായ്ക്കരയുന്നതും ക—
ണ്ടററം പെടാത്ത രസമന്നിവൾ പൂണ്ടിരുന്നു.

൩൫

സൈപരം കളിച്ചു പൊടിപററിയ മേനിയാൽ വ—
ന്നാരമൃഗാത്രനവനന്നു പുണർന്നിടുമ്പോൾ,
വാരുറ മെയ്ച്ചെളി പുരണ്ടവൾ ചന്ദനത്തിൻ—
ചാരന്നു ഞാൻ സുകൃതവൃത്ത വെറുത്തിരുന്നു.

൩൬

ഹേമപ്രകാശമണിരാജികളാൽ തിളങ്ങും—
രാമൻറ മെഴലിയിലഭൃതരാദരത്താൽ,
ആ മഞ്ജുകല്പമലർ ഹർഷഭരാനധദേവ—
സ്തോമം പൊഴിയ്ക്കുവതു കാണമതിനാഗ്രഹം മേ,

—നൂവു—

നൂ

വൈജാത്യദർഭഗത സർവ്വമകുന്ത രാമൻ
ശ്രീജാനകീമഹിഷിയാലുപജ്ജ്വലാശ്ചരൻ
ഭൂജാനികൾക്കുടയ നാഥത പുണ്ടു കാണാൻ
ധീജാധ്യമരൂലകിലേതൊരുവൻ കൊതിയ്ക്കും.

നൂവു

താനാഥനെന്നു ഭരതൻ ഗുവരാർമായ—
പൊന്നാസനത്തിൽ മരുവീടിലുമെന്തു മെച്ചം
മിന്നാമിനങ്ങളുടയശൈലശിരസ്സിൽ വാണു—
വെന്നാലുമെന്തിളയലുള്ളിരുളെത്ര മാറും?

നൂൻ

ഭൂതനിലാരുമൊരുപോലെ ചുകഴ്ന്നിടുന്ന—
പുതസപഭാവനിധി രാമനു ചേർന്ന പത്നി
സീതയ്ക്കു നിയ്ക്കു ധൈര്യത്തൊരുജയ്ക്കു കൂടി
നീ തർക്കമരൂ പല കുറുമുരച്ചു കഷ്ടം!

നൂ

ബ്രഹ്മാവിനോടു സമനാം ജനകൻ പിതാവു,
സന്മാന്യയാം ജനനി ദേവി ധരിത്രിതന്നേ;
ഇമ്മാതിരിയ്ക്കുടയ വത്സയിലും പെരുക്കു—
മുന്മാദമോടധികപാപമുരച്ചു ഹാ! നീ.

നൂ

ശീലത്തിലാജ്ജനകജയ്ക്കു ഘമേൽക്കിലപ്പോൾ
ശൈലം നിജസ്ഥിതിയെവിട്ടു ചലിച്ചുവെന്നാം,
കോലം കറുത്തുവശമാം ഹിമവൽഗിരിക്കു,
പാലംബുധിയ്ക്കു ധൈര്യപിളമുപ്പുവായ്ക്കും.

നൂ

ഉൽക്കണ്ഠയോടെവനെ ഞാൻ മടിയിങ്കൽവെച്ചു
ഹൃൽക്കണ്ഠഹർഷമൊടു മന്ദലനൽകി മുന്നും
അക്കയ്യകൊണ്ടുവന്നു വൻവിഷമേകുവാനോ
തപൽക്കുശപ്രകൃതി ചെയ്തു മമോപദേശം.

—നൂൺ—

നെ

തൻപുത്രനെപ്പരിയ കാടതിലേയ്ക്കയച്ചു,
തൻപുത്തനാം മണിഗൃഹത്തിൽ വസിയ്ക്കുവാനായ്
അൻപുള്ള തള്ളയെ വളോർത്തിടുമ്പ! നിന്നുൾ—
അമ്പുപേരിയ്ക്കുമൊരു വക്രതയെത്രാലോരം!

െർ

കാട്ടികലനകനലഞ്ഞു വസിയ്ക്കു, ഹർമ്മ്യ—
ത്തട്ടികൽ ഞാൻ ബഹുസുഖത്തോടു വാഴ്ന്നിത്യം;
ഒട്ടിത്തരം നിലയിലും പരമെത്ര ഹൃദ്യം
നാട്ടികലാത്മസുതഭൃത്യതയെന്മതത്തിൽ!

ൈ

രാമൻ കടക്കകിൽ വനം ഗുണമാൻ നാടാം,
ഭീമം പയോനിധിയുടൻ കരയായ് ഭവിക്കും;
കാമം മരുസ്ഥലി സുരഭുമവാടിയൊക്ക,—
മീമട്ടിലാവനെയെങ്ങനെ കാട്ടിലാക്കും?

നെ

മന്നികലത്രമഹിതം പുരവും തഭീയ—
സാന്നിദ്ധ്യസൗഖ്യവിരഹാൽ പെരുതായകാടാം;
തപനിഷ്ഠരം മതമതോക്ക്കകിൽ നമ്മളെത്താൻ
വനിസ്തുലാടവിയിലേയ്ക്കു വിടുന്നതല്ലോ.

ൈ

പാരിൽ പെരുക്കമൊരനാഥതയെൻ വെളുത്ത—
പേരിൽ കറുപ്പു ധരണീശനകാലമൃത്യു
ചോരിതമമെൻ ഭരതനന്ദ വിരോധവായ്പും,
നേരിട്ടിടുന്നതിന്നു നന്നു തവോപദേശം.

വെ

താനേ കഴുത്തിലിഹ കത്തിയിറക്കുവാനോ
നീ നേരിൽ മൃഗമതിയിന്നു പറഞ്ഞിടുന്നു
തേനേവമോതി വിഷപാത്രമെടുത്തെന്നിയ്ക്കു,
ഹീനേ! പെരുങ്കപടമോടു തരുന്നവോ നീ?

൯

ലോകർ രാമനൊടു നീരസമാണുപോലും!
ഭൂകമ്പ നിർഭരമഹങ്കൃതയാണുപോലും!
ആകട്ടെ! മേലിവിടെ നിന്നിതുപോലെ ചൊന്നാൽ
പാകം മമ പ്രകൃതമപ്പൊഴുതൊട്ടുമാരും.”

൧൦

ഭൂവല്ലവം പരുഷമായ് പ്രചലിച്ചിടാതെ,
ധാവൽക്കുരളുമിഴി ചൊറു ചുകന്നിടാതെ,
ഭാവത്തിനൊട്ടുമൊരുമാറുമിടുന്നിടാതെ—
യേവം പറഞ്ഞു വിരമിച്ചിതു സാലുപി രാജ്ഞി.

൧൧

ഏതെങ്കിലും ഭാവമിടാതവൾ ചൊന്നവാക്കു—
നമ്മനുമരയ്യധികമായി മനസ്സിനേകി,
നന്മത്തുവാദിയുടെ പാവനമാം ജപം താ—
നന്മത്താകിന പിശാചതിനെപ്പോലെ.

൧൨

ധർമ്മത്തെ രാജ്ഞിയുളളിടിന വാക്കുതെല്ലം
ഒർമ്മന്ധരയ്ക്കുടയ വക്രത മാറിയില്ല;
കർമ്മത്തിനാലുദിതമായ മഹാഗദത്തെ
നൈർമ്മല്യമേറിന ഭിഷകക്രിയയെന്നുപോലെ.

൧൩

ഒസ്സുപന്റുരാജ്യമതിൽ മുത്തൊടു താൻ ചമച്ചോ—
രാസ്സുപണ്ണമാളികയിടിഞ്ഞുപൊടിഞ്ഞുകാണെ
ഭാസപൽപ്രസാദനില മങ്ങി മുഖത്തു വല്ലാ—
തസപസ്ഥഭാവമതുനാളവളാവഹിച്ചാൾ.

൧൪

ആയുസ്സുപഭാവനിധി രാജ്ഞി പറഞ്ഞതൊക്കെ—
ക്കാര്യം ഹിതം മഹിതധർമ്മതീവ ഹൃദ്യം
നായുപ്രയാമവളൊടൊന്നുമുരയ്ക്കുവാനായ്
യെയ്യും വരാതെയഥ മന്മര സംഭവിച്ചാൾ.

വൃ

അല്പം മുഹൂർത്തമവളിങ്ങനെ വാണു പിന്നീ-
ടല്ലന്നബോധമൊടുറങ്ങിയെണീറ്ററുപോലായ്
ഛല്ലങ്കജത്തിൽ വെളിവോടുമടക്കമോടും
തല്പസ്ഥയാമവനിനായികൂടായ് ചൊന്നാൾ:

വൃ

“തിന്നുന്ന ചോറിനതുപോലിഹ നന്ദികാട്ട-
കെന്നുള്ളതീ നരകലത്തിനു മുഖ്യധർമ്മം
നിന്നുപ്രിയത്തെ നിനയാതെ നിനക്കു ഭവ്യം-
വന്നുതടവിപ്പതിനു ഞാനതുകൊണ്ടു ചൊന്നേൻ.

വൃ

സ്ത്രായം തികഞ്ഞ മമ വാക്സ്വരി തുള്ളിയും നിൻ-
ധീയദ്യ പുകിടമംഗാൽ ഗ്രഹിയായ്മൂലം
സ്വീയം ശ്രമാ ഭൂവി കമഴ്ത്തിയ മൺകടത്തിൽ-
ത്തോയം പൊഴിയ്ക്കുവതുപോൽ ഫലശുന്യമായി.

വൃ

നോക്കിൽ പ്രണാശഭസ വന്നവനുള്ള നേരേ
നിൽക്കില്ലയെന്നു പറയുന്നിതു പണ്ഡിതന്മാർ,
തക്കിച്ചു ഭുജ്യതികളിൽ കഴൽ വച്ചിടുന്നിൻ-
പോക്കികൽനിന്നതിഹ വാസ്തവമെന്നു കാണുമു.

വൃ

കേൾക്കുന്നവർക്കു രുചിയേകിന വാക്കു ഭൃങ്ങി-
യൊക്കുംവിധം പലതുമോതിയടുത്തുകൂടി
കയ്ക്കും ഫലങ്ങളെയണുപ്പവർ മന്നവർക്കു-
ധീയ്ക്കുന്നതപ്രിയമിയാറിന സേവകന്മാർ.

വൃ

കാര്യം തുറന്നുനിഗമിച്ചനയത്തിൽനിന്നു
യെയ്യുത്തൊടേ ഭൂവി തടുപ്പവരെ പ്രഭുക്കൾ
വൈയ്യഗ്രഹമെന്നു കരുതുന്നതു ലോകരീതി
ഭൂയ്യസ്വ നിൻകഥയുമിന്നിലതന്നെ ചൊൽവു.

൯൧

കാക്കയ്ക്കുപോലുമിഹ തന്നടെ കഞ്ഞു പൊന്നോ-
ടൊക്കുന്നുപേതുലകിലീസ്ഥിതിതന്നെ യുക്തം;
തക്കത്തൊടന്യസുതരിൽ പ്രതിപത്തിയേറെ-
വെയ്ക്കുന്ന നിൻ ചരിതമിന്നതിശോചനീയം!

൯൨

ഏന്മോദകാരി തവ രാമ, നതീവ മൂഢൻ
വന്മോശമാൺ ഭരതൻ ശരിതന്നെ, യെന്നാൽ
സന്മോഹനങ്ങൾ പരന്നുള്ള രദങ്ങളേക്കാൾ -
ത്തന്മോണതന്നെ ഹിതമേവനമെന്നു സിദ്ധം.

൯൩

നന്മക്കുളങ്ങളിതരാത്മജരെന്നറച്ചു,
തന്മക്കുളന്നവിധമാരവരെഗ്ഗണിയ്ക്കും?
നമ്മൾക്കു നമ്മുടെ തലയ്ക്കു പരന്റെ കയ്യു
മേന്മയ്ക്കു പറ്റിടുകയില്ലതു കാണതല്ലോ.

൯൪

ശ്രീരാമരോമശകലത്തിനു പുല്ലുപോലെ
നൂറായിരം ഭരതരെക്കുളയാമതെന്നോ
നേരായി നീ പറയുമിമ്മൊഴിയെൻചെയ്യ്ക്കു
ഘോരാന്ധ്യലോകജയപുഷ്പതരാട്ടഹാസം.

൯൫

തന്നാത്മജക്കു പരമോന്നതി വന്നുചേരാ-
നിന്നാരുമേതുമുലകിൽ പണിചെയ്യിടുന്നു,
നിന്നാശയം സുതനധോഗതിയെക്കൊടുപ്പ-
തെന്നായിവന്നു വിധിതൻവിപരീതഭാവാൽ.

൯൬

ഭൂസർവ്വനായകത തന്റെ സുതക്കു കിട്ടാ-
നാസക്തിയേതുമാറിഷിയ്ക്കുമുദിച്ചതത്രേ
ഭാസപ്രവൃത്തിയെ വരിപ്പൊരു നീ. വിശുദ്ധി-
ഭേസുന്ന കേകയകലത്തിനു ധൂമകേതു.

ൻെ

വന്മാനവും ധനവുമൊക്കെയകന്നുലഞ്ഞു
പിന്മാറി മേൽ പുകൾ ലഭിയ്ക്കുകിലെന്തു ചന്തം!
തന്മാനയെഴുവനബലാദിയകുന്നമെയ്യിൽ
പൊന്മാലതൊട്ടവ വിഭ്രഷകൾ ചാത്തിടുംപോൽ.

ൻവ

ചോറെന്നു ചൊല്ലിടുകിലോ വയർ വീർക്കുകില്ല,
നീരെന്നുരച്ചിടുകിൽ മാറുകയില്ല ഭാഹം,
പേരച്ചിധം വിമലമേല്ക്കുകിലെന്തു ലാഭം
സൈപരം ധരാദിവിഭവത്തെയതാക്കു നരകം?

ൻൻ

പുത്രന്റെ നന്മയെ വെടിഞ്ഞു യശസ്സിനായി—
മാത്രം കൊതിയ്ക്കുമൊരുനീ ഭയനീയതന്നേ;
പാത്രത്തിലുള്ള പുതുപാലകലക്കളഞ്ഞു
ചിത്രസ്ഥമായ മൃഗതൃഷ്ണയതാർ വരിയ്ക്കും?

മററ

തന്മക്കളെപ്പൊരുവനത്തിലയയ്ക്കുവാനൊ—
രമ്മയ്ക്കു നേക്കരികിൽനിന്നുപദേശമേകാൻ
ഉന്മത്തയല്ല വിടുഭോഷയുമല്ലതീവ
ഞാനുമന്ദയല്ലഥ പൊരാത്തൊരു പെണ്ണമല്ല.

മറമ

സല്ലബ്ധവാരിനിധിയാം ഭരതൻ വിശിഷ്ടൻ
തപൽപുത്രനെന്നു ജനമോർത്തമരുന്നു ഞാനും;
കെല്പുള്ളിലേറുമവനെഗൃഹനാന്തരത്തിൽ
പാഴ്പ്പുള്ളിയായ് വിടണമെന്നരുളീലയല്ലോ.

മറവ

സത്യത്തിൽ രാമനടയാപ്രകൃതങ്ങളൊന്നും
മത്യന്തരത്തിലറിവില്ല നിനക്കു നൂനം
അത്യന്തമുള്ളിലിതുപോലതിയായ മായാ—
കൃത്യം പരം പെടുമൊരാളൊരിടത്തുമില്ല.

—൭൪—

൧൦൩

ഒട്ടും മനസ്സിലാരു സകുതി പെടാതെയെന്തും—
കാട്ടും, മഹാമുനികളേയുമവൻ മയക്കും,
തട്ടുന്നതില്ല ഗുണമൊന്നുമകത്തവന്റെ—
മട്ടർച്ചിയിങ്കലറിയാനൊവനും തെരുക്കും.

൧൦൪

നീ രാമനെപ്പരനതെന്നു നിനയ്ക്കിലപ്പോൾ—
ച്ചേരാ മതിയ്ക്കു ഘമയത്തിടമീ മമതപം
നേരാകുമിഷ്ടമവനാരൊട്ടമില്ല തത്തപ—
മാരായ്ക്കിൽ രൂപവുമകന്നവനെന്നു കാണാം.

൧൦൫

വന്നിദു പുണ്ടനിശവും ജളരാശിമദ്ധ്യം
തന്നിൽ കിടക്കുമിവനൊന്നുമറിഞ്ഞിടാത്തൊൻ
ഉന്നിദുമെന്തുമറിയുന്നവനെന്ന ഭാവ—
മുന്നിത്തരത്തിനൊട്ടു ചെയ്യുമിവൻ സമസ്തം.

൧൦൬

ഘൃത്തിങ്കലാക്കമലയാൺ രമിപ്പതെന്നും,
സത്തിങ്കലും സമനസത്തിലുമൊന്നുപോലെ,
വത്തിപ്പതാപ്രകൃതിയേയുമതികുമിച്ചാം
വൃത്തിക്കു ധർമ്മിലപോലുമിവങ്കലില്ല.

൧൦൭

നിന്നാത്തികത്തിലിഹ നിൻസുതനായി നില്ക്കും
തന്നമ്മതന്നാരികിലോ ഭൂവി തത്തന്തജൻ
പിന്നെസ്സുമിത്രയൊട്ടമങ്ങിനെ ഭാവമെന്നാ—
ലിന്നല്ല മിഷ്ടമിവനാരൊട്ടമില്ല ന്തനം.

൧൦൮

ഈ സീതയും കരുതിയാൽ പുരുനിർഗുണതപം
ഭേസീടുവോൾ ചപലതയ്ക്കൊരു ലക്ഷ്മിതന്നെ
ധീ സീമയറ്റിവളിൽ വീണ്ടടിപെട്ടു വല്ലാ—
താസീനമാകിലവിടെക്കലഹം ദൃഢം താൻ.

മൺ

പേവാനരപ്പടയുമായ് വിപിനാന്തരത്തിൽ
മേവാനിരിപ്പവനിലജ്ഞതയോടമന്ദം
ഭൂവാഴ്ച ചേർക്കുവതു ലോകഹിതത്തിന്നെന്നു—
ഹാ! വാഴ്ത്തുവാൻ തുനികിലാരതു സമ്മതിയ്ക്കും?

മമം

ഇന്നല്ല കൂടിടകിൽ നാളെ മരിച്ചിടേണ്ടോ—
രിന്നമ്മളും സകലജീവികളും ജഗത്തിൽ,
മന്നന്റെ കാര്യവുമതേവിധമാമതിങ്കൽ
വിന്നതപമെന്തിനു വൃഥാ നിരുവിച്ചിടുന്നു.

മമമ

ധീരൻ മഹീരമണനോടു വരങ്ങു രണ്ടും
ഭൂരക്ഷയെക്കരുതിയിന്നു വരിയ്ക്കു വേഗം
വൈരം വഹിച്ചിടുകയില്ലിഹ സ്വകാര്യ—
സാരം ഗ്രഹിപ്പവർ നമുക്കനുക്രമർതന്നെ.”

മമര

സ്രീവംശമുഖകബരീമണി റാണിയോട—
ന്നേവം പറഞ്ഞു ഭൂവി മന്ദര നോക്കിനിന്നാൾ;
വൈവശ്യമോടു വലയിട്ടു പതന്മൃഗത്തിൽ
കാൺവെച്ചു കാട്ടിൽ മരുവുന്ന കിരാതിപോലെ.

മമന

ആ രാജ്ഞിതൻഹൃദയധൈര്യമഹീരഹത്തിൻ—
വേരാഞ്ഞിളക്കുവതിനൽക്കടവാക് പ്രവാഹം
ദൈരാന്യമോടവളിണക്കിയൊതുങ്ങിനിന്നാൾ,
നീരാകെ നീങ്ങിയൊരു നീരദമാലപോലെ.

മമർ

കൂസാതെ മന്ദര കടന്നു നിജപ്രസംഗം—
ഘാസാരപൂരമിതുമട്ടു പൊഴിച്ചുമൂലം
ആ സാവ്ദേശമഗ്രഹിണീമണിതൻമഹത്താം—
ധീസാരമന്നു ചെറുതൊന്നലയാൻതുടങ്ങി.

—നെ—

മമര

താനേ കരത്തളിരിനാൽ തലതാങ്ങിയൊട്ടു—
സ്ഥാനേ മുഖത്തു പൊടിയും പുതുഘമമോടേ
ധ്യാനേ നിമജ്ജിതഹൃദന്തരയെന്നപോലാ—
ബ്ദൂനേതുവീരവരവണ്ണിനി വാണിതന്നാൾ.

മമന്ന

കാമം ധരാതിദൃശഹൃത്തലമാൻ ശുദ്ധ—
പ്രേമം ധരാപതിയൊടേറെ വഹിയ്ക്കിലും താൻ
ആ മന്മരാചലിതമാനസയായി റാണി
നാമന്ധരാമനിശമിക്കുമയോർത്തിടുമ്പോൾ.

മമര

സ്ഥാനാൽ കുറച്ചുമിളകാതെയുദഗ്രചിന്ത—
താനാളിടുന്നതു മറയ്ക്കുകിലും തെളിഞ്ഞും
ഭൂനാഥ വാണൊടുവില,ന്നഥ ദാസിയാളെ—
'പ്ലോ നാളെ വന്നിടുക'യെന്നു പറഞ്ഞയച്ചാൾ.

മമവ

ശ്രീരാജപത്നിയവർത്തൻഹൃദയാംബരത്തിൽ
ഘോരാംബുദമുദ വിചാരമിഷാൽ പടർത്തി
പാരാകെയന്നിരുളിൽ വിട്ടഥ വൃഷ്ടിയോടു—
നേരായ് ജളപ്രകൃതി മന്മര നിർഗ്മിച്ചാൾ.

മമൻ

യാതാസ്തനായി രവി യാമിനി വന്നുവെന്നു
വൈതാളികപ്പരിഷ വൈഭവമോടു പാടീ,
പ്രേതാകുലസ്ഥിതി കളഞ്ഞു നവീനദിവ്യ—
ശ്രീതാൻ യുവാക്കളിലണച്ചു തുണച്ചു മാരൻ.

മമര

സായന്തനസ്തരിതമല്ലികയിങ്കൽ നിന്നു
പായുന്ന ഗന്ധമൊടു മെല്ലെയടിച്ചു വാതം
സ്തായന്മനോജളജഗശപസിതംകൺക്കേ
ഭീയന്തമററഭികലോകരിലാകെയേകി.

൧൨൧

പാരാഭിരാമ്യചിതമുത്സവലക്ഷ്മിയാലേ
മാറാതെയുന്നതവിനോദമിയന്നിടുന്നു
താരാവരൻ തനതു ചന്ദ്രികയാം പടീര-
ച്ചാരാൽ പെരുങ്കുളർമണം ധരണിയുണർപ്പു.

൧൨൨

അന്നത്തെരാത്രിയിരുപേരുടെ ഹൃത്തു മാത്രം
സന്നദ്ധഭർഭഗവിചാരശതോപമർദ്ദാൽ
ഭിന്നപ്രഹർഷരസമായതിൽ വൃദ്ധ ഭാസി-
യൊന്നാശ്ശനിപ്രകൃതി മന്മഥരയന്യരാജ്ഞി.

൧൨൩

യാമം വരുന്നു മറയുന്നു മഹോത്സവശ്രീ
ഭ്രമണ്ഡലം നവമിളക്കിമറിച്ചിടുന്നു;
ഈമട്ടു തെല്ലമറിയാതെ വിവർണ്ണയായി-
ലീ മങ്ങി മഞ്ചമതിലങ്ങിനെ-റാണി വാണാൾ.

൧൨൪

ഭൂവിൽ തനിയ്ക്കൊരുവളാരെതിരെന്നു ഗർവ്വ-
ഭാവിച്ചു വൻകുടിലവൃത്തി മുഖത്തു കാട്ടി
രാവിൽ തദീയനികടത്തിലൊരു 'ജന്തു'-
വാവിർഭവിച്ചിതുടൽ പുണ്ടൊരു പാതകംപോൽ.

൧൨൫

നന്മല്ലവല്ലിയുടെ മേനിയിലാപതിച്ചു-
വന്മുള്ള പോലധികവേദനയുള്ളിനേകി
ഹൃന്മുഷ്ടൊടൊത്തവിടെയപ്പൊളണഞ്ഞ 'ഭൂതം'
നാമുന്മു കണ്ട ശം മന്മഥരയായിരുന്നു.

൧൨൬

“എന്തീയിരിപ്പിതിനു പാക്കുകിലെന്തൊരുത്വം
വൻതീരുമാനമിതിനൊന്നിനുമില്ലയെന്നോ
മുന്തിടുമുൽക്കടവിചാരമഹാബ്ധിയിങ്കൽ
നീന്തിടുവാൻ കരുതിതല്ല നിനക്കു നേരം.

൧൨൭

പൊട്ടീ! പെരുമ്പറകൾവിട്ടയരും നിനാദം
കേട്ടീ നിനക്കു ഹൃദയം തകരുന്നതില്ലേ?
ഒട്ടീമനുഷ്ഠിതി വെടിഞ്ഞു തുറക്കു നേത്രം
വാട്ടീടൊലാ ഭവനഭാഗ്യമൊരല്പവും നീ.

൧൨൮

ഈ മന്ദിരത്തിലിയലും പലതുണ്ണുപോഷ—
സ്നേഹത്തിനുള്ള വിവിധോന്നതി കണ്ടിടുമ്പോൾ
ഹാ! മമസന്ധികളിടിഞ്ഞുതകൻ നിൻഹൃ—
ത്താമജ്ജമിന്നു തകരാത്തതു കഷ്ടകാലം.

൧൨൯

ലോകത്തിനീശത രഘുഭട്ടഹനേ വഹിപ്പു,
നാകത്തിൽനിന്നു ഭരതൻ നരകത്തിൽ വീഴ്വു,
നീ കഷ്ടമാകലിതദുർവിധിവാർദ്ധിയിക—
ലാകണമല്ലതിലുമേറെ നിമഗ്നയായാൾ.

൧൩൦

കയ്യിൽ സുധാരസമിരിയ്ക്കുകിലേതൊരുത്തൻ
മെയ്യിന്നിടിച്ചിലു വിശപ്പനിമിത്തമേകം
നിത്യീഷ്ടമുള്ള വരമേല്പവൾ വേണ്ടതൊന്നും—
ചെയ്യില്ലയെന്നൊരു ഹതവ്രതമാചരിപ്പു.

൧൩൧

തന്നേ നിനപ്പതിന്നു ശക്തി മനസ്സിനില്ല
വന്നേരൊടന്യരളും മൊഴി കേൾക്കുകില്ല
ഇന്നേറെയെന്തിനരുളുന്നു വിനാശകാലം
വന്നേറിയാലെവന്മിക്കുനൈതന്നെ രീതി.

൧൩൨

നിൻകയ്യിലാത്മജനു വഞ്ചയമാല കെട്ടാൻ
പൊൻകല്പവൃക്ഷമലർ ഹാ പരമേകി ദൈവം
തൻകണ്ണു പൊട്ടിയവൾ നീ കൊലമാലതാൻ നി—
ശ്ശങ്കം വിപത്തിനതുകൊണ്ടു രചിച്ചിടുന്നു.

—൯—

മനു

നിന്നാക്കു തെല്ലിളകിയാൽ മതി ഭൂമിപാൻറ
പൊന്നാസനം ഭരതനപ്പൊളധീനമാക്കും
ചെന്നായെഴുന്ന വനമാം ഗതി രാമനേവം
വന്നാൽ നമുക്കുലകു നൃത്തനനാകുമല്ലോ.

മനു

ജീവാതുവെന്നപടി നിന്നെ നിനച്ചുപോരും—
ഭൂവാസവൻ തപദിലാഷവിധാനദീക്ഷൻ
നീ വാശിയോടിവിടെ നില്ക്കുകിലൊക്കെയൊക്കും
സ്രീവാതമേതുഗിരിയെത്തുണമാക്കുകില്ല.

മനു

മന്നിന്റെകോണം ചെറുതൊന്നു ലഭിയ്ക്കുമെങ്കിൽ
തന്നിച്ചുസോദരർ പിതാക്കൾ ഗുരുക്കളേയും
വന്നിഷ്ഠരതപമൊട്ടു ലോകർ ഹനിച്ചിടുന്നു—
തന്നിദ്രാജപമനീതിരഹസ്യമല്ലോ.

മനു

ഇക്കാര്യമെത്ര ലഘുവാണിതു സർവ്വമോക്കി—
ലൊക്കാത്തതൊന്നുമിവളോതിയതില്ല തെല്ലം
ധീയ്ക്കൊഴുമുള്ളബലമാരിതിലെത്രയെത്ര
മേൽക്കാമ്പു ചേൻ പല സജ്ജതി ചെയ്തിരിപ്പൂ.”

മനു

ഹാലാഹലത്തൊടൊന്നിരാകിയ വാക്കു വക്ത്ര—
യാലാക്കിൽ മന്മഥ മരിച്ചു വമിച്ചതേവം
പാലായ് നിനച്ചു വസുധേശ്വരി ഹാ കടിച്ചാൾ;
കാലാൽ ഭവിയ്ക്കുമകതാരിനു മാററമാക്കും.

മനു

സൂത്രം പലേവിധമുരയ്ക്കിലതിൽ കുടങ്ങാൻ—
മാത്രം മഹീശ്വരിയൊരസ്ഥിരചിത്തയല്ല
അത്രയ്ക്കു വൃദ്ധയവൾ കേമിയുമല്ല; പക്ഷേ
ചിത്രം വരേണ്ടതു വരുംവഴിയാരടയ്ക്കും?

മന്ദൻ

നന്മയ്ക്കു വാസഗൃഹമെന്നു പുരാ നിനച്ചു-
ചെമ്മേ സുവത്സലത രാമനിലാൻ റാണി
മുമട്ടുവിട്ടവനെയന്നു വെറുത്തി, താക്കും
തന്മക്കളേ ഭൂവി നിജാത്മജരാകയുള്ളൂ.

മർഠ

എന്നുണ്ണിയായ ഭരതൻ വസുധേശനായി
മിന്നുന്നതിന്നു ചിതവൈഭവമാൻറിരിയ്ക്കൂ
ഇന്നുച്ചിപാൻ ഗുപത രാമനു നൽകുവാനായ്-
ത്തന്നുള്ളിലോത്തത തിടുഭഗതാവിലാസം.

മർമ

രാമൻ നിനയ്ക്കിലിവരും ചൊന്നതുപോലെ മായാ-
ധാമൻ മമതപമിചനിൽ സുതരാമയുക്തം;
ഭീമം വനസ്ഥലിയിലേയ്ക്കിവനേ വിടായ്ക്കിൽ
ക്ഷേമം വരില്ലലകിന്നെന്നതു തീർച്ചതന്നെ.

മർഛ

വ്യാമോഹമാൻറിതുവായ്ക്കിഹ രാമനേ ഞാ-
നാമോദമോടു സുതന്നെന്നു നിനച്ചു കഷ്ടം!
ധൃമോദഗമാൽ കലുഷമായ മിഴിയ്ക്കു കാണാ-
നാമോ യഥാത്ഥനിലയിൽ ഭൂവി വസ്തുരൂപം?

മർന

വൻതതപമാണു സതി മന്ദമർ ചൊന്നതെന്നാൽ
ഭ്രാന്തല്ലമാൻതു മറിച്ചു ധരിച്ചുപോയ് ഞാൻ;
സ്വപ്നം സുതന്റെ മഹിമയ്ക്കിനിശ്ചേതുമട്ടും-
താന്തന്നെയിന്നു പണിചെയ്യുക യുക്തമെന്നാം.

മർർ

ചേതസ്സിലെന്റെ ഹിതമൊട്ടറിയാതെ ലോക-
പ്രീതൻ സുതൻ ഭരതനെഗ്ഗണിയാതെയേവം
സ്വപാതന്ത്ര്യമോടു കനയം തുടങ്ങും ഗുപൻ, തൻ-
പാതത്തിനായ് സ്വയമിതാ കഴി മാന്തി കഷ്ടം!

—൮൧—

മർദ്ദ

പാകാഫിതോന്നതപദൻ നൃപനമ്മയായി-
സ്വീകാർത്ഥസൗഖ്യമഹിമാമൃതമാസപദിക്കേ
ലോകാപവാദമയശ്ശാഷ്ടവിഷം ഭുജിയ്ക്കാൻ
വാ കാട്ടുവാനിടവരുന്നതിലാർ തചിക്കും?

മർന്ന

ഘോരാടവീതലമഹിയ്ക്കു നരേന്ദ്രബാഷ്പ-
ധാരാശതാൽ സ്വപദി നാഥപദാഭിഷേകം
ആ രാമനിഷ്പാഴ്ത്തു ചേർത്തിടുമല്ലയെങ്കിൽ
നേരാണു കേകയകലോതഭവയല്ല താൻ ഞാൻ.

മർദ്ദ

ഏതദിധം പല വിചാരമിയന്നു മെല്ലെ-
ച്ചേതഃപ്രസന്നത വഹിച്ചു മഹീരൂപതി
നീ തന്നെ നന്ദി തടവെന്നൊരു ദാസി'യെന്നാ-
സ്മൃതല്ലജം തദനു മന്ദമരയോടൂര ചാരു:

മർദ്ദ

“ധീയുള്ള നീ വിവിധമോതിയ തത്ത്വമൊട്ടും
മായുന്നതല്ലിനി മദീയമനസ്സിൽനിന്നും
ശ്രേയസ്സയത്തുമതെന്നിയ്ക്കു പിടിച്ചു സർവ്വ-
മായസ്സുചേർന്നവനു വീര്യവദൈവധർമ്മപോൽ.

മർദ്ദ

എന്തിങ്ങുമ്പോൾ വരികിലും ശരീ! കാട്ടിലേയ്ക്കു
ചിന്തിച്ചുപോൽ കുമതി രാമനെ വിട്ടിടാതെ
പന്തിയ്ക്കു മൽസുതനു പാരിതു നല്ലിടാതെ
ഞാൻ തിട്ടമാണിനിയശിയ്ക്കുകയില്ല സത്യം.

മരം

പറിച്ചു നമ്മെയിഹ രാമനിലാക്കിരീടം
പറിച്ചിടുന്നതിനു ചെയ്തിടുമീശ്രമത്തെ
തെറ്റിച്ചിടാജ്ജിലിനിമേലതിയാകമാപൽ—
ച്ചേറ്റിൽ ചിരം മരുവിടാനിടയായിടം മേ.

മരം

പാകേതരപ്രകൃതശാലി ഗുപാസനത്തെ—
കൈകേറി രാമനിഹ വാഴുകയെന്ന കാര്യം
നീ കേട്ടുകൊണ്ടിടുക മൽപ്രിയമന്മരേ! ഞാൻ
കൈകേയി—ജീവനൊടിരിയ്ക്കുകിലൊക്കുകില്ല.

മരം

ഭൂകോണിളക്കുകിൽ വിറയ്ക്കുമിളേശ,നെന്നിൽ—
തീകോരിയിങ്ങിനെയിടാൻ കഥമേറു ധൈര്യം
നീ കോപിയാജ്ജിത തൊഴുന്നിതു മന്മരേ! ഞാൻ,
തോകോട്ഗതിയ്ക്കുവര നതാജ്ജി കൊതിയ്ക്കയില്ല?

മരം

പോയ്ക്കാൾക നീ വിരവാടെ"ന്നുപറഞ്ഞു തന്റെ
ദുഷ്കാനായച്ചവളിലുൾക്കളിരേകി രാജ്ജി;
പോക്കുറു ചത്തവനു ജീവനാദിക്കിലപ്പോ—
ജേലുവിധം മനസി മന്മര പൂണ്ടു ഹർഷം.

മരം

താനാജിടുന്ന കരുകത്തെ വെളിയ്ക്കു കാട്ടാൻ
നാനാപ്രകാരമുപിരാഭരണവ്രജത്തെ
പീനാദരത്തൊടു കൊടുത്തു പറ്റത്തയച്ചാൾ
കുടാനാഥയന്ധമതിമന്മരയെത്തദാനീം.

മരമു

ചിന്നിസ്സവം തകന്നീടുന്ന നിജമണിഹ—
മൃതനെ മുൻപോലിണക്കി—
തന്നിഷ്ടാപോലെ കെട്ടിപ്പെരുകുന്ന വിജയ—
ശ്രീ വഹിച്ചാക്കുണത്തിൽ
മന്നിൽ കൂരാശരശാനപയഹനനമഹാ—
നാടകത്തിൽ സ്വസൂത്ര—
ലന്നി പ്രസ്താവനാപ്രകൃമമരുളി രസാൽ
ധൃത്താൻ യാത്രയായാൾ

ശ്രീമദ്വാല്മീകിയുദ്ധമോഹിനി വട—
ക്കുളർ കലത്തിൽ ധൃത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂവനോദവൻ
തദ്രാജരാജാഭിധൻ
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം—
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ പരിണതം
സർഗ്ഗം ശുഭം പഞ്ചമം.

അഞ്ചാംസർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ആറാം സർഗ്ഗം.

൧

പ്രഭാതത്തിൽ തത്തിത്തതിയൊടു പറക്കും പറവതൻ—
ശുഭാരാധം രാവന്നരതിയെ വരിച്ചെന്നരുളവേ
സ്വഭാവാർദ്രം ഗീതം ഹിതമൊടമ തന്മാഗധകലം
പ്രഭാവായാർൻ ഭൂരമണനണരാൻ പാടി വടിവിൽ.

൨

“നിശാകാലം നീങ്ങി നിരുപമമുഷസ്സിൻവരവിനാൽ
ദിശാം രജ്ജഭരംകിന്നൊരു പുതിയ ജീവൻ ജനിതമായ്”
വിശാംനേതാവേ ഭോ വിശസിതവിപക്ഷാനപയ ഭവാൻ
ദൃശാ ദിവ്യം പ്രാഭാതികസുഷമ കണ്ടാലുമതുലം.

൩

ജനാന്തസ്സന്തോഷം ജയമൊടനിശം ചേർക്കുമെവനാൽ
സനാഥതപം പൂകാൻ സരസ കൊതിയാർന്നു കുമാദിനി
സ്വനാനൈശ്വര്യം വിട്ടുപഗതമതാമ്നുന്നതിയൊടും
വനാന്താവസത്തെശ്ശശീയവന നല്ലീ ഹതവിധി.

൪

നിവാസസ്ഥാനം ശ്രീശിവനടെ ശിരസ്സാർക്കു, സുധതൻ—
പ്രവാഹത്താലാരിന്നമരകലജീവാതുവതുലൻ,
ജവാലോരോ ദിവ്യൗഷധവിതതികൾക്കാർപതി നമു—
ക്കുവായ്ത്താൻ ദൈവം ശശീയവനമെത്തീ പരഗതി.

൫

ഇരുട്ടാകും കേശം രജനിവനിതയ്ക്കുങ്ങഴിയവേ
നിരുദ്യച്ഛ്വീ വീണീടിന മണിവതംസത്തൊടു സമം
പെരുക്കും തന്നാനാവിഭവമഖിലം മാഞ്ഞുയരുവാൻ—
ഞ്ഞെക്കുംപൂണ്ടേറ്റം തുഹിനകരബിംബം പതിതമായ്.

൬

വെളുപ്പാൻ കാലംവന്നുളവിലഥ ബാലാരുണമയം
കൊളുത്തിപ്പൊൻദീപം സുരപരിവൃദ്ധാശാക്രശതന,
കുളർപ്പിക്കും ചേതസ്സേവനമതുമാർ പാടി പതഗീ—
കുളസ്വാനവ്യാജാൽ പരിചൊടു പലേ കീർത്തനശതം.

၇၂

၈၀

DO

۵۵

00

ദൂതം വെള്ളം മുക്കാൻ വരണമെന്നു ദിക്കാ കടലിലേ-
യ്ക്കുതന്നും താനിട്ടുള്ളൊരു സിതകടംപോലെ നികടാൽ
തതഃ പശ്ചെപ്പശ്ചെത്തുഹിനകരബിംബം ജലധിയിൽ-
പ്പതത്തായി ശ്രീമാഞ്ഞിത! പകുതിയോളം മറവിലായ്.

—൮൩—

൧൩

പടയ്ക്കു തിസ്സാക്ഷാൽ കമനജനസാമ്രാജ്യമതു കീ-
ഴടക്കിത്തന്നാജ്ഞാബലമൊടു നയിച്ചെങ്കിലുമിതാ!
സ്ഫുടം ജൈത്രപ്തം സഫുരിതശശിബിംബാത്മകമുടൻ
മടക്കുന്നു മായം മറുമയൊടു മാരുന് മലിനമായ്.

൧൪

പ്രപോഷിക്കും നവ്യാരുണസുഷമ പൊങ്ങീ ദിവി; വധു-
കപോലത്തിൻചെങ്കുമജചിയതോ താഴ്ന്നിതലകിൽ
കപോതത്തിൻ തത്തിക്കളി മുദ്രവത്തോടികി താ-
നപോത്സാഹം സ്വാഹകൃതി വികൃതി മാറീ വിതരവും.

൧൫

വിരാജിയ്ക്കും പൊൻവാരിജനിരയിലേകീ രജ നിജം-
കരാടോപാൽ കൂട്ടക്കൊല പഥികരിൽ ചെയ്തു കരിനം
ചിരാൽ കോകിയ്ക്കുകീവൃഥയുമെവനാടുമതിയിതാ-
വിരാമത്തെക്കൈക്കൊണ്ടിതു തടുചിതാധോഗതിവശൻ.

൧൬

കുറച്ചും സൽബോധദ്യുതി തലയിലേറാതിഹ കിട-
ന്നറങ്ങും ലോകത്തെറ്റിനസഭവതാരം തപരിതമായ്
പറന്നെങ്ങും പായും പറവയുടെ പാട്ടാകുമമൃതം
നിരക്കെപ്പെയ്യിപ്പോൾ ഹിതമൊടെഴുന്നേല്പിപ്പു സദയം.

൧൭

സൂരശ്രീചാപത്തിൽ ശ്രീതരുചിരഹുകാരവിഭവം
കുറഞ്ഞപ്പോൾ വാനിൽ ദപിജകളകളാരവമിളകി;
ചിരം താൻ വായ്ക്കോണ്ടുള്ളിയയെയിരുളാം രാഹു വനോ-
ലരം മോചിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനിത തുടങ്ങുന്നു നിതരാം.

൧൮

ഗരിഷ്ഠം വ്യാമോഹം കുരളിനു തരും വാരുണിയെ ഹാ-
വരിച്ചിന്നീച്ചുറ്റൻ വിഗളിതമതാമംശുകമൊടേ
തെരിയ്ക്കുന്നച്ചത്തിൽ പതഗനിനദഭ്രാന്തമൊഴിയു-
ച്ചരിച്ചേവം വീണാൻ വിഹതസുമനോമാഗ്ദ്ധരിതൻ.

൧൯

ചരന്മാരാഭോപോദയചരമഗീതിഗതിയെയി-
ന്നരയ്ക്കുത്താൻ ചാടും ചടുലകൃകവാകസ്വനന്ധരം,
കറങ്ങും പാമ്പന്മാർക്കടയ കടിലാപാളികൾ ശുഭോ-
ത്തരം കാലം മേലേററവുമുദിതമെന്നേററു കതകും.

൨൦

കൃശാഞ്ജീമാനത്തെക്കുതുകമൊടു വേരാക്കിയെവന-
ശ്ശശാങ്കൻ മാനത്തൊടിയൊഴുതു വേരായിതധികം;
സ്വശാഗ്വാൽ കോകാളിയ്ക്കുമിതരജ കാളിച്ചിതെവനാ
നിശാവേർപാടാൽ പാടവനിഹ പെടേണ്ടും വടിവിലായ്.

൨൧

കുറെക്കാലം പ്രാചിയ്ക്കൊരുതിലകമായ് പാശിഭുതദിക്-
പുരശ്ചിയ്ക്കോ പിന്നെപ്പുതിയൊരു മണികന്ദകവുമായ്
ശിരസ്സിന്നസ്സാദിയ്ക്കുമരുചിരലോഭം റുസ്തബകമായ്
ചിരം വാണഞ്ചിയ്ക്കിപ്പൊഴുതു ശശിയബ്ജാഭയരുളീ.

൨൨

ദിനാധീശൻതന്നൽക്കടതരകരാലുളമൊരുപോ-
ലനാഥം നീരും ഭൂവിതിനെയമൃതസ്യന്ദവിഭവാൽ
അനായാസം രക്ഷിച്ചോരു ശശി പതിയ്ക്കുകുഖഗകല-
സ്വനാൽ ദിക്കാഹാ! കേണമ തുഹിനബാഷ്പം വിതറിനാൾ.

൨൩

നിശാകാന്താരത്തെ തപരിതമൊടൈരിയ്ക്കാൻ തുനിയുമാ-
കൃശാന്നജ്യോതിസ്സിൻപ്രസരണവിലാസത്തിനു സമം
അശാന്തം മേൽ പററിപ്പടരുമൊരു ചോപ്പിൻസുഷമ ത-
ദൃശാന്തത്തിൽ പൊങ്ങീ സുരവരദിഗന്തത്തിലധികം.

൨൪

ദിനശ്രീതൻപാദാൽ ഗളിതമുരുലാക്ഷാത്ഥരികയാ,
യനന്തപ്പേരാളും കടലിലുയരും നല്ലവിഴമായ്,
കനത്തീടും പ്രാതസ്തരുവിനടെ പുത്തൻതളിരുമാ-
യനഘം നാം ശോണദ്യുതി വിയതി കാണുന്നിതു നവം.

—൮൮—

൨൫

തദാ കാലവ്യാധൻ ലിവസമുഖമാം തീക്ഷ്ണവിശിഖം
മദാലെയ്തീരാവാം കരിവരനെ വീഴിയ്ക്കെ വിരവിൽ
തദാകാരാദുദ്യുച്ഛി തധിരമാകം നദി നഭഃ—
സ്തദാം മാഗ്ഗ്ണിൻ പാഞ്ഞൊഴുകി നവസന്ധ്യോദയമിഷാൽ.

൨൬

ഇതദാകം രക്ഷഃകലമുലകശേഷം വശഗമായ്
വരുത്തിസ്സന്മാഗ്ഗ്ഛവി ചലിതമാക്കിപ്പടരവേ
കരുത്താലേ ലോകത്തിന്നു തെളിവുയത്തുന്നതിന്നു താ—
നൊരുൽക്കൃഷ്ടജ്യോതിസ്സിത വിജയമേല്ക്കുന്ന നിതരാം.

൨൭

പ്രകാശത്തെപ്പൂണ്ടു കമലിനി തദാ, കൈരവണി ദുർ—
വികാരത്താൽ മങ്ങി, കുതുകവശമായ് കോകമിഥുനം,
പ്രകാമം തത്സു രോപലതതിയിലോ നീരി ഹൃദയം;
സ്വകാലം നന്നൊന്നിന്നശുഭദശയന്യത്തിന്നു ദൃഢം.

൨൮

ധൃതക്ഷേമം സാക്ഷാദ്രിവസകരബിംബാകൃതി തകം—
പതക്കം തക്കത്തിൽ പുലരിവധു ചാത്തിത്തെളിവൊടേ
ഗതക്ഷീണം ശോണാംബരദുഃഖിരയായ് വന്നനിലക—
ണ്ടതക്കം ദുഷ്പോരം കുമുദിനിയടച്ചാളഹിതയായ്.

൨൯

ചിരാൽ പുകീ കോകീ മതികതുക, മാകീണ്ണമിരുളിൻ—
വിരാമം, രാമന്ദിച്ചിടവെയുഴി, രാമകര തദാ;
കരാൽ പിനാലല്ലീകൃതകമലഹൃല്ലീഡനിനന്നം
നിരാതകം തക്കത്തിൻ ജഗതിതക്കൽ ചിതറിനാൻ.

൩൦

സ്മരത്സു രാസജ്വാലതന്നു ദിനലക്ഷ്മിയ്ക്കുടലിൽനി—
ന്നരം പൊട്ടിച്ചിന്നം വലമഥനരത്താവലികർദ്ധോൽ
ധരയ്ക്കുള്ളിൽ പാഞ്ഞു ഭ്രമരികരം, ചലന്മേഖലയതിൻ—
സ്വരംപോലേ പൊങ്ങി നഭസി വിസരത്സാരസരവം.

—വുൻ—

൩൧

ഉടുപ്പിട്ടാത്തോക്കാൽ വിലസിന കരത്തോടെവനെയും
ഞെട്ടിക്കും നോട്ടത്തോടഥ കതിരമേൽ തപൽഭജനം
പടുതപത്താൽ കേറിസ്സമദരിപുലോകങ്ങളെയടൻ
മടുപ്പിക്കും വീഴ്ത്തൊട്ട ഭൂവി ചരിയ്ക്കാൻ തുനികയായ്.

൩൨

ശ്രുതിസ്വപാനം പൊങ്ങി ഭവിജരുടെ ഗൃഹേശഘങ്ങളില,ഘ-
ക്ഷതിക്കോളാഹോമപ്പുകയുടെ മണം ചേർത്തിതുലകിൽ,
പതിയ്ക്കിപ്പോളുണ്ടാം പുരുവിരഹമെന്നോത്തുഴറിയ-
മ്മതിയ്ക്കുത്സാഹം വിട്ടബലകൾ യഥാത്മാബലകളായ്.

൩൩

നേരിരാബാധം ബോധം ഭൂവി ജനിതമായ്, മാന്മഥകഥാ-
വിരാമം രാമങ്ങളെപ്പൊഴുതു സുതരാമങ്ങളിതമായ്,
സ്തരാതങ്കം തൻകത്തലു കളയുവാൻ നിങ്കൽ, നിശിമേൽ
വരാമേ രാമേ! ഞാൻ മരുവുക ഗിരാമേ സസുഖയായ്.

൩൪

കരത്തേതവം ദേഹത്തിനു നനവുദിപ്പിയ്ക്കുതു നിർ-
ന്ധരംപോലേ പായും പെരിയ മിഴിനീർ നിത്തുക ജവം
കരൾലെയും വേണം ഭൂവി മനുജനായാലവന, മാൽ
കറച്ചല്ലം വാണീടുക നിശയിലെത്താമിവിടെ ഞാൻ."

൩൫

നിയന്ത്രിയ്ക്കാതശുശ്രൂതി, നിജദുഗന്താൽ സ്തരവിപൽ-
ഭയവ്യാഖ്യാനത്തെത്തെളിവൊടരുളും കാമിനിയൊടായ്,
പ്രിയൻ താനേവം ചൊന്നപകലിതദീപ്തശപസിതനായ്
പ്രയത്നം പൂകുന്നു വിരവൊടവിടംവിട്ടകലുവാൻ.

൩൬

ക്ഷപാകാലം സമ്യം പരവനിതയോടൊത്തു മരുവി-
രൂപാലേശം കൂടാതഥ കപടമോടെത്തിയരികിൽ
സ്വപാദത്തിൽ ധീസംഭ്രമമൊട്ടു പതിയ്ക്കും പതികളിൽ
പ്രവാടലും ചേരും മിഴിമുന തറച്ചാർ തരുണികൾ.

൩൭

“ഉരസ്സിൽ ഭേസും ഘൃണ്ണമുഖി മാഞ്ഞില്ല, നിതരാം
സ്തരസൈരഭ്യത്താൽ കടില! പടമോ വ്യാകുലമിദം
പറഞ്ഞീടുന്നു നീ പരവനിതയെസ്സുപപ്നമതിലും
കരത്താൽ തൊട്ടില്ലെന്നറിയുമിവൾ നിൻവക്രഗതികൾ.

൩൮

ഉദന്തം താവൽകം ബഹുതചിരമന്യാബലകൾ താൻ,
മദം തത്തല്പിലാക്രമമൊടു തരട്ടേ! ഹൃദി സദാ
മദം തള്ളിക്കേറും തവ ജ്ജതയാൽ സഞ്ജനിതമാം—
മദന്തസ്സന്താപസ്ഥിതികളുറിയും ദൈവമൊരുവൻ.

൩൯

സ്വസുത്രത്താലേററം തവ മതി വശത്താക്കിയുദയൽ—
പ്രസൂനാസ്രക്രീഡാമഹമനുഭവിപ്പോർ സുഭഗകൾ
അസൂയപ്പെട്ടാലെന്തൊരുഫലമുദിയ്ക്കുന്നു, വിധിയാ—
ലസുന്മേഷം വിട്ടിങ്ങനെ മരുവിലായ് ഞാൻ മരുവിടാം.”

൪൦

നനച്ചാസ്യം ബാഷ്പാലധിഗതവിഷാദത്തൊടീടറും—
സ്വപനത്തോടേവം വൻ പരുഷതയുരയ്ക്കുക്കുമനികൾ,
മനം മങ്ങിത്തത്സാന്തപനസരണി കാണാതണവുമ—
ഭിന്നപ്രാരംഭത്തിൽ പ്രണയികൾ പരുങ്ങുന്നിതു പരം.

൪൧

“വരിഷ്ടസ്രീവർഗ്ഗം മുടിയിലണിയും മുത്തിവിടെ നീ—
യിരിയ്ക്കുമ്പോൾ ശുഷ്കാബലകളുടെ കേളിയ്ക്കിളകയോ
മറിച്ചിത്ഥം വർത്തിപ്പതിനു ഗുണദോഷസ്ഥിതികളെ—
ക്കുറിച്ചൊട്ടൊന്നോക്കാൻ പറക ഹതനോ ഞാൻ വരതനോ?

൪൨

വരാനല്ലം വൈകീ മമ സമയമെന്നാലിതുവിധം
വരാശ്ശീ! നീ കോപിയ്ക്കരുതു, തവ ദാസ്യപ്രിയനിവൻ
ഭൂരാപത്തിനൂലം ഹൃദി പരവധുരാഗമറിയാ—
ത്തൊരാളാണെന്നെന്നെക്കരുതുക താൽ ഭൂരിതപികേ!

൪൩

തപിഷാം നാഥൻ ചാഥോജിനിയുടെ മുഖത്തിൽ ചിതറിടും—
തുഷാരോദ്യൽബാഷ്പം ഹിതമൊടു തുടയ്ക്കുന്നതിവനിൽ
വിഷാദാസുയാന്തഃകലുഷത വളർത്തുന്നു; പെരുതാം—
രുഷാ നീ വേർപെട്ടാലിവനുടനാബ്ഭാഗ്യമുളവാം.

൪൪

തുടച്ചീടാമശ്രുൽകര,മിതു ശമം തെല്ലിഹ തരാ—
തുടച്ചീടുന്നല്ലോ മമ ഹൃദയശൈലം നിരുപമം,
തുടന്നീടൊല്ലാ നീ വിലപനമിതിന്മട്ടുൾ പെടാ— [ഹിതാൽ.
തുടൻ നിൻ കൺകോണൊന്നിവനിലൺ പായിയ്ക്കുക

൪൫

കുളിപ്പിച്ചാപ്രേതശാഖകളുടെ ശാടീകടികളെ—
ത്തിളക്കിഗ്നാത്രത്തെസ്സരളപുളകത്തിനുമുകളാൽ
ഇളമ്മാനോട്ടത്തിന്നതിഥിനില പൂണ്ടെത്തിന മരു—
ത്തിളക്കുന്നില്ലേ നിൻദൃഢമതി തിളയ്ക്കുന്ന വിഭവാൽ.

൪൬

സവാത്സല്യം സുരൻ കർവിതതി നീട്ടിദളമയം
കവാടം ഭേദിച്ചുദ്ഗതരുചി ഹിതം താൻ തുടരവേ
നവാളിസപാനസപാഗതമരുമിപ്പത്മിനികളും
തവാന്തശ്ശാഘ്രം കണ്ടിത പരിഹസിയ്ക്കുന്നു തെളിവിൽ.

൪൭

കരിക്കല്ലോ തെല്ലോതുക കരൾ, ഭവല്ലോലനയനം
തിരിയ്ക്കുന്നിൽ ചിന്നിയ്ക്കരുതു മമ ഹൃത്തിന്നിയധികം;
സ്ഫുരിപ്പോരിത പല്ലോർമുലയിണയനല്ലോദിതരസം
തരില്ലാരം മല്ലാടവിലമുടനുല്ലാടിതമതാം.”

൪൮

സമാധാനം ചൊന്നിങ്ങനെ ബഹുവിധം കൌശലമൊടേ
ക്ഷമാശീലം ചേരും പ്രിയകളെയിണക്കിപ്രണയികൾ,
സമാശ്വേഷിച്ചന്തഃസ്ഫുഹയൊടു രസിയ്ക്കുന്നിതിവരാൽ
സമാഹാത്മ്യം പ്രാതർദ്വുതിയുടെ വിലയ്ക്കേറിയധികം.

൪൯

അവഭ്യേന്ദ്രശ്രീയാം കടുവയിലുമമ്മഞ്ഞുമഴയും
ലവം കൂട്ടാക്കാതേ ഭജമിഴിയടച്ചും വനമതിൽ
നവം മൗനം പൂകിക്കൂശത തടവും പത്മിനി തദാ
ജവം മുനീൽ കണ്ടാൾ ഹരിപദവിലാസാഭ്യുപഗമം.

൫൦

മാരൻ മാർ കീറിയോരാപ്പഥികരുടെ കടൽ—
ച്ചാത്തിൽനിന്നാത്തുപൊങ്ങും—
ചോരച്ചാട്ടം പരക്കുംവിധമഭിനവമാം—
ചോപ്പു മേല്പുഞ്ചുമായി,
അരഞ്ചിച്ചുബരത്തിൽ പുലർവതു പുലരി—
ത്തയ്യലാൾക്കയ്യ! ലാക്കായ്
മാറത്തിന്നദ്യ ചെങ്കുങ്കമനീരയെ നിരാ—
യാസമാസകതമാക്കീ.

൫൧

താൻ താണീടാതെ പാണ്ഡ്യാബലകളുടെ കപോ—
ലങ്ങുരുതന്മഞ്ഞളിപ്പായ്
ദന്താദന്ത്യാഹവത്തെത്തുടരുമുരുമഹ—
സ്സോന്നഹസ്സനുബത്തിൽ,
ചീന്താക്കിത്തീർത്തു ചിന്താശതഗതി യുവലോ—
കത്തിനത്യാത്തിവീചീ—
സന്താനത്തെപ്പൊഴിച്ചിപ്പൊഴുതു വിയതി തി—
ങ്ങുന്നു താങ്ങൊന്നുമെന്ത്യേ.

൫൨

സ്ഥാനഭ്രംശം ഘടിയുടും പടമതിലടിയും—
ചന്ദനസ്യന്ദമേറെ—
ദ്രാണചെയ്താമണത്താൽ വനപവനനമൊ—
ട്ടേററമുററം വരുത്തി
മൂന്നുപാസോപഹാസദ്യുതിയൊടവിചല—
ന്മഞ്ജുമഞ്ജീരമോടും
താനസ്സങ്കേതഭൂ വിട്ടിത യുവതികളീ—
മ്മാത്ര തദ്യാത്രയേല്പും.

—൯൩—

൯൩

ആകാശാപ്തേരിണങ്ങളുവനമുദയഗിരി-
പ്രാന്തകാന്താസനത്തിൽ
പ്രാകാശ്യത്തോടു വാണാക്ഖരകരനസമൻ
കേസരീന്ദ്രൻ ഭരിയ്ക്കേ
ഭീകാളിക്കുത്തിയെങ്ങോ തിമിരഗജകുലം
പാഞ്ഞു, നെഞ്ഞു ക്ക കാട്ടാ-
നാകാതേ കാതരതപാലുധുമുഗതതിയും
മങ്ങൽ മേളിച്ചൊളിച്ചു.

൯൪

സ്തൂതം തനപീജനഭൂയുഗളിയുടെ കളി-
യ്ക്കൊടു കോട്ടം ഭവിയ്ക്കു,
പ്രേതപ്രായൻ പ്രതാപക്കൊടിയുടെ തല താൻ
താഴ്ന്നി താനേ മനോജൻ;
ഭൂ തന്നിൽ പാഞ്ഞ ഭൃങ്ങാവലിയുടെ നിനദാൽ
തത്ര ജൈത്രാനകത്തെ-
ക്കാതഞ്ചുമാൻ മുഴക്കിട്ടിവി ദിവസകരൻ
ദിഗ്ജയത്തിന്നൊരുങ്ങി.

൯൫

ആകമ്പിപ്പിച്ചു ദിക്കിൻശിശിരജന്മയെ,-
പ്രകജത്തെത്തളർത്തി-
ശ്ലോകം മേൽച്ചേർത്ത ധൂർത്തമരവിഷഭരം
താൻ വമിപ്പിച്ചു മാച്ചു,
ലോകത്തിൻകണ്മയക്കീടിന തിമിരമര-
ത്തേപ്പ ഭോഷോഭഗമത്തെ-
പ്പാകംപോൽ സംശമിപ്പിച്ചിഹ ദിവസകരൻ
സ്വാസ്ഥ്യമേകുന്നിതെങ്ങും.

൯൬

പാരിച്ചീടം പതഞ്ജസ്വപനമൊടു പതറി-
പ്പാൻ പാരം കുറച്ചു,
നേരപ്പാതുളള ബാലാതപമയരുധിരം
മെല്ലെ മെല്ലെ വമിച്ചു.

—൯൪—

കേരിപ്പൂർവാചലപ്പേരുടേ നെടിയതാം—

കട്ടിലിൽ തീവ്രമാം രു—

കേരിസ്സും തൻ ക്രമത്തിൽ പെരുകിന തന്നു—
നാപമോടാവസിപ്പു.

ഒ

പാരത്വപ്രകാശാമൃതലഹരി ചൊരി—

ഞ്ഞെങ്ങുമദ്ദീപമാക്കി—

ചോരമാർ തൻപ്രചാരത്തിനു ചരമദശാ—

വാപ്തിയെക്കൈവരുത്തി

ഘോരലപാന്തത്തിൽനിന്നും തെളിവൊടു സുമനോ—

മാഗ്ഗവും വീണ്ടെടുത്തി—

സ്തംഭൻ ഭൂചക്രമുദ്രാസ്ഥിതിയൊടു തിരുമേ—

നിയ്ക്ക തുല്യം ഭരിപ്പു.

ഉവ

നീരിച്ചു സുരകാന്താവലിയുടെ ഹൃദയം

ദിഗ്വധുരോരുത്തിൽ—

ബ്രഹ്മരീതി ചേർത്ത പുത്തൻതൂണിനമയപടം

മാറി മയ്യാദയെന്ത്രേ,

നേരിട്ടേല്പിച്ച യോഗക്ഷതി ഭൂവി ജനത—

യ്ക്കാട്ടു രാജാവകന്നു—

ജോരിനേരത്തിലെന്തക്രമമതിഖലനാ—

മിയിനൻ ചെയ്തതില്ല.

ഒൻ

ഭീമം തൻപത്തിയിങ്കൽ ദിനഹണിയണിയും—

രത്നമായ്, പൂർവ്വശൈല—

ക്ഷാമജ്ജ്വലാനമാളം രുചിയുടയൊരശോ—

കത്തിലെഗ്നപ്രസാദം,

വ്യോമശ്രീവാപിയിൽ പൊങ്ങിന കനകസരോ—

ജന്മമായ് രശ്മികൾക്കു—

ദ്രാമതപം പൂണ്ടു മങ്ങാത്തൊരു വടിവൊടുമ—

ങ്ങർക്കിംബം ജയിപ്പു.

൬൦

മങ്ങും തപിട്ടാണൊരോടും കുടലിലിത ജളാ-
ത്മാവു ചന്ദ്രൻ പതിപ്പു,
പൊങ്ങുനൂ മരൊരോടും പ്രശമിതതിമിര-
ക്ലേശപാശൻ ദിനേശൻ
എങ്ങും തത്തപജ്ഞരായോരുടെ മിഴികൾ തുറ-
പ്പിയ്ക്കുമിക്കാഴ്ചയേതോ
പാങ്ങുററൽക്കൃഷ്ണപാറം ചെറുതുഷ്ണി പറി-
പ്പിപ്പതായ് തോന്നിടുന്നു.

൬൧

ക്ഷേമം മിന്നിച്ചമന്ദം ദിനകരനുദയം-
കൊൾവതീക്ഷിച്ചസുയാ-
ധാമം തദപാരണിപ്പെണ്ണിൻ തദനു മുഖ-
ത്തേറി വൈവർണ്യഭാരം,
കാമഭ്രാന്താൻ രാജാവിതുപൊഴുതു തദാ-
ധീനനായ് വന്നമൂലം
ക്ഷാമക്ഷാമാംശുസമ്പത്തൊടു ചരമദശ-
യ്ക്കുലുലാക്കായ്ബ്ഭവിപ്പൂ.

൬൨

“സപാമിൻ! ഐത്ര്യലോകൃഗേഹസ്ഥലിയിൽ വിലസിടും-
ദീപമേ! പാപതാപ-
വ്യാമിത്രസപാന്തരാകാത്തവർ നിജഹൃദി ചാ-
ത്തുന്ന തത്തൈപകമുന്തേ-
ഭൂമിയ്ക്കാലപാന്തരക്ഷഃപ്രകരവരമുഖാ-
ന്മോചനശ്രീ ചമയ്ക്കും
നീ മിത്രൻ മിത്രമായ് നിന്നിഹ ഗുണഭരമാ-
ക്കുന്നു ചേക്കുന്നതില്ല.

൬൩

കൊമ്പിൽ ചാടിപ്പറക്കും പറവകൾ രുചികൃ-
ട്ടന്ന തോട്ടങ്ങളാലും,
വെമ്പിശ്രീധയ്ക്കോരുങ്ങും ശിശുനിരകൾ പയ-
റുന്ന മുററങ്ങളാലും,

സമ്പിഷ്ടാഘം കൃഷിക്കാർ പുരുരസമൊടു പാ-
ടുന്ന പാടങ്ങളാലും,
മുൻപിൽക്കാണാത്തതേതോ മഹിമ മിഹിരനി-
ന്നിമ്മഹിക്കേകിടുന്നു.

൬൪

പ്രേതത്തെപ്പോലെ ചേഷ്ടാവിരതിയൊടിഹ നിർ-
ബോധമായ് തീരെ മങ്ങും-
ചൈതന്യം പൂണ്ട ശൂന്യസ്ഥിതിയിലെവിടവും
നിന്നൊരീമന്നശേഷം
ജാതജ്ഞാനപ്രകാശാൽ ജളത പൊളിയുമാർ
കൃത്യവിത്തായ് ജയിപ്പൂ;
പ്രാതസ്സപൽകാവതാരോത്സവപരിമളസ-
ത്തിന്റെ ഗുണം നിമിത്തം.

൬൫

മണ്ണല്പത്താലിയായിട്ടിവസവനിതയാൾ-
ക്കാത്മകണ്ഠസ്ഥലത്തിൽ,
തുണ്ണജ്ഞാനദൃമത്തിനടു തടവിന ന-
ല്ലും ജലത്തങ്കുമായി,
സാഞ്ജശ്രുത്യന്തവാണീനിരയുടെ പരമം
വിശ്രമാരാമമായും,
സ്വപ്നംഭീരസ്വപഭാവം സുഭഗതയൊടു കൈ-
ക്കൊടുവു നിയുക്ക്കെന്നും.

൬൬

ഭീസന്താപങ്ങളേതാളിനമരുളിടമ-
ത്വഗ്രനാക്കോക്കിലർദ്ധ-
ഗ്രാസത്തിന്നിപ്പതിന്നാലുലകകൾ തികയി-
ല്ലാക്കൂതാന്തന്നുകൂടി
നീ സത്താം ജന്മമേകുന്നവനിന! തവ മാ-
ഹാത്മ്യമിന്നാദിഭൂത-
ശ്വാസത്തിന്നിഗ്ഗമം നിമ്ബലഫണിതികളാ-
ലൊട്ടു കാട്ടിത്തരുന്നു.

—ൻെ—

നൂെ

ദാരിദ്ര്യത്തിൽ കഴങ്ങുന്നവനെ രമ വരി—
യ്ക്കുന്നു താൻ ചെന്നു, വിദ്വാ—
താരിൻകോണം മണക്കാത്തവനുടെ പദശ്ശു—
ശ്രുഷ വാശേവി ചെയ്തു,
പേരികൂരായം പാപ്പവനത്തന്നെ മഹ—
സ്തേല്ല; നല്ല ബുദ്ധാക്കാ—
മാരിൽ പററിപ്പതിപ്പു ചിതരുചി ചിതരും—
നിന്റെ നേരം പവിത്രം.

നൂവ

ശീലത്തിൻ ശുദ്ധിചേരും യുവതികളുടെ ഗാ—
നങ്ങളാൽ ദേവി ഭൂവും,
ചാലെച്ചാടിച്ചരിയ്ക്കും കിളികളുടെ രവാൽ
ശോഭനശ്രീനഭസ്സും,
മാലറാപ്പെരുരുഷേയേതരഫണിതികളാൽ
വിപ്രരും സർവ്വസമ്പ—
നൂലം യുഷ്ഠൽപ്രതാപോദയമഹിമ വരി—
ഷ്ടാഭമായ് വാഴ്ത്തിടുന്നു.

നൂൻ

ലീലാകോപം ശമിയ്ക്കാൻ പ്രണതി തുടരവേ
പത്മിനിത്തയ്യലാൾതൻ—
മൈലാഞ്ചിച്ചാറ ചോന്നീടിന പദയുഗളം
ചേർത്ത നൽത്താഡനൈരൂഘം
മേലാകെ സ്ഥൂലഭാസ്സോടരുണിമയണിയി—
യ്ക്കുന്ന ദേവൻ ഭവാനെൻ—
മാലാകെട്ടുരയാക്കിദൂരിതചരിതനാ—
മെന്നെ രക്ഷിച്ചിടേണം.

നെ

വേശ്വാഗേഹാങ്കണാന്തർഭ്രമണജനിതമെൻ—
പൂർവ്വാപം ശമിച്ചു
ദൃശ്യാന്യം വാസരത്തികലമരുളമിരു—
ട്ടെന്നെ വിട്ടിന്നു മാറി

വശ്യാത്മാക്കൾക്കു ചേതസ്സിനു തെളിവു വള-
ത്തുന്ന ചിത്തതപസമ്പ-
ദ്രാശ്വാഭോഗം മദീയം മിഴിയുഗളി തുറ-
പ്പിപ്പു; മേല്പു തനായ്ഞാൻ.

മെ

ജ്യോതിഷോമാദിനാനാമഖനിരകൾ നിര-
പ്പോടു ചെയ്യിടുവോരും,
നേതിശ്രീതത്ത്വമന്യുവാദികളുടെ പൊരുളൊ-
ട്ടോത്തു വർത്തിയ്ക്കുവോരും,
നീതിയ്ക്കു ഞ്ഞാത്തവണ്ണാശ്രമവിധികളനു-
ഷ്ഠിക്കുമാശ്ശിഷ്ടരും ചെ-
ന്നേതിൽ ബ്രഹ്മൈക്യമേല്പു മഹിതമതു പദം
കാണും കണ്ടു ന്നപിലായ്ഞാൻ.

മെ

മേലിൽ ദർശനാനുഭവജലത ഭജഗീ-
പാശമായ് ദഷപ്രഭുതപാൽ
മാലിന്യം ചേന്ന് കൂട്ടക്കടയ കുടികളോ
ഞാൻ ശുശാന്തഭമോർപ്പു
വ്യാലിപ്ലാശന കാരാഗൃഹമിനി തുചി താ-
വീടുമെൻ വീടു നാനം
കാലിയ്ക്കുപ്പം കറങ്ങീടിന കുമാരിയെ നിൻ-
ദൃഷ്ടി ശിഷ്ടശ്രവണാക്കി.

മെ

ആശാവൃക്ഷങ്ങളിൽ പൊൻതളിരകളെ മുള-
പ്പിച്ചു നൽച്ചാരുശോഭ-
ശ്രീശാടിയാടി പൂർവാചലതചിരഗജ-
രൂന്നു മെരലിയ്ക്കിണക്കി,
നാശാധിക്യപ്രഭം തീക്കനൽ കുമ്പിനിയിൽ-
പ്പെയ്ക്കു വേലാന്തഭിത്താം-
നൈശാന്യുബ്ധിയ്ക്കു വൻബാധവദഹനമഹ-
സ്സുക്കിനിൻകാന്തി ചേർപ്പു.

— ന്ൻ —

ഈ

സുരൻ പാളിക്കളിപ്പോളികൾ കളകളാ—

ലള വാളും മുഴക്കെ

സ്താരം രാഗം കലൻ ശുകമതനാരിതാ—

ലേഖനാലമിയെ

പാരം വന്ദശ്ചയാമിക്ഷമിനി ഹരി സ—

കോപമേലുന കണ്ടി—

നേരം തന്നാനന്തത്തിൽ ചെറുതു കമലിനി—

യുക്തരിയുന ഹാസം.

ഐ

ശ്രീരാണീരതമിയുബ്ജിനി ദിനകര! നിൻ—

പാദശുശ്രൂഷ ചെയ്യാ—

നാരാനീരാജനചെയ്തതിനു വിതതഭാ—

സ്താൻ സുരോപലങ്ങൾ

സാരാധിക്യാൽ ഗുഹങ്ങൾക്കുചിലമധിപനെ—

നാകിലും ലോകർ ചന്ദ്ര—

നാരാജതപം കൊടുക്കുന്നിതു, ഹതജനത—

യെങ്ങു തത്ത്വപ്രബോധം.

ഐ

യൽക്കാരുണ്യം ലഭിയ്ക്കിൽ പ്രളയജലധിയിൽ

പ്രോദ്ഗമിക്കുന്ന വീചി—

ക്കുറക്കാലുഷ്യം കലത്തും കവിത നവനവോ—

ല്ലേഖസൗഭാഗ്യമോദേ

തീക്കാറാകുന്നു മന്ദപ്രതിഭ തടവിട്ട—

നോക്കുമാരുണ്യലക്ഷ്മി—

ഭാക്കാമദ്രേവനാം നീയിവനുടെയവന—

ത്തിന്നു സർവാധികാരി.

ഐ

മെച്ചം ചേരുന്ന ശോണാംബരസുഷമ വഹി—

ച്ചേററമളുലയോജ—

സപ്തശ്രീസൗരഭത്താൽ തനുവിനു തനുവ—

ല്ലാത്തൊരുല്ലാസമേകി

ചെപ്പെടുത്ത ചേതോഭവനമഴലുടി—
 പിഴു പൊങ്ങുന്ന നിയ്യാം
 പച്ചശ്ശുറ്റാരിയെക്കണ്ടിത കമുടിനിയ്യാം
 കൂടി മോഹിച്ചിടുന്നു.

വെ

പാതാളശ്രുതിരുട്ടിൻചുഴിയിലുഴലുവോൻ
 മേരുവിൽ സ്വപ്നരാജീ—
 ഗീതാലാപം ഭൂവിപ്പിച്ചിടുമുപലമെഴും
 സാനവിൽ സാനമോദം
 പൂതാത്മാവായ് രമിയ്ക്കുന്നിതു സ്വപി വസു—
 വ്രാതനേതാവതാകും—
 നീ താല്പര്യേണ നോക്കിൽ പെരിയൊരുമരുവാൻ
 മേരുവായോരുകില്ല.

ഒൻ

തല്ലാരുഷ്യം വഹിയ്ക്കാതതിമുറ്റുപദവി—
 ന്യാസകം രീതിയൊത്തും,
 മേല്പാടി പ്രോല്ലസിയ്ക്കും പല ഖഗനിരയാ—
 ലാധപനിപ്രേരഡി പുണ്ടും
 കെല്ലാളീടും രസാകർഷണമഹിമ വിള—
 ങ്ങുന്ന നിന്നെസ്തരിപ്പോ—
 നിപ്പാരിൽ പ്രേഷുകാവ്യപ്രകരരചയിതാ—
 വാവതിൽ ചിത്രമുണ്ടോ.

൮൦

ഹാ വാലും തുമ്പമില്ലാതിഹ ചിലതു കവി—
 തപഭ്രമാൽ തീർത്തുള്ളി—
 ശ്രീവാദേവിയ്ക്കു ഗാത്രവ്രണമനൺ ഭവൽ—
 ഭക്തി വിട്ടോർ ചമപ്പു
 ശൈവാനർഘോത്തമാണ്ണോദഗളഭമരസരിൽ—
 പൂരചോരോക്തിയാൽ നിൻ—
 സേവാലോലകു് നാക്കിൽതലയലുച്ച തരി—
 യ്ക്കാത്തനേരം ചുരുക്കം.

൮൧

അന്തർവൈരസ്യമോടാക്ഖലജനമെറിയും—
നിന്ദ്യമന്നം ഭുജിച്ചും—
സ്വന്തം ജായാവനത്തിന്നൊരുവഴി ഭൂവി കാ—
ണാതെ തെണ്ടിത്തിരിഞ്ഞും,
എന്തംഹസ്സം പ്രവർത്തിപ്പതിനു വിരുതു ചേ—
രട്ടെയെന്നാലുമാ നിൻ—
കാന്തം ദുഷ്കാപതിച്ചാലതു മുതലവനോ
ന്തുതന്നം ജന്മമായി.

൮൨

ആരീയാകാശമാകും കടലകൃശനിശാ—
കാലമാം മന്ദരത്താ—
ലീരിതിയുജ്ജ്വലിച്ചുളളാരുസുകൃതിയവൻ
വന്ദ്യനാരാകിലും മേ
ഭൂരീഭൂതാഘമേതന്നവദിനകരചി—
ന്താമണിക്കല്ലുമുല്യം—
ഭൂരീധൃത്രിയുമക്ഷിക്കിതുപൊഴുതതുകൊ—
ണ്ടല്ലയോ ലക്ഷ്യമായി.

൮൩

തപന്മാഹാത്മ്യത്തെ വണ്ണിപ്പതിലകൃതകമാ—
യാദിയില്ലാത്ത വാക്കും
പിന്മാറിടുന്നു, സാക്ഷാൽ ഭഗവതി വിഷമി—
യുജ്ജ്വല വാശേവിപോലും,
ബ്രഹ്മാവാ വിജ്ഞാതൊട്ടുള്ള വരുമകശല—
ന്മാർ ദുഃഖം; പിന്നെയല്ലൻ
ഹൃന്മാന്ദ്യത്തുള്ള ലേറും മറയനിവനതിൽ
പ്രൌഢിയെമ്മട്ടുകിട്ടും.

വർ

ഭാനോ പാമോരുഹശ്രീസുകൃതജലധിതൻ—
ശീതഭാനോ നമസ്തേ
പീനോജസ്സാരദൂരികൃതതിമിര നമ—
സ്തേസ്തു നിസ്തുല്യഭ്രമൻ!
മാനോദ്യാനത്തിൽ മാനത്തൊട്ട മരുവിന ബ—
ന്ധൂ കമേ ബന്ധുഭാവായ്
വാനോക്താധാരമായ് നില്പൊരു മിഹിര ജഗ—
ദ്ദീപമേ തേ നമോസ്തു.”

വൃ

സ്തോത്രത്താലീവിധത്തിൽ കരളിലനുപമം
ഭക്തി കൈക്കൊണ്ടിടുന്നോർ
മിത്രൻതന്നെബ്ഭജിപ്പു സുകൃതികളുതിസെയ—
ഭാഗ്യമേൽക്കുന്നു ദിക്കും;
നേരം രണ്ടും തുറന്നീടുക നൂവര ഭവാനു
നേരവും കാത്തു യുഷ്ഠൽ—
ഗാത്രം മെല്ലെത്തലോടാൻ മരുവുമനിലബാ—
ലന്നു സാഹചര്യമേകൂ.

വൃ

സുപ്രാതത്തെത്തരട്ടേ! നൂവര തവ ദിനാ—
ധീശനീ മിത്രഭേവൻ,
ദിപ്രായുഷ്യാഗമേതൽഗ്രഹകലപതി ചേ—
ക്കട്ടെ! നിത്യം ഭവാനിൽ,
നൽപ്രാഗത്യാൽ പ്രതാപം ഭൂവി തപനനയ—
ത്തട്ടെ, പൗരസ്ത്യനാർക്കൻ,
തപൽപ്രാചീനാലുപധർമ്മാനതരതി പതിവായ്
ധീ കനിഞ്ഞെകിടട്ടേ!”

വെ

ആ രാവന്ന കഥാവശേഷനില കൈ—
ക്കൊണ്ടെന്നു വൈതാളിക—
ന്മാരാനന്ദസ്വരം ചൊരിഞ്ഞു വിജയ—
ശ്രീതാൻ ഗീതത്തിനാൽ
ഭ്രാജൽഗളഭ്രഷ്ടായ റുവരൻ—
തന്നെ ഗ്രഹിപ്പിയ്ക്കയാ—
ലീരാഗ്രൻ നിജശയ്യവിട്ടു ദിനകൃ—
ത്യത്തിന്നൊരുങ്ങിടിനാൻ.

ശ്രീമദ്യുദ്ധപുരസ്ഥമാകിയ വട—
ജൂർ കലത്തിൽ ധൂത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ
തദ്രാജരാജാഹപയൻ
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം—
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ പരിണതം
തൽ ഷഷ്ടസൂക്തം ശുഭം.

ആരംഭം സമാപ്തം.

ഏഴാം സർഗ്ഗം.

മ

ഉന്നതോത്സവസമാഗമത്തിനാ-
ലന്നരേന്ദ്രനഗരം നവീനമായ്
മുനമുള്ളതിലുമേറെ വൈഭവ-
ത്തിനധീനനില പുണ്ടിതെങ്ങുമേ.

ര

ജന്മനൈവ രുചിചേർന്ന നന്ദനം
മേന്മ മാധവബലാലിയന്നുപോൽ
തന്മഹാമഹവശാലയോദ്ധ്യതൻ-
മുമനോജ്ഞത മുഴുത്തിത്തേറവും.

ന

വിൺപദാധിഗതകീർത്തിയാൻ ഭി-
ക്ഷുവദാധികപരാക്രമത്തൊടേ
വൻപദാതി വിചരിച്ചു കാന്തിതൻ-
സമ്പദാതിമുദമേകിയേവനും.

ർ

ആനതാങ്ങിയൊരു ഭേരി താക്കുവാൻ
താനതാത്തരനിസ്സുപനത്തിനാൽ
ദീനതാരഹിതമന്നു കേകിയിൽ
പീനതാഡവരസം വളർത്തിനാർ.

രി

ശ്രീമദുത്സവമടുത്തു കാൺവാൻ
കാമമുള്ളിലുയരുന്ന കിന്നരൻ
ഹേമവാഹനമണഞ്ഞു മേവി ത-
ദ്ദേവ്യാമമണ്ഡലസുമണ്ഡനായിതർ.

ന്ന

കിന്നരീനിരയൊടൊത്തു കാന്തിസ-
ന്ധനരീവിധമണഞ്ഞു വിണ്ടലം
ഖിന്നരീതി തടവാതെ തല്പരം-
സന്നരീഡ്യർ വിലസിച്ചു ഖേചരർ.

ഒ

ലോകരമ്യസരയുതരളിണീ—
ശീകരങ്ങൾ പകരം കൊടുത്തുടൻ
ലോകർതൻ ചടുലഘമംബിനുവ—
സ്തോകമൻപിനൊടു വാങ്ങി മാരുതൻ.

വു

നൃതനോത്സവമരുത്തിനാൽ സമു—
ദ്ധൃതമാകിന ജനപ്രജാംബുധി
ജാതമുച്ചരവശക്തികൊണ്ടു ദിഗ്—
ജാതമിട്ടടനിലുക്കിയൊക്കവേ.

ൻ

കാന്തമാകമഭിഷേകമണ്ഡപം
താൻ തനിച്ചു വിധിപോൽ ചമച്ചതിൽ
സ്വന്തശിഷ്യരെടുമൊത്തു പാത്തു സം—
ശാന്തനാം മുനി വസിഷ്ഠനാദരാൽ.

൧൦

നെല്ലു പൂവരി ഘൃതം പയസ്സു നീർ
പുല്ലു തൊട്ടു പല സാധനങ്ങളെ
തെല്ലമേ പിഴു വരാതെ വൈദിക—
ച്ചൊല്ലുപോൽ സമിവരങ്ങിണക്കിനാർ.

൧൧

ഗൌതമാലൂർ മുനിമാർ തപസ്സിനാൽ
ധൃതമാനസരജോരുജോത്സവർ,
പ്രീതരാശ്ശുഭമുഹൂർത്തഭത്തദക്—
പാതരായവിടെ വാണിതേവരും.

൧൨

ശ്രീവികാസനിലപൂണ്ടയോദ്ധ്യയാം—
ഭൂവിലിങ്ങനെ മഹോത്സവക്രമം
താവിടുമ്പൊളതിലാത്മദുസ്തയാൽ
ധീ വിദാതവിടെ മേവി രണ്ടുപേർ.

—മന്നു—

മന

ആ മനോഹരശരണിശാമുഖം
ഭ്രമഹേന്ദ്രകടുകാളരാത്രിയായ്
ആമയത്തൊടു മറിച്ചിടും മഹാ-
ധൂമകേതുവതിലൊന്നു മന്മര.

മർ

മന്മരാദൃഷ്ടപദേശസിന്ധുവിൽ
കന്ധരാവധിയിറങ്ങി മുങ്ങിയോൾ,
അന്ധ രാജ്ഞിയവളന്യ തീവ്രനിർ-
ബ്ബന്ധരാജിതഹൃദന്തമേന്തുവോൾ.

മരി

തള്ളമുത്സവപരിശ്രമങ്ങൾ ക-
ണ്ടുള്ള നീറിയെരിയുന്ന ദാസിയാൾ
കള്ളമോന്തിയൊരുവാനരിയ്ക്കു നേർ-
കൊള്ളമാറു ചപലതപമേന്തിനാൾ.

മന്നു

പോകുമൊട്ടവളിടയ്ക്കു നിന്നിടും,
ധീ കഴഞ്ഞുഴറി നോക്കുമെങ്ങുമേ,
ആകലതപവുമതീവ രോഷവും
ചൂകമിങ്ങനെ കഴിച്ചുകൂട്ടിനാൾ.

മരി

റാണി വാണരുളിടുന്ന മേടയിൽ
കോണിമാറ്റമവളേറി തൽക്ഷണം
പാണി താങ്ങിയൊരുഭണ്ഡു ചേപ്പുതാം-
ത്രാണിയോടു മുറിതന്നിലെത്തിനാൾ.

മവു

ഭൂപവല്ലഭ വെറുംനിലത്തു താ-
നാപതിച്ചുഴറി ഹാ കിടക്കവേ
പാപമുത്തിയരികത്തുചെന്ന് വാ-
ശ്ശോപമിങ്ങനെ പൊഴിച്ചു ഭർമ്മതി.

൧൯

“മൃഡ നീയറിവതെന്തു രാട്ടുതൻ—
ഗ്രഡവൃത്തികളതീവ ഓർഗോ
രൂഡമുത്തൊടു മഹീശപരാസനാ—
രൂഡനായി ഹതനായ രാഘവൻ.

൨൦

ഫേമകുമാരമുഖനിസ്സുതാംബുവാ—
രാമമെഴുലിയിലിതാ ധൃതാദരം
കാമമിന്നു നിപതിപ്പു; നിന്റെറയി—
ലീമയക്കമിനിയും വിടേണ്ട നീ.

൨൧

ഹാ! കഴിയൂരികിൽ വക്കിലാകിലും
നീ കലുക്കമിയലാതുറങ്ങുവോൾ;
വ്യാകുലസ്ഥിതി നിനക്കു ദൈവമെ—
ന്തേകുവാനിനിയിരിപ്പു മേല്പരം.

൨൨

തോയമാകെയൊഴുകിക്കഴിഞ്ഞ പിൻ—
പായതിന്നു ചിറ കെട്ടിടുന്നു നീ
ആയതാശയർ വെടിഞ്ഞൊരീവഴി—
യ്ക്കായതാ ശായണപ്പു നല്ലദം.

൨൩

ഭാവിയിൽ കുഫലപങ്ക്തി നൽകുവോ—
രീ വിപദ കടയോടുകൂടാൻ
നീ വിശിഷ്ടവരവജ്രമേന്തുവോൾ
മേവിടുന്നു നിജകൃത്യമൃഡയായ്.

൨൪

ഇന്നുമിന്നലെയുമല്ല നിന്റെ ചോർ
തിന്നു പാക്കുവതു വൃദ്ധദാസി ഞാൻ
എന്നുമുനാതശുഭം നിനക്കു കൈ—
വന്നു കാണിന്നതാൻ കൊതിപ്പവൾ.

—മുഖം—

൨൫

നിന്നെയൻപൊട്ട വശീകരിയ്ക്കുവാൻ
മന്നവൻ പല നയങ്ങൾ ചൊല്ലിടും
ഒന്നിൽ ചെവികൊടുക്കിലുത്ഭവി-
യ്ക്കുന്ന കഷ്ടഫലമെന്തു ചൊൽവു ഞാൻ,

൨൬

പഞ്ചസാരമൊഴി ചൊല്ലി മെല്ലവേ
നെയ്തതിൽ കടുകുറാരി ചാണ്ടുവോർ
വഞ്ചനയ്ക്കു മുതിരുന്ന മുർഖർ വൻ-
ചഞ്ചലപ്രണയരാണു പുരുഷർ.

൨൭

സ്രീകൾ നമ്മളുടെ കൂട്ടരോ പരീ-
പാകസുന്ദരമുദൂസപദോവകൾ;
ഹാ കടും പുരുഷവാഗ്ദരയ്ക്കു കം
ശോകമാർന്നടിപെട്ടുന്നിത്തേറെ നാം.

൨൮

ഞാനിതൊക്കെയുരചെയ്തെന്നിനൾ -
ഗ്ലാനി നീക്കുകഴുനീൽക്ക ധീരയായ്
മാനിതം ഭരതഭാഗ്യവല്ലിയിൽ
പൂ നിറഞ്ഞതിനി നീ പുകയ്ക്കാലാ.

൨൯

കേമനേറമഹമെന്നു തുള്ളിടും-
രാമനേക്കടുനിശാടൻമുന്നിലായ്
ഓമനേ! സപദി തള്ളിയെങ്കിലോ
നാമനേകസുഖഭാജനങ്ങളാം.

൩൦

നാമിതേവരെയെടുത്ത ജോലിയെൻ-
കാമിതപ്പടി ഫലിച്ചു കാണുവാൻ
ഭൂമിപുത്രിയവളും വനങ്ങളിൽ
കാൽമിളദൃഢമണയ്ക്കു ണം ക്ഷണം.

—മാൻ—

൩൧

ഏറെയൊന്നുമിനിയോത്തിരിയ്ക്കുവാൻ
നേരമില്ലതിസമത്വനേകനെ
സ്വാശീഘ്രഗതി വിട്ട ഭൂതനെ—
ചാരവേ ഗുപനെയൊന്നയിയ്ക്കു നീ.”

൩൨

കണ്ടകപ്രകൃതി ദാസിയിവിധം
വേണ്ടതോതിയഥ താൻതനിച്ചുപോയ്
നീണ്ട വെള്ളിവടി കയ്യിലെപ്പൊഴും
പൂണ്ട ഭൂതനെ വിളിച്ചിതേകനെ.

൩൩

എന്തയുക്തസമയേ വിളിച്ചുതെ—
ന്നാത്തരണ്ണമുഴുന്ന കഞ്ചുകി
ക്ലാപ്ത റാണിയരളും മണീഗൃഹം—
ഭൃന്തരത്തിലതിവേഗമെത്തിനാൻ.

൩൪

“മന്നവന്റെയരികിൽ ക്ഷണേന നീ
ചെന്നു കേകയതന്ത്രജ രാജ്ഞിയാൾ
ഇന്നു അഗ്നപിതഗാത്രിയായ് വസി—
ക്കുന്നു,”വെന്നു നിഗമിച്ചുപോരണം.”

൩൫

ദേവിതൻപ്രതിനിധിയ്ക്കിങ്ങങ്ങമാ—
രീവിധം തദനു ചൊല്ലി മന്മഥ,
ഭൂവിനേതൃസവിധത്തിലേയ്ക്കു താ—
നാവിലാശയയച്ചു ഭൂതനെ.

൩൬

കേട്ടപാതിയവിടത്തിൽനിന്നു ന—
ല്ലോട്ടമോടിയവനേററവും ജവാൽ
രാട്ടു വാഴമഭിഷേകശാലയോ—
ടൊട്ടുമാറിയാരിടത്തിലെത്തിനാൻ,

൩൭

ഭൂതനാദരവശൻ ഗുപാന്തികം
യാതനായ് തൊഴുതൊതുങ്ങിനിന്നടൻ
ഭൂതലേശ്വരി പറഞ്ഞമട്ടാലു—
ക്കാതലേറിന വചസ്സു ചൊല്ലിനാൻ.

൩൮

കാതരസ്ഥിതി കടുത്ത ചിന്തയാൽ—
ചേതസി ക്ഷണമുദിയ്ക്കിലും ഗുപൻ
ജാതമാനില വെളിയ്ക്കു തെല്ലു കാ—
ട്ടാതെ താനവിടെനിന്നു യാത്രയായ്.

൩൯

ഭ്രമഹേന്ദ്രനാഥ ഭിച്യുമായ് മുനി—
സ്തോമരമൃമഭിഷേകമണ്ഡപം
ആമയത്തൊടു വെടിഞ്ഞു, പാപഭാ—
ക്കാമവൻ പരസുഖം കണക്കിനേ.

൪൦

ഘൃത്തിടിഞ്ഞ ഗുവരൻ സ്വപത്തി പോയ്—
പ്പാത്തിടും മുറിയിലേയ്ക്കു യാത്രയായ്
പത്തി പൊക്കിയൊരുപാമ്പു ചീറ്റിടും
പൊത്തിലേയ്ക്കുരിയ ഭേകമെന്നുപോൽ.

൪൧

കള്ളി മന്ദരയടുത്തു ചെന്നൊഴു—
ന്നെള്ളിടാമിതിലെ"യെന്നരയ്ക്കുവേ
ഭള്ളിയന്ന ഭടൻ മാറിയാമുറി—
യ്ക്കുള്ളിലേയ്ക്കു കയറീ ഗുപാലനും.

൪൨

ആവിലൻ ഗുപതി ഭൃഷരാജ്ഞിയാൾ
മേവിടുന്ന മുറിതന്നിലെത്തിനാൻ,
വൻവിശപ്പടയ സിംഹിതൻ ഭരീ—
ഭൂവിനുള്ളിലൊരിഭേന്ദ്രനെന്നുപോൽ.

—മുതൽ—

രനു

മന്നിനീശനഥ കണ്ടു രാജയാ-
യന്നിലത്തധിശയിച്ച പത്തിയെ,
ഒന്നിലും പിടിപെടാത്ത ബാധയേ
മുന്നിൽ മാന്ത്രികവരിപ്പുനെന്നപോൽ.

രര

ദുസ്സാലവരം നിലത്തു ചാത്തിയോ-
രണവാണുരുചി കേശസഞ്ചയം
മന്നാൽ തദനു കാളരാത്രി തീ-
ക്കുന്ന കൂരിരുൾ കണക്കു ദൃഷ്ടമായ്.

രര

ധൂർത്തദാസി പിടിപെട്ടു ധാർഷ്ട്യസ-
മ്പത്തു പുകിയ വരാളിയേ നൂപൻ
പേർത്തുകണ്ടു നിതരാമഹങ്കൃതാൽ
സത്തപഹാനി കലരുന്ന വിദ്യപോൽ.

രനു

കെട്ടഴിഞ്ഞു ഭൂവി ചിന്നിടം കഥം,
തപിട്ടകുന്നു പൊടിപററമാകൃതി,
രൂട്ടണഞ്ഞ രണമാസ്യ, മശൂനീർ-
ച്ചാട്ടമാകവെ നനച്ച മാറിടം,

രര

ചേരടിഞ്ഞ വസനങ്ങളോ, ക്ഷമുൾ-
ത്താരെരിയ്ക്കുമതിധൂഷദൃഷ്ടികൾ,
ശൂരമായ മുഖഭാവമേവമു-
ള്ളോരവസ്ഥ നൂപനക്കിലക്ഷ്യമായ്.

രവു

കാന്ത്യനർഘതരദ്രുഷണങ്ങളോ-
ടന്ത്യയാത്രയുരചെയ്ത മേനിയേ
സ്തന്ത്യജദുചിയുലച്ച രാജ്ഞി രുക്-
ളാന്ത്യവസ്ഥയെ വെളിയ്ക്കു കാട്ടിനാൾ.

൪൯

ആധിപേത കടുമന്മരാജപരം—
വ്യാധി മുത്തരിയ സന്നിയാകയാൽ
ബാധിതാഘ, നിജപത്തിയെഞ്ചു ധാ—
രായിതൻ ഗുപതി കണ്ടു ഞെട്ടിനാൻ.

൫൦

കത്തിടം ശിഖിയിലിട്ട ചുട്ടതാം—
കത്തിതന്റെ മനകൊണ്ടമന്ദമായ്
കത്തിടുമ്പടി കടുത്ത ദുഷ്കിളാ—
ഭൃത്തിലേയ്ക്കുവൾ കടത്തി നിർത്തം.

൫൧

ക്ഷോണിതൻപതിയടുത്തു ചെന്നു ത—
ല്ലാണികൊണ്ടവളെയേറമുൾപ്രിയാൽ
പ്രീണിതൻ തഴുകി മെല്ലെയീവിധം
വാണി പിന്നെയരുളീ മുഴുസപരം.

൫൨

“ജീവനാധി! ഭവതിയ്ക്കു കഷ്ടമി—
ബ്ഭാവഭേദനില വന്നതെങ്ങിനേ,
താവകാപ്രിയമതാചരിച്ചതി—
ന്നാവഹന്മദമൊടാർ വദിയ്ക്കു നീ.

൫൩

ഭൂ സമേതരബലേന കാത്തനാ—
യാസമേവമിവനിങ്ങ വാഴവേ
ശ്രീസമേതമമരേണ്ട നീ ഗതോ—
ല്ലാസമേരെയഴലേല്പതെന്തിനാം.

൫൪

ഭൃത്യർ വല്ലഭരുമല്ലമപ്രിയം
കൃത്യബോധമിയലാതെ ചെയ്തവോ
അത്യജന്മദരവർക്കു മേൽ ക്ഷണാ—
ലത്യപായമുളവാക്കുമെന്റെ വാൾ.

ഒ

കെല്ലൊടുങ്ങികൾ തകർപ്പുകൂട്ടി നിൻ-
ചൊല്ലിടിക്കു മരുവാതെ മാറിയോ
ഉൾപ്പുരുത്തലൊടറിഞ്ഞിടാതെ ഞാ-
നല്ലമൊന്നഹിതമാചരിച്ചുവോ?

ഒ

ഇല്ല മെയ്യേ സുഖമെങ്കിലല്ല ഞാൻ
കല്പർ ദന്ധരെ വരുത്തിടാമുടൻ
മല്ലസത്തുജബലത്തിന്റഴിയൊ-
നല്ല നാകവുമധീനമോക്കു നീ.

ഒ

പന്തിയറ നിലതാൻ വിവണ്ണമായ്
ജ്ഞാനികൊണ്ടു പറയുന്ന നിന്മുഖം
ചീന്തിടുന്നു മമ ഹൃത്തു ഹേതുവി-
ന്നൊന്നിരിയ്ക്കിലുമുരയ്ക്കണം ക്ഷണം.”

ഒ

വാക്കിവണ്ണമുരിയാടിയാർഭുനായ്
നോക്കി രാട്ടഥ വിരാമമേല്ക്കുവേ
ആക്കിപ്പിന്നെ വെടിഞ്ഞെണ്ണീറു തൻ-
ദൂക്കിനാൽ കനൽ ചൊരിഞ്ഞ രാജ്ഞിയാൾ.

ഒ

“നേരകന്ന തവ വൃത്തമൊക്കെ നി-
സ്സാരയെങ്കിലുമറിഞ്ഞുപോയി ഞാൻ
ശൂരസുചി മിഴിയിൽ തറച്ച സു-
ക്കാരണം തദനു ഹൃദയം ചെയ്തു നീ.

ന

ഭൂതരല്ല സുതരല്ല രോഗമ-
ല്ലതൃഘ്നസ്ഥിതി ചമച്ചതിന്നു മേ
മത്യനല്ലകപടം പെടുന്ന നീ
സത്യമെൻകഴികഴിച്ച ഘാതകൻ.

—മുദ്ര—

നൂമ

ഹേമരമൃഗവരാസനാഹ്നായ്
കേമനെൻഭരതനിന്നിരിയ്ക്കുവേ
രാമനെയു ഗുണമൊന്നു കണ്ടു നീ-
യി മഹീശത കൊടുപ്പു നിശ്ചയം.

നൂര

വാനരപ്പടകൾ തന്റെ തോഴനായ്
കാനനങ്ങളിലുഴന്നിടേണ്ടവൻ
ഹീനസൽപ്രകൃതി രാമനായ് നൃപ-
സ്ഥാനമേകവതിനാരൊരുങ്ങുവോൻ.

നൂന

കാലു നീതിവഴിയിങ്കൽ നിന്നു ച-
ത്താലുമല്ലവുമെടുത്തിടാത്തവൻ
കോലുമുന്നതഗുണങ്ങൾകൊണ്ടു ചെ-
കോലു കൊൾവതിനു യുക്തനെന്നുകൻ.

നൂർ

പ്രീതിയുള്ളവയിലൊക്കെയും ഗുണോൽ-
ഭൂതി കാണു ചലരായ മാനുഷർ;
ഏതിലപ്രിയമതികലേഗുണം
കാതിലേയ്ക്കു ചർ കടത്തിടാത്തവർ.

നൂരി

വന്നുവന്നതിനിമേലിൽ നിന്മിര-
ട്ടിന്നു നൂനമടിപെട്ടിടിപ്പിവൾ
ഇന്നു ഞാനൊരുവൾതന്നെയെന്തുണ-
യ്ക്കുന്നു വന്നു ഹതദൈവചേഷ്ടയാൽ.

നൂന്ന

മൂന്നമേകീയ വരങ്ങൾ രണ്ടുമൊ-
ത്തിന്നു നൽകണമപേക്ഷയെപ്പോലു ഞാൻ
ഒന്നു രാമവനയാത്രയന്യമെൻ-
പൊന്നുകുഞ്ഞിനു നൃപാഭിഷേകവും.

൬൭

തോലുടുത്തു മുനിമട്ടവൻ പതി-
ന്നാലുകൊല്ലമടവിയ്ക്കുകത്തു താൻ
മാലയൻ നിവസിയ്ക്കിലിങ്ങു ചെ-
ങ്കോലു മത്സ്യതന്ത്ര സുസ്ഥിരം ഭൂവി.

൬൮

കോപ്പുകൂട്ടിയവനീശനാകവാൻ
കാപ്പുകെട്ടിയവനെക്കളഞ്ഞു നീ
ഇപ്പൊളെൻഹിതമിതേകിടായ്ക്കിലി-
ന്നല്ലമെങ്കിലുമടങ്ങുകില്ല ഞാൻ.”

൬൯

ആരുതാൻ, പറവതാരൊ,ടാക്കുതാൻ
ചേരുമമ്മാഴികളെ,നിതൊന്നുമേ
നേരുമാറ്റമറിയാതെ ചൊല്ലിനാ-
ളാ രക്ഷാകലിതയായ റാണിയാരും.

൭൦

കേട്ടിടാത്ത മൊഴിയാലുമായ് ചെവി-
ത്തട്ടിൽ വീണതു തുളയ്ക്കുമുലമായ്
ഞെട്ടിയന്നുപതി; വജ്രമായുധം-
തട്ടി വെമ്പിയ മഹാദ്രിപോലവേ.

൭൧

കൃത്യമൊന്നുമറിയാതെ നിദ്രയാൽ
മത്സ്യപായമുളവായപോലവേ
ക്ഷിത്യധീശനഥ വാണു, ഭാവിതൻ-
ഗത്യവസ്ഥയറിയാൻ ഞെരുക്കമാം.

൭൨

താപകോപതിമിരങ്ങും മേലൂമേ-
ലാപതിച്ചു വിമലിയ്ക്കുമുള്ളൊരേ
ഭൂപനൊട്ടു നിവസിച്ചു, കൃത്യസ-
ഭൂപമേതുമറിയാതെയായുരൻ.

നെ

നേരമിങ്ങനെ കുറേക്കഴിഞ്ഞു പി-
ന്നെയുള്ളിൽ വെളിവാന്നിളാവരൻ
ശ്വരരാജ്ഞിയെ വശീകരിയ്ക്കുവാൻ
ഗീരനല്ലശമശാലി ചൊല്ലിനാൻ:

െ

നോരിമാർമകടി! നിന്മുഖാംബുജം
ഗീരിതെങ്ങിനെ പൊഴിച്ചു ഭർഗം
പാരിജാതമലരിന്നകം വിഷ-
ച്ചാറിനെങ്ങിനെ വിഹാരഗേഹമാം!

െ

ശാരദേദു പെരുതുൽകടം കനൽ-
ലാലയെങ്ങിനെ പൊഴിയ്ക്കുമഴിയിൽ
സാരതത്ത്വമറിയുന്ന നിന്നിലി-
ശ്വരചാക്കുകളയുക്തമല്ലയോ!

സ

രാമനെബ്ഭരതനോടു തുല്യനാ-
യോമനിച്ചിഹ വളർത്തിവന്ന നീ
മാമകം കരളെരിച്ചിടുന്നതാ-
മീ മനഃസ്ഥിതി വഹിച്ചതെങ്ങിനെ?

െ

ക്ഷോണിയിന്നു ഭരതൻ ഭരിപ്പതിൽ
കാണിയും വിമുഖവൃത്തനല്ല ഞാൻ
പ്രീണിതൻ മകനെ രാമനേ വന-
ശ്രേണിയിൽ കളവതോപ്പതെങ്ങിനെ?

വ

ജ്യേഷ്ഠപുത്രനവകാശി ഭൂവിനി-
ശ്രേഷ്ഠനീതിപഥമാദരിയ്ക്കുവേ.
കഷ്ടമെന്നെ വെറുതേ പഴിയ്ക്കിൽ ഞാൻ
ശിഷ്ടദൃഷ്ടിയിൽ നികൃഷ്ടനാകുമോ?

൯

പാരു കാക്കുവതു രാമനെന്നതാ—
പ്പേരുമാത്ര, മിഹ കായ്മൊക്കയും
നേരു നിൻസുതഹിതപ്പടിയുക്കു താൻ
ചേരു, മില്ലിതിനു ശങ്ക തെല്ലുമേ.

൧൦

കോപ്പുകൂട്ടിയതെടുത്തൊരിഞ്ഞിടാം
കാപ്പുകെട്ടിയതഴിച്ചു തള്ളിടാം
ആപ്പുലിപ്പരിഷതന്നടുക്കു കാൽ—
വയ്യ രാമനു സഹിപ്പതെങ്ങിനേ?

൧൧

പെററ പെണ്ണൊരുവൾ ചൊല്ലിടാത്തൊരി—
ച്ചെററ വാക്കിനിയുരച്ചിടൊല്ല നീ
മറെറാളിതറിയുന്നുവെങ്കിൽ വൻ—
കററമെത്രയരുളില്ല നിന്റെ മേൽ.

൧൨

വേറെയെന്തു വരവും വരിയുക്കി—
ന്നേരമായതു ഹിതേന തന്നിടാം,
ഗൗരമാം തവ യശസ്സിലെത്രയും
ചേറു ചേർക്കുമൊരു ചേഷ്ട ചെയ്യാലാ.

൧൩

മാനിതാഗമപഥോക്തതത്ത്വയാം—
മാനിനീകലശിരോലലാമമേ!
മേൽ നിനക്കു വരികില്ലൊരായി ഞാൻ—
താനിതിന്നു പരമം പ്രമാണമാം.”

൧൪

ഉള്ളിലാർദ്രത വളർത്തിടുന്നുതേൻ—
തുളളി വാക്കിതു കഥിയ്ക്കുവേ നൃപൻ
കുളളി രാജ്ഞിയവൾ പിന്നെയും കടും—
കൊള്ളിവാക്കു ചൊരിയാൻ തുടങ്ങിനാൾ:

— മമവ —

വു

വിത്താത്തവിധവാവിപൽകൃഷി—
ക്കാത്തരത്തിൽ വരയാചനാമിഷാൽ
ആത്ത ഗർവ്വമവര പാകിയി വചോ—
മുത്തമാം വളമതിന്നിണക്കിനാൾ.

വു

ഗോത്രയെന്തെന്നു നൽകിടാതെയി—
സ്ത്രം മൊന്നു മുരിയാടിടേണ്ട നീ
യാത്രയാക്കുക വനത്തിലേയ്ക്കു നിൻ—
പുത്രനെക്കുമതി രാമനെ ക്ഷണം.

വു

ചേഷ്ടയാൽ കസ്യുതി രാമനേകി നീ
വിഷ്ണുപം, ഭരതനകതിയാലുമേ,
കഷ്ടമേ സുസിതയെന്നുരയ്ക്കിലാ—
ക്കിഷ്ടമാധുരി ചരിപ്പു നാക്കതിൽ.

വു

ഭേവലോകമതിൽവെച്ചു മുൻപു ഞാൻ
താവകാസുപരിരക്ഷ ചെയ്തതിൽ
ആവഹിപ്പു ഹൃദി നന്ദിയെങ്കിലി—
നീ വരം ജവമെന്നിയ്ക്കു നല്ലണം.

വു

ഭൂ, മദാത്മജന നല്ലിടായ്ക്കിലാ—
ബ്ദീമമാം വൃഥ കരസ്സാഹിച്ചിടാം;
രാമനെപ്പുൽവനേ വിടായ്ക്കിലോ
മാമകാമയമസഹ്യമേററവും;

ൻ

വേണ്ടുമീ പ്രയോഗത്തെനലുകവാ—
നണ്ടു സങ്കടമതെന്നിരിയ്ക്കിലോ
കണ്ടുകൊൾക തവ മുൻപിൽ വല്ലതും—
കൊണ്ടു ജീവനെ വെടിഞ്ഞിടുന്നു ഞാൻ.

—മുഹൻ—

൯൧

പാടുപെട്ടു തവ ജീവനന്നു മു-
ത്തോടു കാത്തതിന്നു തന്നതാം വരം
ചാടുവാഗ്ധിഹൃതിയാക്കി വച്ചു ചാ-
ഞ്ചാടുവാൻ തൂനിവു നീയധാർമ്മികൻ.

൯൨

മാമകാത്മജനമൊത്തു തിയിൽ ഞാ-
നാമയാലിഹ പതിച്ചിടം ദൃഢം
രാമനായി, ധരയായി, സീതയായ്,
ക്ഷേമമോടു ഭൂവി വാഴ്ന്നീ ചിരം.”

൯൩

ഉൾക്കലുക്കമിയലാതെയെന്തിനും -
തക്ക പെണ്ണിവര സമത്വയെന്നുതാൻ
വാക്കുകൊണ്ടു തെളിയിച്ചിവണ്ണമ-
ന്നാക്കുബുദ്ധി നിവസിച്ച് നിർഭയം.

൯൪

മാറിൽ മുൻപസുരബാണസഞ്ചയം
കേറി മമ്മരുജ ചേർത്തപോതിലും
പാരിനീശനറിയാത്ത സങ്കടം
പേറിയിങ്ങനെ ഭുരുകുതി കേൾക്കയാൽ.

൯൫

നാരി പിന്നെ നിജപത്തിയീവിധം
നേരിൽനിന്നു കടുവാക്കുരയ്ക്കിലും
സൂരിയന്നു പന്നറയ്ക്കുകത്തു നി-
ന്നൂരിയില്ല നിജവാദം പരന്തപൻ.

൯൬

കോളു കാളുമൊരുവെമ്പനാടനേ-
ക്കാളുമാളവനദൃശ്യമുന്തിയായ്
പാളുമുള്ളൊടിയുമടുമുള ഭൂ-
വാളുവോൻ പ്രളയരുദ്രഭീകരൻ.

ൻെ

“രാട്ടു ഞാൻ മദധികാരശക്തിയി-
ന്നൊട്ടുപോലുമറിയാതെ ദുർഭഗേ!
രൂട്ടുപെട്ടതിർകടന്നായ്ക്കിലെ-
ന്മട്ടുമാറുമധികം കളിയ്ക്കുവാം.

ൻവ

കേകയോലുക്കത്തരാഘമുത്തി നീ
ചാകയോ കസ്യതി വല്ലഭിക്കിലും
പോകയോ ത്വദിതി ചെയ്യിലും മന-
ശ്ശോകയോഗവശനാകയില്ല ഞാൻ.

ൻൻ

ആഗസാബ്രതതിപൂണ്ടതീവ ദുർ-
വാഗസാബ്രതമുരച്ച നിന്നിൽ മേ
വേഗമോടസി പതിച്ചിടായ്ക്കതി-
ന്നാഗമോക്കിയുടെ ശക്തിഹേതുവാം.

൧൦൦

കത്തിചേരുമതിദുഷ്ടരാക്ഷസീ-
മുത്തിയാണിതുവരെയ്ക്കുടുത്തുമേ
വൃത്തിയാൽ ലളിതയായ് വസിച്ചതെ-
ന്നോത്തിടുമ്പൊഴുതു ഞെട്ടിടുന്നു ഞാൻ.

൧൦൧

സ്രീകളെത്തലയിൽവച്ചു ലാളനം
പാകമററധികമാചരിയ്ക്കുകിൽ,
ലോകഗർഹിതചരിത്രനായവൻ
ശോകസിന്ധവിൽ മറിഞ്ഞിടും ദുഃഖം.

൧൦൨

കഷ്ടമേ മരമറിഞ്ഞിടാതിവൻ-
ശിഷ്ടമിട്ടു കൊടിയെപ്പടത്തിനേൻ
വിഷ്ണുപത്തിലതിനുള്ള ദുഷ്ടലം
ജിഷ്ടമിന്നനുഭവിച്ചിടേണ്ടതായ്.”

൧൦൩

പൊട്ടുമുക്കൊടിതുമട്ടുരച്ചു സ-
മ്രാട്ടു വിശ്രമമതല്പമേല്ക്കുവേ
വെട്ടുകൊണ്ടു പുലിപോലെ സംഭ്രമം-
പെട്ടു വിന്നത വഹിച്ചു തനപിയാൾ.

൧൦൪

കേൾക്കുവോക്കു ചെവി നീററിടുന്ന ദുർ-
വാക്കു വീണ്ടുമവൾ ശങ്കയെന്നിയേ
നാക്കുനീട്ടി വിഷലിപ്തമാംശരം-
തോല്ക്കുമുക്കിനൊടു വിട്ടു നിഷ്ഠരം.

൧൦൫

മുന്നമേകിയ വരദപയം നമു-
ക്കിന്നു നല്കിടണമിത്രമാത്രമായ്
ഞാനായതൊടരുളീ, യിതികലെ-
ത്തൊന്നു നിർഭരമനീതി കാണുമു നീ.

൧൦൬

നിന്നെയദൃനുജസുരൂരത്തിലു-
ല്പന്നമാകിയ വിപത്തിൽനിന്നു ഞാൻ
അന്നു ശങ്കതിയൊടു കാത്തതൊന്നതാ-
നിന്നസഹൃതരമെന്റെ ദുസ്സം.

൧൦൭

അന്നെന്നിയ്ക്കു വരമേകിയപ്പൊളെ-
ത്തൊന്നു ചേതസി നിനച്ചു നീ ജളൻ?
എന്നെ വഞ്ചനയൊടേ കടുക്കിടാ-
മെന്നതോ ചെറുതതൊക്കുവാൻ പണി.

൧൦൮

കർതൃകേതരവചഃപരമ്പരാ-
തത്ത്വമാഗ്ഗ്വപഥികാഭിമാനി നീ
സ്വാത്തസത്യമൊഴിയെത്തുണോപമം-
പാർത്തു തള്ളുവതിനോപ്പതെങ്ങിനേ?

—൧൨൨—

മാൻ

ലേശമനിഗമസുകുതിഭക്തിനി—
നാശയത്തിലമലം ഭവിയ്ക്കിലോ
നാശഹേതുക്കരമാമസത്യദുഷ്—
പാശമെങ്ങിനെയിടം കഴുത്തിൽ നീ?

എമ്മ

തപസ്കജീവപരിരക്ഷചെയ്തതിൻ—
തക്ക നന്ദി നിശിതാസിധാരയാൽ
മല്ലഴുത്തിനൊടു കാട്ടുകീ ക്ഷണം
ചാക്കിൽ ഭയമെന്നു പെണ്ണു ഞാൻ.

എമ്മ

മാറു ചേന്ന് പരുഷോക്തി കേട്ടു ഞാൻ
തോറു പിന്നൊരി വച്ചിടാത്തവൾ
മാറുകില്ല വരമല്ല നോൻപിതാ!
നോറു മൃത്യുവെ വരിയ്ക്കുവാൻ ഭ്രമം.”

എമ്മ

സ്വാതിനിഷ്ഠരവചശ്ഛലേന തൽ—
ക്കാതിലുഗ്രവിഷധാര ചെയ്തവൾ.
ഭീതിവിട്ടു നിലകൊണ്ടിതല്ലനാ—
ജാതിതൻകരളുറപ്പുതള്ളതം.

എമ്മ

ഉലകായ മാനമൊടു കാത്തു വാണതിൻ—
തിലകായമാനരുചി പുകമണ്ണുപൻ
തല കായമാ നവവിചാരമാന്മാർ
ചലകായമാനസബലേന മേവിനാൻ.

—മരം—

മരം

സ്തരദുരവിജയശ്രീകാമ്യഹർഷായിതൻ ത-
ന്നരപതി ഹതയത്നൻ പത്നീയാരതന്നാടുക്കൽ
ചിരമപജയമോടേ നിന്ന മിണ്ടാതെ; നാരി-
നിരയുടെ നികടത്തിൽ ശക്തനും ശക്തിശൂന്യൻ.

ശ്രീമദ്യോഗേശ്വരസ്ഥമാകിന വട-

ക്ഷേമകലത്തിൽ ധൃത-

ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ

തദ്രാജരാജാഹപയൻ

രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം-

കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ-

പ്രേമത്തോട് രചിച്ചതിൽ പരിണതം

സഗ്ഗം ശുഭം സപ്തമം.

ഏകംസഗ്ഗം സമപ്തം.

എട്ടാം സർഗ്ഗം.

—o—o—o—

൧

ദിനനാഥവംശമണി ദീനനജ്ഞിതാ—
സനനായെണീറു സനയം ഗമിയ്ക്കവേ
തനതായ സുസ്ഥിതി വെടിഞ്ഞു സംഭ്രമാ—
ജനമുച്ചലിച്ചിതഭിഷേകശാലയിൽ.

൨

വിരുതൻ വസിയ്ക്കുവൃദയം ഗ്രഹിച്ചു താൻ
മരുവും സുമന്ത്രരഥമന്ത്രിസത്തമൻ
അരുതെന്നു കണ്മനയെ വിട്ടു പൂർവ്വ—
ദപിരുജം ജനങ്ങളെയടക്കിനിർത്തിനാൻ.

൩

പല ശസ്ത്രമന്ത്രനിര താൻ ജപിച്ചു പൊൻ—
കലശം കരത്തിലിയലും വസിയ്ക്കുന്നു
അലസതപമറു നിവസിച്ചിരുന്നൊരാ—
നില സതപരം തരണ മാററിയല്ലമായ്.

൪

തരസാ വിശിഷ്ടമഭിഷേകവാരിയെ—
ശ്ലീരസാ വഹിപ്പതിനു നിന്ന രാഘവൻ
ഹരസാമൃവിക്രമവശൻ പിതാവു പോ—
യൊരസാധുരേന്ദ്രവരിയാതെ വിന്നനായ്.

൫

മറിവുള്ള മന്മഥയെ നല്ലപോലെ താ—
നറിയുന്ന കോസലനരേന്ദ്രപുത്രിയും
പരിതപ്തയായിതഥ കേകയാത്മജാ—
ചരിതത്തിലുള്ളിനു ചലിപ്പു കൂടുവോരും.

൬

നരനായകന്റെ വരവാട്ടു കാത്തു താൻ
കുറെനേരമങ്ങനെ വസിച്ചിതേവരും
കരളിൽ ക്രമേണ പുരുസംഭ്രമവ്യാപാ—
നിര തിങ്ങി വിങ്ങിയെവനും കഴങ്ങിനാൻ.

ഒ

ശരിയല്ലിതിൻപടി വിളംബമെന്നു ചിൽ—
സ്തുതിതൻ വസിഷ്ഠമുനിയും സുമന്ത്രരും
ഗരിമാത്മവൃത്തി രഘുനാഥനൊത്തുതാൻ
തപരിതം ഗുപ്തൻ നീകടത്തിലെത്തിനാൻ.

ഊ

ജലമാകെ വററിയ മഹാബ്ലിപോലവേ,
ജപലനൻ കരിച്ചു വനമെന്നപോലവേ,
വലയിൽ പതിച്ചു മുഗരാട്ടുപോലെ, തൻ—
തല താഴ്ന്ന വിന്ധ്യഗിരിയെന്നപോലവേ,

ൻ

കഴിയിൽ പതിച്ചു കരിപോലെ, രാഹുവാൽ
കഴിവറു മങ്ങിയ ഖരാംശുപോലവേ,
വഴിതെറ്റി വീണ നയമെന്നപോലെ, വൻ—
ചുഴിയിൽ തകർന്ന പട്ടകപ്പൽ പോലവേ,

൧൦

കരയിൽ കടന്ന മകരേന്ദ്രനെന്നപോൽ,
ഖരദന്തഹീനനഹിരാജനെന്നപോൽ,
ചിറകറു വീണ ഖഗനാഥനെന്നപോൽ
തരസാനിലാഹതി തകർത്ത കൊണ്ടൽ പോൽ.

൧൧

നിറകാഞ്ചി വിട്ടു നിതരാം വിഷ്ണുനായ്
തറയിങ്കൽ വീണു തന്ന ബോധമെന്നിയേ
കരണങ്ങൾ തെല്ലുമിളകാതെയലരാ—
വരനാസ്ഥലത്താഹ കിടന്നിരുന്നു താൻ.

൧൨

പരമാധികപ്രണയപാത്രമർച്ചിതൻ—
പരമാധികാരി പരിപൂജ്യവിക്രമൻ
പരമാധി ഭൂമിപതിയിക്കിടപ്പിനാൽ
പരമാധി ചേർത്തു ഹൃദയത്തിലേവനും.

മന്ദ

ജവമന്ന ഭാവിയറിയും വസിഷ്ഠനും
നവമല്ലമൊന്നു വിചലിച്ചു മാനസം,
ഗുവരന്റെ ദൃഢമിതിയതിൽ സുമന്ത്രരൊ-
ട്ടവശതപമോറു ഹതകൃത്യബോധനായ്.

മർ

പരിമുക്തബാഷ്പരധരിയെത്തുടച്ചു താ-
നരികത്തുചെന്നു തഴുകിപ്പിതാവിനെ
തപരിതം സുശീതജലസേചനാദിയാൽ
പരിചയ്ച്ചുചെയ്തു പട്ടുബുദ്ധി രാഘവൻ.

മരി

പുരുതീക്കുനല്ലൊരി ദൃശാ വമിച്ചു വൻ-
വിരുതാൻ രാജ്ഞി മരുവീ തദന്തികേ;
ചെറുതൊന്നൊതുങ്ങിയതിയായ സംഭ്രമാ-
ലുരുക്കുന്ന ഹൃത്തൊടു വസിച്ചു മന്ദമര.

മന്ന

അരമിജ്ജഗത്തിനെ വെടിഞ്ഞുവെങ്കിലും
പരലോകവീഥിയതണഞ്ഞിടാതെ താൻ
ചിരമന്നു മല്യപഥവർത്തിയായ് ധരാ-
വരനാത്മചേതനയകുന്നു മേവിനാൻ.

മരി

പനിനീർ തളിച്ചുമഥ വീശിയും ഹിതാൽ
തനിയേ തദീയതന്നു താൻ തലോടിയും
കനിവോടു താതപരിചയ്ച്ചു ചെയ്തിത-
ന്നനിയന്ത്രിതാശ്രുരധരനായ രാഘവൻ.

മവ

കുറെനേരമിങ്ങനെ കഴിഞ്ഞശേഷമാ-
നരനായകൻ മിഴി തുറന്നു മെല്ലവേ
സ്വപരദൈന്യമാൻ 'ഹതനായി ഞാനിതെ'-
ന്നുരചെയ്തു പിന്നെയുമടച്ചു ദുഷ്കരം.

൧൯

ധൃതജീവനാണു റൂപനെന്നു കാഞ്ചയാൽ
ദൃതമല്ലമാകലിതഹൃൽപ്രസാദനായ്
ചിതമാത്മവേദനയടക്കി രാഘവൻ
ഹിതമോടു ഭൂപതിയെ വീശി വീണ്ടുമേ.

൨൦

അതിവുലനാകിയ സുമന്ത്രർ മന്ത്രി സ-
ന്മതി മുൻപു തെല്ലുമിയലാത്തമാതിരി
സ്ഥിതിഭേദമിങ്ങനെ റൂപന്നു കണ്ടു ഹൃൽ-
ക്ഷതി പൂണ്ടു രാജ്ഞിയൊടുമുള സാദരം:

൨൧

ഗുരു മേനിതൻദ്വുതിയകുന്നു ദൈന്യമെൻ-
തിരുമേനിലിങ്ങനെ വഹിച്ചു കാണുവാൻ
പുരുമേ നികാമമഘശക്തി ഹേതുവായ്-
വരുമേ നിനച്ചിടുകിൽ മുൻപുപാർജ്ജിതം.

൨൨

കനകാസനത്തിലരന്നാഴികയ്ക്കു മുൻ-
പനഘാഭിരാമരുചി വാണ മന്നവൻ
ഘനദോഷ് പ്രതാപനിധിയുഗ്രദർഭിഷ-
ഭപനവഹ്നിയിങ്ങനെ ചമഞ്ഞതതുളതം.

൨൩

അസുരാവലീനിശിതബാണപാളിയെ-
ക്കുസുമാളിപോലെ ലഘു പൂണ്ടു നെഞ്ചിനെ
വ്യസുവാക്കുമാറു പിടിപെട്ടടയ്ക്കുമീ-
യസുഖം നിനച്ചിടുകിലേതഹേതുകം.

൨൪

പതിരററ തന്നുടെ പരാക്രമത്തിനെ-
പ്പതിനാലു നാടുകളിലും പരത്തുവോൻ
ക്ഷിതിദൃത്തിവണ്ണമഴൽ കൊറുവു; ഭാവിതൻ-
ഗതിയേതു വാതലു തടുത്തുനിർത്തിടും.

൨൫

സ്വരഭസവാസമവസന്തവേലയിൽ
കരളം കുളിർത്തു നിവസിച്ചിരുന്ന നാം,
നിരയപ്രദപ്രളയബാഷ്പവൃഷ്ടി നിർ-
ഭരമാൻ ദർദ്ദിനമുഖത്തിലാണ്ടുപോയ”.

൨൬

ഘൃതവൈരിവക്ത്രമിരപ്രചാരനായ്
സതതം വിളങ്ങിയൊരുരാജവയ്ക്കിൽ
ഗതരാകമീശ്വരണമേതു രാഹുവാൽ
കൃതമെന്നു ശീശ്രൂമറിവാൻ കൊതിപ്പു ഞാൻ.”

൨൭

നിനയാതെ തന്നഭസി വന്നുയന്നു ദർ-
ഘനമായ രാജ്ഞിയൊടു മന്ത്രിസത്തമൻ,
വിനയാവനമുതൽ വീതധീരതാ-
സ്വപ, നപേതഹർഷലവനേവമോതിനാൻ.

൨൮

കൃതശീതപീവരതരോപചാരവും,
സുതഗാത്രസജ്ജമസുബോപലബ്ധിയും,
ശിതശോകമോഹവിഹതൻ മഹീശനെ-
ഘൃതബോധലേശവശനാക്കി മെല്ലവേ.

൨൯

ചിരമേതവക്തൃകതാരെരിപ്പതാ-
മൊരുദഗ്രന്ദൈന്യമതിനുള്ള കാരണം
ഗിരമേവമോതുവതിനോത്തു രാജ്ഞി ഭു-
സ്വരമേന്തി മന്ത്രിയൊടു യന്ത്രിതാശയം.

൩൦

ഭ്രൂത തുല്യകാഞ്ചിമിഹ സംഭവിച്ചു തെ-
ല്ലുരുളാമഗൗരവമതേറെയെങ്കിലും;
പെരുതായ ദുഃഖമവനീശനീവിധം
വരുവാൻ തദന്യവഴി കാണമതില്ല ഞാൻ.

—മുൻ—

൩൧

അമരാസുരാഹവമതിന്നു മുൻപു പോയ്
സമരം നടത്തിയ ദിനത്തിലേകദാ,
മമ വാക്കു തന്നു വരയുഗമെൻമഹാ—
ശ്രമശക്തികൊണ്ടു ധൃതജീവിതൻ ധൂപൻ.

൩൨

അതു ശീഘ്രമിപ്പൊഴുതെന്നിയ്ക്കു നരകവാ—
നതുലാഗ്രഹാൽ പരമപേക്ഷചെയ്തു ഞാൻ
കുതുകേന രാമവനവാസമൊന്നു, മ—
ച്ചതുരൻ സുതന്നിതരമൃഗി വാഴ്ചയും.

൩൩

ഭരതൻ ജഗത്തിതു ഭരിപ്പതിന്നു നിർ—
ഭരശക്തിശാലി ശകലീകൃതാഹിതൻ;
സരസാടവിപ്രിയനതീവ രാമനി—
ത്തരമോക്കിലെന്തിഹ രജയ്ക്കു സല്ലതി?

൩൪

ഉടനിന്നതന്നെയിവനെപ്പറഞ്ഞു കാൽ—
നടയായ് വനത്തിന്നു വിടട്ടെ മന്നവൻ,
ഇടയില്ല നില്പതിന്നു, മത്സ്യതന്നു പാ—
രിടമേകിടട്ടെ മടിയൊതെ തെല്ലമേ.

൩൫

ഉലകിന്നു രാമനിഹ വാഴ്ചകൊള്ളുകിൽ
ഫലമുഗ്രശോകവിവശതപമൊന്നതാൻ
പല സത്തപപങ്ക്തി നിറയും വനാവലി—
സ്ഥലമാണിവന്നുചിതവാസമന്ദിരം.

൩൬

ധൃതപക്ഷഭേദമതി രാമനീ മഹീ—
ശതയെക്കൊടുക്കുവതിനൊത്തിടായ്ക്കാൽ
ഹതഹഷ്ണനായി നരപാലനെന്നു മ—
ന്മതമിത്രമാത്രമുളവായി സല്ലതി.

൩൭

സമമായ്ത്തന്നുജരെ നിനയ്ക്കിലീ മഹീ-
രമണൻ, മദാത്മജനിലുഴിച്ചേല്പിൽ
കിമകാഷയശോകവശനായിടുന്നിത-
ക്രമമാം മമതപമഴലാക്കുമേകിടും.

൩൮

മനുവിൻകലത്തിലുളവായ മാന്യനാം-
മനുജാധിനാഥനിവനെനിരിയ്ക്കിലോ
തനുജനു തോലുട കൊടുത്തു പോയ്വരാ-
നനുവാദമേകവതിനെന്തു താമസം?

൩൯

മുനിമാർ ജപിച്ചു കലശോഭകത്തിനെ-
യജനിതാഭനെന്റെ തനയന്റെ മെഴലിയിൽ
അനിയന്ത്രിതാത്മവിഭവേന വീഴ്ത്തിടാ-
നീനിയെന്തു മന്നനരുളാതിരിപ്പതും.

൪൦

കരുതീടകിൽ ധര ഭരിപ്പതല്ലയോ
പെരുതായ ശോകനികരെകകാരണം?
പുരുലോകഭാഗ്യമിതു രാമമെഴലിതാ-
ങ്ങരുതെന്നുരച്ചതു പിഴപ്പതെങ്ങിനേ?

൪൧

ജപലനാദി പൊട്ടിയൊഴുകിത്തുടങ്ങിയോ
ജലരാശി കേറി മഹിയെ ഗ്രഹിച്ചുവോ
നിലവിട്ടിതിൻവിധമുദഗ്രമാകമാ-
കലഭാവമെന്തിനു വഹിപ്പു മണവൻ?

൪൨

നരനാഥമന്ത്രി നയവാർദ്ധിതൻപെരു-
കര കണ്ട കോവിദവരൻ ഭവാൻ ദ്രവം;
വരയുഗമകത്തിലിതിലെന്തനീതി നിർ-
ഭരമെന്നുരച്ചു തരികിൽ കൃതാത്മ ഞാൻ."

—൧൩൧—

ര്ന

തരിയു മനസ്സിനലിവെന്നിയേ മഹീ—
ശപരി വാക്കിതിൻവിധമുരച്ചു, നില്ക്കുവേ,
ശരി! വന്നിടേണ്ടതിഹ വന്നുവെന്നതാ—
നറിവുററ ദിവ്യമുനിയോത്തു ഹൃത്തതിൽ.

ര്ര

മലപോൽ മനസ്സിനു കലുക്കമററതാം—
നില പുകമസ്സുമതി മന്ത്രിസത്തമൻ
ഖല രാജ്ഞിതന്റെ മൊഴി കേട്ടു കയ്യതിൽ—
ത്തലയു കൊടുത്തു നിവസിച്ചു നിശ്ചലം.

ര്ദ

അതിരറ ശോകമുരയു മഹീശന—
മ്മതിയിൽ കുറച്ചൊരു തെളിച്ചമേല്ക്കയാൽ
ക്ഷിതിയികലല്ലമെഴുന്നേറ്റിരുന്നു ഭ—
സ്ഥിതി പുണ്ടു രാജ്ഞിയൊടുമുളു രുഷ്ണനായ്.

ര്ന

കേടിലേ! കരുത്ത പല ഭോഷപങ്ക്തിതൻ—
കടിലേ! തവാഭിലാഷിതത്തെ നൽകവാൻ
മടി ലേശമില്ലി, വനരണ്യവാസമേ—
പ്പെടിലേല്ലതെന്തു ഭവനത്തിനുസവം?

ര്ദ

വനഭൂവിലേയ്ക്കുടനയോദ്ധ്യയികലെ—
ജ്ജനമാകെ രാമനൊടുമൊത്തു ഞാനുമായ്
അനപായമിന്നു ഗതിചെയ്വ, നിയ്യൊരാൾ
തനയന്റെ വാഴ്ചയിൽ രസിച്ചിരിയ്ക്കു മേൽ.

ര്വ

സുതരാമവജ്ജനവശേന നിർരം
ഹതരാമണീയകമതാമയോദ്ധ്യയിൽ
സുതരാമഘത്തൊടു വസിപ്പതിൽ ഗുണ—
നപിതരാമവർക്കു സുഖമേല്ക്കയില്ല മേൽ.

രൻ

ഇത യാത്രയായി വിപിനത്തിലേയ്ക്കു മൽ-
സുതനൊത്തു ഞാനു, മുടനെൻ പ്രജാളിയും
ഹിതമോടു പോരുവതിനേകിടന്നു സ-
മ്മത, മാത്തി വേണ്ട തവ മേലിലല്ലവും.

രം

അരമാത്രകൊണ്ടിനിയയോദ്ധ്യ വൻതമോ-
നിര ഗുത്തമാടിന ഹതപ്രദേശമാം
ഭരതന്നു തപ്തജനബാഷ്പധാരകൊ-
ണ്ടരമേകു നീയിഹ തദാധിപത്യവും.

രഥ

തവ നിന്ദുനിശ്ചിതവായുവേലുകയാ-
ലവരിഷ്ടമാകുമിവിടം തൃജിയ്ക്കിലോ
ജവമേതുകാനനതലത്തിലാകിലും
നവനാകഭാഗ്യവശർ ഞങ്ങളൊക്കെയും.

രവ

വയസാധികർ വനഭൂമിവാസമ-
നയസാരവേദികൾ വിധിച്ചതല്ലയോ
പ്രിയസാത്വികവ്രതനൈനിയ്ക്കു തികലുൾ-
ഭയസാത്മ്യമില്ല കൃതകൃത്യനിന്നു ഞാൻ.”

രവ

പലതീവിധത്തിലതിശോകവാർദ്ധിത-
നല തീരുവാങ്ങമകമാൻ മന്ദനായ്
നില തീരുമാനമിളകുംവിധം മഹീ-
തലതീക്ഷ്ണഭാഗവവളോടു ചൊല്ലിനാൻ.

രശ്

വനവാസമാത്മനി വിധിയ്ക്കിലും പെരു-
ജനയം കുരുത്ത ജനനീവചസ്സതിൽ
കനമോടു ഹൃഷ്ടമതിയായ് തദാ പരം
വിനയേന രാഘവനുരച്ചു സാദരം.

ഒ

സുതൻ നാലുപേരു ജനകന്നിരിയ്ക്കിലും
കൃതകൃത്യനിന്നധികഭാഗ്യശാലി ഞാൻ
ചിതമല്ല കാനനമണഞ്ഞു പാർക്കുവാൻ
ഹിതനെന്നെയല്ലയോ വരിച്ചു തപരം.

ഒന്നു

വൃതരക്ഷണത്തിനതകുന്നമൂലമായ്
സുതനായിതിന്നുമുതലുറ്റനീയിവൻ
ഹതനാരകസ്ഥലവുമിന്നിമേൽ ബുധാ-
ച്ചിതനാകലോകകമനീയമായി മേ.

ഒ

ജനകൻ ഹിതത്തിനൊടു തന്നതല്ലയോ
സ്വപനഘാതംസാധനസമത്വമീയുടൽ
സ്വപനയാലതാൽ പിതൃഹിതം ചരിയ്ക്കിലോ
തനയർക്കു മേന്മ ദൃഢമെന്തില്ലരം?

ഒ

ഗുരുവയ്ക്കു പൂർവ്വഭവർ തല്പദാപ്പണാ-
ല്ലതശ്ശുദ്ധി ചേർത്ത വനഭൂപഥങ്ങളിൽ
ഒരു രാഘവാനുപയജനായ ഞാൻ ഭയം-
കരുതീടുമെന്നതു നിനപ്പതെങ്ങിനേ?

ഒൻ

ഉരഗാധിപപ്രതിമചണ്ഡബാഹുവായ്,
സുരഗായകപ്രകരഗീതകീർത്തിയായ്,
ഒരഗാധിപസ്ഥിരതരാത്മചിത്തനായ്,
പരഗാന്ത്രനിർദ്ദഹനവീതിഹോത്രനായ്,

ന

വിലസിപ്പിടുന്ന സഹജൻ മഹാൻ മഹീ-
തലരക്ഷണത്തിനു സമത്വനല്ലയോ
പലർ മുക്തരുത്തമർ വസിപ്പിടും വന-
സ്ഥലമേതു സാത്തപിനഹൃദ്യവാസമാം.

നൂ൧

അതിശിഷ്ടകായ്മിതിനേ നിനച്ചു സ-
മ്മതിയച്ഛന്നെന്തിനു തപിപ്പു നിർഭരം
പതിവായ് സ്വതന്ത്രമുദയാനുവർത്തനം
കൃതിയേതു പുത്രനലകിൽ കൊതിച്ചിടാ?

നൂ൨

ഘനഭൂതരാക്ഷസപിശാചപുണ്ണമായ്,
ജനഭൂരിഭാഗപരിമുക്തമെങ്കിലും,
വനഭൂമിയിൽ പിതൃരസഗ്രഹാൽ മന-
സ്സിനഭൂതപൂർവ്വകതുകം വളർന്നിടും.

നൂ൩

തന്നമാത്രരാക്ഷസുകരം നമുക്കു പേർ-
ത്തന്നജന്ന ലോകഭരമേകി ഭൂവ്വഹം;
നന്നത്തപമംബ നിരൂപിയ്ക്കിലിന്നു നീ-
യന്നകൂലയെന്നിലധികം വിശേഷമായ്.

നൂ൪

ഒരപേക്ഷമാത്രമടിയത്തിനണ്ടു തൃ-
ച്ചരണം വണങ്ങിയറിയിച്ചിടേണ്ടതായ്,
നന്നാഥപാദപരിചയ്ക്കയിൽ സദാ
കരഠവച്ചിടേണമധികാദരത്തൊടേ.

നൂ൫

അടിയന്ന താതന്നടെ പാദസേവനം
വെടിയുന്നതിന്നു മടിയേറെയെങ്കിലും
അടിയേ മറിച്ചു പിതൃസത്യനിയ്യയെ-
പ്പൊടിയാക്കിടും കഥ നിനയ്ക്കുവാൻ പണി.

നൂ൬

ഇത കാപ്പുകെട്ടിയതെടുത്തുതള്ളി ഞാൻ,
ധൃതമുജപലത്തരവിഭൂഷണൈശ്വര്യം,
ഹിതമോടെനിയ്ക്കു പുതുതോലു തന്നു നീ
കൃതകൃത്യനാക്കുക പിതാവിനെ ക്ഷണം.”

നൂ

കടന്നു മനസ്സിനെ മയക്കിയില്ല, ഗൽ—
ഗദവൃത്തി വാക്കിനെയിളക്കിയില്ല താൻ,
വടന്നു വിവർണ്ണത വഹിച്ചുമില്ല, നി—
ർമ്മദമേവമോതി നിവസിപ്പിച്ച രാഘവൻ.

നൂവു

ചിരമാഞ്ഞൊതുക്കിലുമൊതുങ്ങിപ്പാത്ത നി—
ർഭരസങ്കടജപലനകീലമാലയേ
തരളസ്വപകണ്ഠനതിവൃദ്ധമന്ത്രിയി—
ത്തരമുദപമിച്ചു നിജവാക്യചയസ്തലാൽ:

നൂൻ

നേയശാലി ഭൂമി ഭരതൻ ഭരിപ്പതിൽ
പ്രിയർ തന്നെ ഞങ്ങളുഖിലം മഹീശപരി!
സ്വപയമിന്നു രാമനുടെ പിഞ്ചുകാൽ വനോ—
ച്ചയകണ്ടുകുളിലണപ്പതെന്തിനാം.

ഐ

ജപലദുൽപ്രതാപനിധി നിൻസുതന്നു തൻ—
തലയിൽ കിരീടമതുറച്ചിരിയ്ക്കുവാൻ
നലമോടു രാമവനവാസവൃത്തിയാൽ
ബലമിന്നു നൃത്തനമുദിപ്പതെങ്ങിനേ?

ഐ

ഭരതോന്നതിയ്ക്കു സുവതും തൃജിയ്ക്കുമി—
ത്തരമിഷ്ടമുള്ള ഗുണശാലി രാമനേ
വരപാരതന്ത്ര്യവശനാക്കി നീക്കിപ്പാൻ
കരളികലങ്ങിനെ നിനച്ചുരച്ചു നീ?

ഐ

അനലങ്കൽ വീഴുവതിന്നും മടിയ്ക്കുയി—
ല്ലനപായഭക്തിയിതുമട്ടു രാമനിൽ
സുനയാലുയന്ന ഭരതന്നു കഷ്ടമെ—
ങ്ങിനെ നീ വഹിപ്പു ജനയിത്രി തൻപദം?

നെ

പ്രിയമാൻ രാമൻ കൊടുത്തിടാതെ താൻ
നിയതം സ്തനം സ്വസുതനേകകിലു നീ
സ്വയമാമനഃസ്ഥിതിയെയിന്നു വിട്ടു ദുർ-
നായമേവമേപ്തപതിനെതുകാരണം?

റെ

ശരമുള്ളിലുള്ളതു മാച്ചു താൻ സുധാ-
ധാരസത്തൊഴുക്കി ബഹുനാളിവങ്കൽ നീ
ധരയിങ്കലോക്കിലതികൃത്രിമം വധു-
നിരതന്റെ ഹൃൽസ്ഥിതി ഭൂതമേവനും.

റെ

മതിതാപമേറു വിപിനത്തിലേയ്ക്കിവൻ
ഗതി ചെയ്തിടുന്നതിഹ കാണതെങ്ങിനേ?
മൃതിയാലുപേക്ഷിതനതീവ പാപി ഞാ-
നതിദീപ്തമായുരഘഭേദതുവേവനും.”

നെ

ഇടറുന്ന കണ്ഠമധികാമയത്തിനാൽ
പിടയുന്ന ഹൃത്തിവ കലർന്നിതിൻവിധം,
ഇടയുന്ന രാജ്ഞിയൊടുമച്ചു തത്ര തെ-
ല്ലിട വിശ്രമിച്ചിതു സുമന്ത്രരുത്തമൻ.

റെ

പല തത്ത്വസാരമറിയുന്ന മന്ത്രിതൻ-
വിലയുള്ള വാക്കു വിവിധം ശ്രവിയ്ക്കിലും
തിലമാത്രമെങ്കിലുമിളാധിഭർത്രി മു-
ന്നിലയിങ്കൽ നിന്നുമിളകാതെ മേവിനാൾ.

വെ

ഹൃദി മന്മഥരാഭുപദേശനാമമാം-
മദിരാശത്തെ നിറയെക്കുടിച്ചവരും;
തദിളേന്ദ്രപത്നിയരുണാസ്യമാൻ ദുർ-
ഗദിതം പൊഴിച്ചു നിജബോധമെന്നിയേ.

൯

പ്രേരിരക്ഷണത്തിന്നു കൊടുത്തൊരാലുനം
തിരിയേ നമുക്കു തരുവാൻ കഥിയ്ക്കുവേ
പരിതാപമേറവുമിയന്നിടുന്നതോ
ശരി! യോഗ്യനങ്ങു ഗുപ്തനാത്ത മന്ത്രി താൻ.

൧൦

വിവരം കുറച്ചു തടവു ഭവാൻ വൃഥാ
പ്രവചിപ്പതെന്തിന്നു കയ്യുക്കിയിവിധം
ഗുപ്തസ്യനിർദ്ദിതവാതധൃതയാം—
നവബാലവല്ലികയതല്ല മന്മതി.

൧൧

മടിയില്ല രാമനു വനത്തിലിന്നു കാ-
ലടി വയ്ക്കുന്ന ദൃഢമെങ്കിലും ഗുപ്തൻ
പിടി വിട്ടുവെന്ന നിലയിൽ പ്രകാമമി-
പ്പടി സന്തപിയ്ക്കുവതിലതർത്ഥമെന്തുവാൻ?

൧൨

കനകാസനത്തിൽ നിവസിച്ചു വീരനെൻ-
തനയൻ ജയിയ്ക്കുവതു കണ്ടിടുന്നതിൽ
മനതാർ ചുട്ടും ജനത രാഘവന്റെയീ-
വനയാത്രയിങ്കലധികം വിരോധമാം.

൧൩

ഭരതൻ ഗുപാലനു തന്ത്രജനല്ലയോ
ധരണിയ്ക്കു ന്നമവകാശിയല്ലയോ
പുരടം കിരീടമവനാവഹിപ്പതിൽ
കുറവെന്തു രാമനൊരു മേന്മയും നവം?

൧൪

കലഹിച്ചു നമ്മൾ പലതോതിടുന്നതിൽ
ഫലമെന്തു രാമനെ വനത്തിലേയ്ക്കുടൻ
ഛലമേതുമെന്നിയെ വിടായ്ക്കിലിപ്പൊൾ ഞാൻ.
ജപലനങ്കൽ വീണു തന്ന ചാമ്പലാക്കിടും.

വൃത

തനതാമസത്യജയലക്ഷ്മിതൻഘന-
സ്തനഭ്രവിലെൻറ തനചാമ്പലാൽ നൃപൻ
ഘനസാരകാന്തി വിളയിച്ചതീവ ഭൂർ-
ജ്ജനഗീതകീർത്തിയൊടുക്കി വാഴ്ക മേൽ.”

വൃന്ദ

അതിനിഷ്ഠരോക്ഷിയിതുമട്ടുരച്ചു തൽ-
ക്ഷിതിനാഥപതി നിവസിയ്ക്കുവേ തദാ
മതിയിങ്കലാഗ്രവരമന്ത്രിയമ്മനഃ-
സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചധികമേന്തി വിസ്മയം.

വൃത

ഗുരുവാം വസിച്ചുമുനി ചൊല്ലി “സന്തപി-
യ്ക്കരുതിന്നു രാമനെ വെടിഞ്ഞിടുന്നതിൽ
നിരുപദ്രവസ്ഥിതി ഭവിച്ചു മേൽ ശുഭം
വരുമീവരങ്ങൾ വിധിനിശ്ചിതങ്ങൾ താൻ.”

വൃവ

സ്വപകലഗുരു വിശിഷ്ടൻ ശ്രീവസിഷ്ടൻ കഥിയ്ക്കു
പ്രകുപിതതരഭാവം മാറി മന്ദം മഹീന്ദ്രൻ
അകുശലമണയാതേ പോയ് വരാനാത്മജനായ്
പകുതിയൊരനുവാദം നൾകിയവൃക്തവാക്കാൽ.

വൃൻ

ചമ്ം മന്ദര കാഴ്ചവെച്ചതു ഹിത-
തേതാദമ്മ കൈകേയി പോയ്
നിമ്ന്യാദമെടുത്തുടുക്കുവതിനായ്
പാരുഷ്യമോടേകവേ
കമ്ത്തിൻഗതിയെന്നു രാഘവനുടൻ
മാനിച്ചു മാതാവിനെ-
ലാമ്ജ്ഞൻ വിനയേന വാങ്ങി വദന-
ശ്രീ തെല്ലു വാടാതെ താൻ.

—മുൻ—

ൻറ

ഹോ! രാമാ! രമണീയവിഗ്രഹ! രമേ-
ശാഭോഗ മദപംശമാ-
മാരാമത്തെയലങ്കരിച്ചു വിലസും
ശ്രീപാരിജാതാഗ്രഗ്രമേ!
നീരാക്കിപ്പരമെന്നെയിന്നെവിടെ നീ-
പോകുന്നു ഞാനും ഹിതാൽ-
പോരാ'മെന്നു ഗുപ്തൻ കിടന്നു വില-
പിച്ചോരോന്നുരച്ചീടിനാൻ.

ൻമ

തൻകയ്യിൽ തലയും കൊടുത്തു മുതനെ-
പ്പോൽ നിശ്ചലതപത്തൊടാ-
തങ്കം വാച്ചൊഴുകീടുമശ്രുനിരയാൽ
ഗാത്രം നനച്ചങ്ങിനേ
തങ്കൽ ജീവിതദൈർഗ്ദ്ധ്യമേകിയ വിധാ-
താവെശ്ശുപിച്ചുനില-
ത്തിങ്കൽത്തന്നെയിരുന്നു തന്നെയുമറി-
ഞ്ഞിടാതെ മന്ത്രിശപരൻ.

ൻറ

കോലൻകൂടെ മറന്നു പാപി ഹത ഞാൻ
ചാകാതിരിയ്ക്കുന്നു ഹാ!
മേലെന്നൊക്കെയെനിക്കു കാണണമല-
ഞ്ഞീമട്ടു വിഭ്രാന്തയായ്
കോലത്താൽ കരളിന്റെ വക്ത്രയതിൻ-
വ്യാഖ്യാനമോതുന്ന ഭു-
ശ്ശീലത്തിൻനിധി വൃദ്ധ മന്മഥരയൊരോ-
ന്നുചുത്തിലോതീടിനാൾ.

—മർം—

ൻന

ജനനിബിഡിതമാകും മാഗ്ഗ്മല്യത്തിലൂടെ
ജനകജ നിവസിയ്ക്കും രത്നഫമ്ബുത്തിലേയ്ക്കായ്
വനസമുചിതവേഷം പൂണ്ടു താൻ രാമചന്ദ്രൻ
ഘനഭജവിജയശ്രീലാളിതൻ യാത്രയായാൻ.

ശ്രീമദ്ധ്യാശ്രപുരസ്ഥമാകിന വട-

ക്കുങ്കലത്തിൽ ധൃത-

ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ

തദ്രാജരാജാഹപയൻ,

രാമൻ തൻകഥയായ വീരവിജയം-

കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ-

പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിപ്പിരിണതം

സഗ്ഗം ശുഭാലക്ഷ്യം.

എടാംസഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഒൻപതാം സർഗ്ഗം.

൧

കാറിന്റെ കാഴ്ച കലരാത്ത നഭസ്സിൽ നിന്നു-
നേരിട്ടു വീണ കടുവാമിടിവാൾ കണക്കേ
പാരിച്ച രാമവനവാസകമാപ്രസംഗം
പാരിൽ ചരാചരകലത്തിനെരിച്ചലേകി.

൨

രാമൻ വരം ഭരതനവ്വര രാജ്ഞി കാട്ടു-
മീമട്ടു കായ്മരിയാതൊരു ബന്ധമെന്യേ
ക്ഷാമക്ഷമം പലതുമോതി ഹതാത്മബോധ-
യാമവ്വിധം ജനതയെങ്ങുമഴന്നിതന്നാൾ.

൩

അന്തഃപുരോരഗമുഖാൽ പരമപ്പുരത്തിൽ
വാന്തം വരദപയമയം നവകാളക്രൂടം
സന്തപ്തലോകകൃതനിശ്ചിതോഗ്രവായു-
തൻതള്ളലാൽ സപദി നാടഖിലം പരന്നു.

൪

ഭൂകമ്പമഗ്രമവിചാരിതമേല്ക്കിലെങ്ങും-
ലോകകുല വായുക്കുരുസങ്കടസംഭ്രമങ്ങൾ
ആകപ്പുരത്തിലതുനാളിലുയന്നു, രാമൻ
പോകുന്നുവെന്ന കഥ കേട്ടു ഞൊടിയുക്കതന്നെ.

൫

വാനിങ്കൽനിന്നു നരകക്ഷയിങ്കൽ വീണു-
ഗ്ലാനിയുതീവ വശരായ ജനങ്ങളാകെ
ധീ നിന്നിടാതെ നിജബോധമിയന്നിടാതെ
ഹാ! നിസ്തലാത്തിയൊടുഴന്നു കുഴങ്ങിയന്നാൾ.

൬

മന്നന്റെ പെരുരുഷവിഹീനതയെക്കുറിച്ചു
വിന്നതപമേറിയവിടച്ചിലർ നിന്ദ ചെയ്യാർ,
അന്നന്യർ കേകയനരേന്ദ്രജയേശ്വരിച്ചാ-
രെന്നല്ല തന്മരതനിൽ ചിലർ വൈരമാന്നാർ.

െ

തന്നാക്കുതൻ പ്രചലനത്തിനധീനരായി
നിന്നാളുമാളുകൾ പലേവിധമോതിയന്നാൾ
ഇന്നായിരം ഘടമുഖങ്ങളുടച്ചുകെട്ടാ—
മെന്നാലെവൻ ജനമുഖത്തിനു മുദ്രവയ്ക്കും?

വു

ഘോസ്സാരദൂരിതമഹാദനുജൗഘനാക—
മീസ്സാർദ്ദൗമനൊരുപെണ്മാഴി കേട്ടിവണ്ണം
നിസ്സാരനെന്നവിധമാത്മജനെ തൃജിയ്ക്കാ—
നത്സാഹമേററിടുവതോക്കുകിലെത്ര കഷ്ടം!

ൻ

ഭൂനാഥനെച്ചെറുതുമാദരിയാതെ കേറി—
ത്താനാധ്യയെന്നഹഹ കേകയപുത്രീ വാഴ്വു,
സ്രീനായകതപമിതുമാതിരി മുത്തുപോയാ—
ലീനാട്ടിൽ വാസമിനിമേൽ ചിതമല്ലൊരാൾക്കും.

൧൦

അന്തഃപുരത്തിൽ മരുവേണ്ടവർ ലോകകാര്യ—
ചിന്തയ്ക്കൊരുങ്ങിയതിലിത്തരമാചരിയ്ക്കിൽ
എന്തകൂമം ഭൂവി ഭൂവിയ്ക്കുകയില്ല മേലിൽ,
പെൺതന്ത്രമിത്ര വളരാൻ കലിയല്ല കാലം.

൧൧

അല്പിഷ്ടനല്പതിതനാം ഭരതൻ മനസ്സിൽ
കല്പിച്ചു ചെയ്ക്കാരു ചതിപ്പണിയാണിതെല്ലാം
ഏല്പിച്ചു കാര്യമഖിലം തനതമ്മയെക്കൊ—
ണ്ടൊപ്പിച്ചു മാറിയറിയാത്തവിധം വസിപ്പൂ.

൧൨

ധീ കേടിനാൽ കുടിലനായതിമുർഖയായ—
കൈകേയിതൻതനയനാം ഭരതൻ തരത്തിൽ
കൈകേറി മേലിലിള കാക്കകിൽ വല്ലിടത്തും
പോകേണ്ടതിന്നു വഴി നോക്കുക നോക്ക യുക്തം.”

—മർന്ന —

മന്ന

ഓരോന്നു തോന്നിയതുപോലിതുമട്ടുരച്ചും,
വൈരോദ്ഗമം ഗുഹനിൽ നിർഭരമങ്കരിച്ചും,
വേരോടുകൂടിയിളകും കരളാൻ കണ്ണു—
നീരോലുമാറു പഥി വന്നു നിറഞ്ഞു പൌരർ.

മർ

തുണ്ണവൃഥയ്ക്കു വശയായഭിഷേകകാര്യം—
ഭണ്ണം ഭവിച്ചിടവെയപ്പെരുതാം പുരശ്രീ
അണ്ണപ്രഗത്ഭത കുറഞ്ഞു ദുരന്തനാശം—
രണ്ണപ്രവേശനവിപത്തിനധീനയായാൾ.

മരി

ഉച്ചണ്ഡമാന്യമുളവാക്കിന കൂരിരുൾക്കൂ—
ത്തുച്ചയ്ക്കു മാപ്പുരിയിലുല്ക്കടമായ്പ്പരന്നു;
അച്ചുകുവാളമൊരു തപ്തസമീരണന്റെ
പേച്ചംകുമാലഥ മലീമസമായ്ഭവിച്ചു.

മന്ന

ഗാനത്തിനാൽ കളർമ നല്കിന ശാല ഹാഹാ—
സ്വാനം ചമച്ച ഭയനീയതയെപ്പലത്തി,
സ്രീനന്തനാലധിഗതാരവമായ സൗന്ദ—
സ്ഥാനം ശൃശാനതലമുകതയന്നു പുകീ.

മരി

പീതാഭകൊണ്ടു ഗഗനത്തിലകാലസന്ധ്യാ—
പൂതാവതാരദശ ചേർത്ത പതാകയെങ്ങും
പാതാന്തമാണലകിലുറ്റു് റയെന്നു തത്തപം
ജാതാഘമാം നിജമധഃസ്ഥിതികൊണ്ടു കാട്ടി.

മവ

വ്യാമിശ്രവിസ്തയവിഷാദഭരം വളർത്തി—
ബുദ്ധിയ്ക്കിളക്കുമുളവാക്കിടമീയുദന്തം
സ്വാമിത്രവംശവനപാവകനായ് ജപലിയ്ക്കും—
സൗമിതിതൻ ചെവി തളചകമേ കടന്നു.

—മർദ്ദ—

൧൯

ഏന്താകിലും കരളുറപ്പു വിടാത്ത ധീര-
സ്വാന്താശ്രനാകമവനീക്കടുവാത്തയാലേ
കന്താശ്രപാതരുജയാൽ മതികെട്ട കാട്ടു-
ദന്താവളേന്ദ്രനടെ മട്ടു മലച്ചിതല്ലം.

൨൦

മുല്ലാടു ചാടിയെഴുന്നീറു മുഴുത്തകോപാൽ
കല്ലാന്തരുദ്രനു കളിയ്ക്കാരു തോഴനായി,
മുപ്പാർ മുടിപ്പതിനു മുപ്പർ മുതിന്നിടുംപോൽ
കോപ്പാൻ ലക്ഷ്മണനരക്ഷണമങ്ങുനിന്നാൻ.

൨൧

ഏല്ക്കുണ്ടധവിജപലിതകോപഹൃതാശനങ്ക -
ലേല്ക്കും പ്രഭാവലി പുറത്തു പരന്നുപോലേ
ദുഷ്കരം ശോണരുചിയായരികത്തൊരാൾക്കും
നില്ക്കുന്നതിന്നു കഴിയാത്തവിധം ജപലിച്ചു.

൨൨

നില്ലാതെയായുധമുറിയ്ക്കുകമേ കടന്നു
വില്ലാഞ്ഞെടുത്തതു വലിച്ചു വളച്ചു വീരൻ
പുല്ലാണെന്നിയ്ക്കുഹിതനേവനുമെന്നു നോക്കാൽ
ചൊല്ലാതെ ചൊല്ലിയവിടം വിടുവാൻ മുതിന്നാൻ.

൨൩

ലോപം പെടാത്തൊരതിശക്തപരാക്രമത്തെ-
ച്ചാപം വലിച്ചുദിതമാം ധ്വനിയാൽ പുകഴ്ത്തി
രോപത്തിനാലുമതിഭീകരനായ്, ലോപ-
ലോപത്തിനാൽ വെളിവകുന്നവനുചുലിച്ചാൻ.

൨൪

ചേതോവിവേകബലശൂൺ വലയെത്തകുത്തു,
ജാതോഷ്ണഘർമ്മമയമാം മദധാര തുകി,
ഏതോ മതിഭ്രമമയൻവിധത്തിലാക്കും-
ഭീതോന്നമാറിയ ലക്ഷ്മണദന്തി പാഞ്ഞാൻ.

൨൫

ഭൂയിഷ്ഠരൂക്ഷത പെരും മുഖകാന്തികൊണ്ടും,
ജ്വായികൽനിന്നയരുമാരവമാരികൊണ്ടും,
ഭീയിൽ പതിച്ചു ജനപങ്ക്തിയകന്നൊതുങ്ങി—
പ്പോയിക്കൊടുത്ത വഴിയേ ഗതിചെയ്തു വീരൻ.

൨൬

അറക്കരരൂക്ഷമയഴിഞ്ഞു പടന്നു തോളിൽ
പറക്കിടന്ന മുടിപോലുമൊതുക്കിടാതെ,
ചിററമ്മ കേകയജ മേവിന മാളികയ്ക്കു—
മുറത്തു ചെന്നു നിലകൊണ്ടിതു ധീരധീരൻ.

൨൭

പുതൻ വസിഷ്ഠമുനിയേ വകവച്ചതില്ല,
താതന്റെ കാല്പൊടി മുടിയ്ക്കു വഹിച്ചതില്ല,
പ്രീതൻ രഘുഭാഹനെ നോക്കിയതില്ല, കോപ—
ഭൂതഗ്രഹാൽ ഗളിതചേതനനാക്കുമാരൻ.

൨൮

ആലംബിതം രുചിരചാപമിയന്നു ഘമം—
ജാലസപരൂപജലധാരയുടേറ്റിണങ്ങി
ആ ലക്ഷ്യണപ്രളയകാളഘനാഘനം മു—
ഷ്ടാലന്നു വാങ്മയമഹാസ്തനിതം മുഴക്കി.

൨൯

മോമപ്ല ചാപഗുരു ഗാഥിതന്ത്രജനേങ്കി—
ലീ മപ്ലരം നിശിതശസ്ത്രസനാഥമെങ്കിൽ
രാമൻ വനത്തിനു ഗമിയ്ക്കുകയെന്ന കാര്യം
വ്യോമപ്രസൂനസമമെന്നതു തീർച്ചതന്നെ.

൩൦

എന്നമ്മയും സഹജനും പ്രിയനും പിതാവു—
മെന്നല്ല ഭേദിക്കുന്നമെന്നസുവും സമസ്തം.
ഇന്നൻപിയന്ന രഘുനായകനെന്ന ദൈവ—
മൊന്നന്യമാസകലമിജ്ജലകിൽ തുണും മേ.

—൧൪൬—

൩൧

ജ്യേഷ്ഠൻ തെല്ലഹരിതമോതുകിലന്നതൊട്ടു—
ശിഷ്യൻ പിതാവു ദൃഢമെൻറ പിതാവുമല്ല,
ഇഷ്ടവെടും ജനനി മഞ്ജനചിത്രിയല്ല,
പ്രേഷ്യൻ വസിഷ്ഠമുനിയെൻഗുരുവല്ല മേലിൽ.

൩൨

എന്നിഷ്ടദേവരഘുനാഥനെയെതൊരുത്തൻ
നിന്ദിച്ചുനിന്നു നിലവിട്ടു മദിച്ചിടുന്നോൻ,
മന്നിൽ ത്രിമുത്തികളിലൊന്നവനെങ്കിലും താൻ
ചെന്നിശ്ശരം പകുമാപ്പക വീട്ടുമിപ്പോൾ.

൩൩

ഗോത്രയ്ക്കു നാഥത വഹിപ്പതിനിങ്ങു മുത്ത—
പുത്രൻ വിശിഷ്ടനവകാശിയുമായിരിയ്ക്കേ,
സുത്രം പറഞ്ഞവനെ വിട്ടുനജന്നതേകാ—
നത്രയ്ക്കു നീതിവശരോ മനുചംശജന്മാർ?

൩൪

ശ്രീരാമദേവനടവിയ്ക്കുകമേ തചിയ്ക്കു—
കീ രാജധാനിയിലിരുന്നു രമിയ്ക്കു നമ്മൾ,
നേരായ്ത്തലയ്ക്കു വെളിവല്ലമിരിയ്ക്കിലിമ്മ—
ദൂരാണരപ്പതതു കേൾപ്പതുമേതൊരുത്തൻ?

൩൫

കൈയ്ക്കിഷ്ടമാഭരണമായ് ചില പുണ്ടതല്ല,
വാക്കിന്റെ ധാടിയതിനോതുവതല്ല വീര്യം,
നേക്കിങ്ങു നിന്നടർതുടങ്ങുകിലിന്ദ്രനേയും
ലാക്കിൽ കടുക്കുവതിനെൻശരമൊന്നു പോരും.

൩൬

പ്രായംപെരുത്തിടുകിലായതുകൊണ്ടു മാത്രം
ന്യായം ഗ്രഹിപ്പതിനു ശക്തി ലഭിയ്ക്കയില്ല,
ധീയല്ലമാത്മവശമുജ്ജ്വലമെന്നിരിയ്ക്കി—
ലീയക്രമം സ്ഥവിരനെങ്ങിനെയോതുമച്ഛൻ.

—മർദ്ദം—

൩൭

താൻതന്നെ തൻതനയനെന്നുള്ളു വേദം,
നാന്തദപിധം പിതൃസുതൈകൃവുമിങ്ങു കാണൂ
സ്വപന്തം തന്തുജനെ വെടിഞ്ഞിട്ടമറ്റൊന്നെത്താൻ
ഭ്രാന്തന്റെ മാതിരിയിലേ കരുതേണ്ടതുളളു.

൩൮

തല്ലായമുല്ലാടജരാണരകരക്കരങ്ങായ്,
നില്ലാതെയായ് സ്വപമതി,യിങ്ങനെയുള്ള കൂട്ടർ
ഓക്കാതെ വല്ലതുമബലമുരയ്ക്കിൽ വേദ-
വാക്കാണതെന്നു നിരൂപിയ്ക്കുവതെത്ര കഷ്ടം!

൩൯

ശ്രീരാമരക്ഷയതിന്നൻപൊട്ടു വേണ്ടിവന്നാൽ
കാരാഗൃഹത്തിലുടനറ്റൊന്നെയിട്ടിടാനും,
ഈ രാജധാനി വെളിവിൽ കുളമാക്കുവാനും-
മാരാല്യമെന്റെ മഹിമാവു മടിയ്ക്കയില്ല.

൪൦

ശാപ്പാടിനായിവിടെ വന്നു കിടന്നിടുന്നോ-
രാപ്പാഴ് മുഴുകിഴവി മന്മഥതന്റെ വാക്കാൽ
കെല്പാൻ കേകയതന്തുജ ചമച്ചതെങ്കി-
ലിപ്പാടു തല്ലലമെതിത്തു തകർത്തിടും ഞാൻ.

൪൧

പ്രാചീനധർമ്മഗതിരീതിയറിഞ്ഞിടാതെ
ധീ ചീരിയാപ്പുരുഷവാക്യമതിക്രമിപ്പോർ,
നീചീഭവന്മതികൾ നാരികൾതന്മനസ്സു
ഹാ! ചീത്തയാകിലതിനില്ലതിരെന്നു വന്നു.

൪൨

ധീ ചാപലാകലിതനായ പിതാവിനെത്തൻ-
മോചാരസാർഭൂതചിവാക്കിൽ മയക്കിയേവം
സ്രീ ചാട്ടിലേറിയതു നാം വകവെച്ചിടുന്ന-
താചാരമല്ലതിന്നു കീഴ് വെട്ടുകില്ല ലോകം.

—മർവ്വ—

മ്ന

മിത്രങ്ങളെങ്കിലുമനീതി തുടങ്ങിയെന്നാൽ
ക്ഷാത്രം മഹസ്സുടനൈരിപ്പവർ ഞങ്ങൾ വഴ്കേ,
ഇത്രയ്ക്കു ധർമ്മതദേവതതന്റെ ജൈത്രം—
യാത്രയ്ക്കു പെണ്ണൊരുവളിങ്ങനെ ഭേരിതാക്കീ?

മ്

തിട്ടം രഘുഭവാനു പട്ടമണച്ചിടായിൽ
വെട്ടൊന്നു രണ്ടു മുറിയെന്നതു മത്സപഭാവം;
പെട്ടനായോലുയെ മഹാമരുഭൂമിയാക്കി—
ശൂട്ടത്തൊടൊത്തരികലം വിമലിച്ചിടം ഞാൻ.

മ്

സേനാനിയേയുമടലേറിടുകിളുറക്കം—
ഞാനാത്തവീഴ്ചനിത സായുധനിക്കിരിപ്പൂ!
സ്ഥാനാലിളക്കിയുടനായ്നെയെന്തെന്നെത്താൻ
ഭൂനാഥനാക്കിടവതാരതു കാണണം മേ.”

മ്ന

കൈവെച്ചു വില്ലിലതിയാം പരുഷോക്തിയോരോ—
ന്നേവം പറഞ്ഞു നിജബോധമകന്നു ശൂരൻ
വൈവശ്വമേറു കലിതൻപുതുക്കോമരത്തിൻ—
ഭാവം കലൻവിടെയക്ഷമനായി നിന്നാൻ.

മ്

ശൂരസ്വഭാവനിധിലക്ഷണവാക്കു യോഗി—
വീരൻ വസിഷ്ഠനുരുശാന്തി കലൻ കേൾക്കെ
ഘോരതപമാളമരിരാവണിയേ വധിയ്ക്കാൻ
പാരം മിടക്കുനിവന്നെന്നകമേ രസിച്ചാൻ.

മ്വ

അത്തനപി കേകയതനുജ പരിഭൂമിച്ചു,
ചിത്തം വിറച്ചിതധികം പുരവാസികൾക്കും;
ഉത്തപ്തനാം നൃപതി സുപ്തനണൻപോലെ—
യത്തവില്ലൊന്നു തലപൊക്കി മിഴിച്ചുനോക്കി.

—മർൻ—

൪൯

ഉന്മത്തനാകുമനുജന്റെ വചസ്സു കേട്ടു
മുമട്ടിൽനിന്നുമിളകാത്തൊരുഭാവമോടേ
സമ്മജ്ജിതപ്രണയശാന്തിരസാർദ്രമായ—
തന്മഞ്ജുനോട്ടമനുജങ്കലയച്ചു രാമൻ.

൫൦

ശ്രുത്യന്തചാരുതരമായ് സുവിവിക്തവണ്ണ്—
സ്ഥിത്യപ്തമായ് പ്രകടധർമ്മരഹസ്യമായി,
സ്തുത്യം വിരന്തനവചഃപഥമെന്നപോലെ—
യത്യന്തഹൃദ്യമൊഴി രാഘവനോതി മന്ദഃ

൫൧

ഹൃദ്യോപമിങ്ങനെ വഹിച്ചു മദാന്ധ്യമേറി—
ത്തിക്കോലുമാറലറിയാത്തവിചാരമെന്യേ,
പേക്കോലമീവിയമെടുത്തു തകർപ്പുതിന്നു—
തക്കോണമെന്തിവിടെ ലക്ഷ്മണ! ഹേതുവുണ്ടായ്?

൫൨

നാക്കുചുലിപ്പതുവിയം നിയമം പൊടാതെ
വാക്കുപരിപ്പതിന്നു ശക്തരനേകരുണ്ടാം;
വായ്ക്കുന്നൊരത്ഥഗതികണ്ടു മുദൂക്തിയുക്ത്യാ
കേൾക്കുന്നവർക്കു ഹിതമോതിടുവോർ ചുരുക്കം.

൫൩

പാരുഷ്യലേശമിയലാതെ മുദുപ്രകൃത്യാ
ചാരുതപമേറി നവമാധുരി പെയ്തു കാതിൽ
നേരുറു നല്ല തെളിവാൻ വചസ്സു പുണ്യം
ചേരുന്നവർക്കൊഴികെയെങ്ങനെ കൈവരുന്നു.

൫൪

മറെറന്തുദോഷമുളവാകുകിലും മുദുതപം
പറന്നു ഹൃത്തിനതുതാൻ മഹിമാവുയത്തും
കുറും ദ്രവ്യം പരുഷവൃത്തിയതാക്കുകത്തു
മുറന്നു തൽഗുണഗണം വിഹലം സമസ്തം.

൭൭

അന്തർമുഖം പരമവാക്കു കഥിയുവോനെ—
സ്വന്തം ജനങ്ങളുമുടൻ വെടിയുന്നു വൈരാൽ;
ശാന്തം മുദ്രപ്രകൃതരഞ്ജിതമായ വാക്കിൻ—
ചന്തം വഹിപ്പവനു വൈരികളും വശന്മാർ.

൭൮

ശ്രോതാവുതൻ ഹൃദയവൃത്തികളെക്കുറിച്ചു
ജാതാദരം ദൃഢമറിഞ്ഞവിലും ഹിതേന
ജ്ഞാതാത്മരായ് വിദിതവാഗ്ബലരായ് മിതോക്തി—
യോതാൻ മിടക്കുകയ വാഗ്മികൾ മുഗ്ദ്ധരെങ്ങും.

൭൯

വൃദ്ധൻ മഹാൻ ജനകനോ, നിഗമോക്തമാഗ്ഗ—
സലയ്ക്കുസാരമറിയും തുരുവോ വസിച്ചുൻ,
സിദ്ധപ്രശസ്തനായാജനയിത്രിയോ നി—
ന്നെഴുലത്യയുക്തമാഴി കേട്ടു നടന്നിടേണ്ടോർ.

൮൦

തന്നപ്പനമ്മ തുരുവെന്നിവരീശപരന്മാ—
രെന്നല്ലയോ പറവു ലക്ഷ്യമേ വേദവാക്യം
ഇന്നെച്ചുരുപ്പദശതന്റെ തിളപ്പുമുലം
ഹിന്നസ്വപ്നോധനതു നീ വകവയ്ക്കതില്ല.

൮൧

ആരിങ്കൽനിന്നുദിതനായി വളർത്തിവന്ന—
താരിദീനംവരെ ഹിതത്തൊടു ജീവനൊപ്പം
ആ രിക്തദോഷമതിയല്ലെന്നിലും മദാസ്ത്രം
പൂരിച്ചു നിന്റെ ഹൃദയം കുറ കണ്ടിടുന്നു.

൮൨

തൻതാതനേകിയൊരു മെയ്യിതിനാൽ പിതാവി—
ന്നെന്താകിലും ചെറുതു നല്ലപകാരമേകാൻ
സ്വന്താപമരൊരിട കിട്ടുകിലാസ്സുതന്മാർ—
ചിന്താപമാതിഗതഭാഗ്യവശംവദന്മാർ,

൬൧

മുന്നം പിതാവിനുടെ വാക്കിനെയാദരിച്ചു-
ചെന്നമ്മതൻഗളതലത്തെയരത്തു രാമൻ;
ഇന്നല്ലവം ഗുരുവചസ്സിനു യുക്തിവാദം
തന്നെയിൽ പ്രിയമെഴുംസുതർ ചെയ്തയില്ല.

൬൨

വൻപ്രാഭുവോജപലിതമാമരേന്ദ്രപട്ടം
സമ്പ്രാപ്തനാം ഗുഹാധിപൻ നളാധിപൻ മദത്താൽ
കമ്പ്രാത്ഥദിവ്യപദനായ് ഗുരുനിന്ദമൂലം
താൻപ്രാഗധഃപതനമാന്തേ കേൾപ്പതില്ലേ?

൬൩

ആർക്കും യുവതപമവിവേകനികേതനം താ-
നോർക്കുന്നു തദപശഗർ തങ്ങു വിശിഷ്ടനെന്നായ്;
ആർക്കും മദത്താടാമ വൃദ്ധൻ നിന്ദചെയ്തു
നേർക്കുന്നു ധാർമികനയങ്ങളൊടീ വകക്കാർ.

൬൪

ഉൽകൃഷ്ടധർമ്മ വിഭവം വെളിവോടു കാട്ടി-
നില്ക്കും വിവേകമയദീപികയിത്തരക്കാർ
തിക്കും മദാനിലബലേന കെടുത്തിമാറി-
ലിക്കുത്സിതാലപശതസേവനമാചരിച്ചു.

൬൫

എന്തെങ്കിലും ചില കയ്യുക്തികൾ ചൊല്ലുമാത്മ-
ചിന്തയ്ക്കു തെല്ലൊരിടയില്ല, പരന്റെ ധർമ്മം
കാത്തും, സ്വകീയമതിനിന്ദ, മതീവ വേഷം
ചന്തം, യുവാക്കളുടെ വൃത്തിയിവണ്ണമായി.

൬൬

വേദജ്ഞർ വൃദ്ധരുടെ നീതികളിൽ കയ്യുക്തി-
വാദത്തിനുത്സുകർ മദാകലരീവകക്കാർ
നാദപ്രഘോഷമൊടു നാടി തുടച്ചു വാക്കാൻ
വൈദഗ്ദ്ധ്യമുറു പണിചെയ്യുവതാണു ചിത്രം.

നൂെ

വന്നാശഭോഗപരധമ്തമസ്സിൽ നിന്നു—
തന്നാശഭോജ്യതി ചരിച്ചിടുവാൻശക്തൻ,
മന്നാകെഴീ നവയുവാക്കൾ തെളിപ്പതെമ്മ—
ഒട്ടന്നാൺ ലക്ഷ്മണ! നിനച്ചു തപിപ്പതീ ഞാൻ.

നൂവ

കൂപത്തിൽ നോക്കിടരുതെന്നു ജനിത്രി ചൊല്ലെ,
വൈപക്ഷ്യമാൻ മദമോടതു ചെയ്തുമൂലം
ആപത്തിലായ ചെറുസിംഹമതിൻചരിത്രം
നീ പണ്ടു വൃദ്ധമൊഴിയാലറിയുന്നതില്ലേ?

നൂൻ

മൺകോൺ ചാണിട, മരക്കണ്ണമത്രനേരം,
ചെങ്കോൽപ്രതാപമൊടു കാത്തു ഞെളിഞ്ഞിരിപ്പാൻ
സങ്കോചമററിയ ഭ്രാന്തതി ചെയ്യുവാനോ
മുൻകോപമുഡമതി! നിയ്യപദേശമേകി?

ഒ

ഈ ലോകമല്ല പതിനാലുലകം പ്രതാപ—
ജപാലോഷ്ഠപ്രതാപമൊടു വാഴ്വതിനാധിപത്യം
ചേലോടു കിട്ടിടുകിലും നിജധമമാഗ്ഗ്—
വൈലോമ്യവൃത്തിയെ വഹിപ്പവനല്ല രാമൻ.

മെ

മത്താതനെച്ചിരമസത്യനിബലനാക്കി,
ഹൃത്താസി ചേർത്തു ജനനിയ്ക്കു നികാമമെന്നും,
സത്താം തന്ത്രജനടെ ധമ്തമതികൂമിച്ചു,
മുത്താൻ രാജപദമെന്തിനെനിയ്ക്കു നിന്ദ്യം.

റെ

സത്യം വെടിഞ്ഞു നരകത്തിനകത്തലഞ്ഞു
നിത്യം പിതാവിനുഴലേണ്ടമവസ്ഥ നല്ലി
സ്തുത്യർഹമിങ്ങണയുമൈന്ദ്രപദത്തെയും ഞാൻ—
നത്യല്ലശ്ചതുണമെന്നതുപോലെ കാണമേ.

നെ

കാടന്നു കേട്ടിടുകിലത്ര ഭയം വഹിയ്ക്കാൻ
മാടല്ല ഞാൻ ശിശുവുമല്ലൊരു പെണ്ണമല്ല;
ആടൽപെടാതവിടെ നാളെയണഞ്ഞു യോഗ-
കൂടസ്ഥനായ് മരുവിടേണ്ടൊരു രാഘവൻ താൻ.

൯

ഏകന്നു ദോഷ,മിതരന്നു ഗുണം, ഗുപേഷ്യം
ലോകർ നിന്ദ്യ,മിതമാതിരി തത്ത്വമോത്താൽ
ശോകം വളർത്തുവതു രാജകീരീടഭാര-
മാകമെന്നതിനെയോതിടുവോർ ജളന്മാർ.

൧൦

എന്തോളിൽനിന്നതിനെ മാറിയാരമ്മയോടെൻ-
സന്തോഷമെങ്ങിനെ പറഞ്ഞറിയിച്ചിടും ഞാൻ
സ്വാനോപബ്ധംഹിതശമാധ്യർ മുനീശപരന്മാർ-
തന്തോഴനാക്കിയതിലും കുതുകാകുലൻ ഞാൻ.

൧൧

തിയ്യാത്മജോഗ്രവീരഹേണ ഭൂജിച്ചടക്കാൻ-
വയ്യാത്ത ദൈവസ്ഥ്യമൊടു വാണിടുമപ്പുനേത്താൻ
പൊയ്ക്കായഹങ്കൃതി കലൻ ഭൂഷിച്ചുരച്ച-
നിയ്യായുഗഹിതപഥത്തിലണച്ച പാദം.

൧൨

ഞാനെന്ന തള്ളലതഹങ്കൃതിയാണിതേക്കാൾ
പീനം നരർ കടുവായൊരു ശത്രുവില്ല
ഏനസ്സു നല്കമിതു മായ്ക്കുവതിന്നു തത്ത്വ-
ജ്ഞാനം വിശിഷ്ടത പെരുത്തൊരു ബന്ധുവാർക്കും.

൧൩

തൻതാതന്നും പിഴ പരം മദമോടൂരച്ച-
നിൻതെറ്റു ലക്ഷ്യം! ദ്രവ്യം പരിഹാരശൂന്യം;
തൻതത്ത്വദൃഷ്ടി കലുഷീകൃതമാകിലാതും
ഭ്രാന്തസ്വഭാവവശമായ് നിപതിച്ചിടുന്നു.

—മുദ്ര—

൯

അക്കാര്യമങ്ങനെ കഴിഞ്ഞതു പോട്ടെ! മേലിൽ
ധിക്കാരമൊക്കെയുമകറ്റി വിനീതനായി
തൂക്കാലിൽ വീണിഹ നമസ്സതി ചെയ്തു, തെല്ലും
നില്ക്കാതെ താതനെ യതാത്ഥഹൃദന്തനായ് നീ.

൧൦

ഞാൻതാതശാസന വരിച്ചു തിരിച്ചുദൃഢം—
കാന്താരവാസനിനിയിങ്ങു വരുംവരയ്ക്കും
സന്താപമറു ഭരതന്നലകം ഭരിപ്പാൻ
പിൻതാങ്ങുമായ് മരുവണം മതിശാലിയാം നീ.”

൧൧

ഭ്രാന്തോപമം പലതുമോതിയ ലക്ഷ്മണൻ, തൻ—
ധ്വാനോദ്ഗമം കളയുമീ നിജപൂർവ്വജോക്താൽ
വൻതോട്ടിയുടലിനേററമുടക്കുമേറു
പിൻതോറു മാറിയ ഗജേന്ദ്രനൊടൊപ്പമായി.

൧൨

ശ്രീരാമവാങ്മയമരുത്തു കടന്നു കോപ—
ക്കാരാകെയിങ്ങനെയടിച്ചു തുരത്തിയപ്പോൾ,
നേരാൻ ലക്ഷ്മണഹൃദന്തസദന്തരീക്ഷം
വൈരാഗ്യസൂരകിരണാങ്കുരമുമായി.

൧൩

ഉത്തപ്തമാം പ്രകൃതി മാറി മനം കുളിത്തു
നേർത്തൻപിലോതി മുദുവാക്കഥ ലക്ഷ്മണൻ താൻ,
ചിത്തം സ്വതഃ പ്രചുരസല്ഗുണമായിടുന്ന—
സത്തക്കു രൂക്ഷത ചിരം നിലനില്ക്കയില്ല.

൧൪

“തപൽകാമീതം വനഗതിയ്ക്കു നുകുലമെങ്കിൽ
ധിക്കാരമെന്മൊഴികൾ ഞാനിത പിൻപലിച്ചു,
തപ്താലമന്ധത മുഴുത്തു വെറുത്തുരച്ച—
വാക്കാകെയെൻഗുരുജനങ്ങൾ പൊറുത്തിടേണം.

വു

ആയുസ്സെൻറ മുൻപിലറിവുറവെന്നു കേറി—
കായുസ്വഭാവമറിയാതെ കളിച്ചവൻ ഞാൻ,
സൂര്യനടുക്കലൊരു താരമടുത്തുനിന്നു
വീഴും നടിപ്പതുകണക്കപഹാസ്യനായി.

വു

തന്നിസ്തുലാല്പതയറിഞ്ഞിടുമെന്നതൊട്ടു
മന്നിങ്കൽ മന്ത്യാരറിവുള്ളവരായ് ഭവിപ്പൂ,
ഇന്നിപ്പൊഴായ്ക്കൊണ്ടെ നിമ്ബലവാഗ്ധിലാസം
മിന്നിച്ച നന്മതി വഹിച്ചതിധന്യനായ് ഞാൻ.

വു

കാന്താരവാസമവിടയ്ക്കു രുചിപ്പതെങ്കിൽ
സന്താപമില്ലടിയനുണ്ടൊരപേക്ഷ മാത്രം,
എന്താകിലും ശരി വനത്തിനു മുൻകക്കാൻ
ഞാൻ താൻ ഭവാനനുപദം വഴി കാട്ടിടേണ്ടൊൻ.

വു

വാരാശിതന്നടുവിലോ മരുഭൂവിലോ വൻ—
ഘോരാന്ധ്യമാൻ ഗിരിഗർത്തമുഖത്തിലോ താൻ
ശ്രീരാമനായ തിരുമേനിയൊടൊത്തു കൂടെ—
പ്പോരാൻ സചാപശരനൂതനായിതാ ഞാൻ.

വു

കാലങ്ഗുലം ധരയരക്ഷണമിങ്ങരാതി—
ജാലങ്ങൾ തന്റെ പരിപീഡനമേറു വാഴാൻ,
മേലല്ല മില്ല കൊതി മേ, ഹൃദയപ്രസാദൈ—
കാലംബമാം വിപിനമാദരണീയമാക്കും.

ൻ

കായാകിലും രുചികരം ജലമാകിലും ത—
ദ്രാവാദവാദകലഹാഗ്നിയിൽ നീറിടാതെ
സപീയാഭിലാഷമതുപോലെ ഭുജിച്ചു സൗഖ്യ—
മായാവസിപ്പതിനു യുക്തമരണ്യദേശം.

—മനു—

നമ

ഞാനാത്മതത്ത്വമറിയാതുമുദയമുദയത്താൽ,
നാനാവിധോക്തികൾ പറഞ്ഞവയെന്തുരുക്കൾ,
പീനാനുകമ്പയൊടുമിന്നു പൊരുത്തരണ്യ -
സ്ഥാനാധിവാസമതിമണ്ണുമാക്കിടട്ടേ.”

നര

എന്നിത്ഥം ചൊല്ലിയേറെ പ്രകടവിനയനായ്
നിന്ന സൗമിത്രിയോടായ്
“നീന്നിഷ്ടവോലെയായ്” മെന്നരുളിയവനൊടൊ-
ന്നിച്ചു താന്നിർപ്പിച്ചുംബം
മന്നിൽ സൗശീല്യസ്വന്ധത്തിനു വിളനിലമാം-
ധന്യ ഭൂകന്യ മേവം
പൊന്നിൻഹർമ്മ്യത്തിലെത്തി തദനുഗവിജയ-
ശ്രീയുതൻ രാമചന്ദ്രൻ!

ശ്രീമദ്യുഗ്മാപ്രപഞ്ചമാകിന വട-
ക്കുങ്കലത്തിൽ ധൃത-
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനോരുവൻ
തദ്രാജരാജാഹപയൻ,
രാമൻതൻകഥയായ വീരവിജയം-
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ-
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ ഗ്രഹമിതം
സഗ്ഗം സമാപ്തം ശുഭം.

കൻപതാംസഗ്ഗം സമാപ്തം.

പത്താം സർഗ്ഗം.

—o—o—o—

൧

നിലാവിനേക്കാളതിശുഭകാന്തിതൻ—
വിലാസമാളം നിജമാളികയ്ക്കു മേൽ
കലാവിനോദങ്ങളിലുള്ളണച്ചു നി—
സ്തലാദരം മേവിയിരുന്നു മൈഥിലി.

൨

അവണ്ണനീയാത്മഗുണാഭിരാമനാം—
സ്വപല്ലഭേന്തന്റെ നവോദയാപ്തിയിൽ
പ്രവർദ്ധിതപ്രീതി കലൻ സീതയാ—
ലവദ്യദർശ്യക്ഷണപങ്ക്തി ദൃഷ്ടമായ്.

൩

അലോകസാമാന്യഗുണങ്ങൾ വായ്ക്കയാൽ
പുലോമജയ്ക്കൊത്ത മഹീസുതയ്ക്കുടൻ
വിലോചനം മൂന്നി കലൻഹേതുക്കും
ചലോല്ക്കദാവസ്ഥ വഹിച്ചു മേലുമേൽ.

൪

സ്വകാശമാനസ്ഥിതിയാകവേ വെടി—
ഞ്ഞകാരണം തത്ര ദിനേശമണ്ഡലം
നികാമമാരുണ്യമിയന്നിരുണ്ടിടം—
പ്രകാരമന്നാൾ മിഴികൾക്കു ലക്ഷ്യമായ്.

൫

അടുത്തിതേതോ ഹതിയെന്നു വട്ടമി—
ട്ടടുക്കുകൂടാതെ കുറച്ചു പട്ടികൾ,
കടുപ്പമാം മേൽഗതിയെന്നുരച്ചു വൻ—
ണടക്കുമേകുന്ന ശിവാരുതങ്ങളും.

൬

ഏടുത്തുപൊക്കിത്തലയും പിടിച്ചുകും—
ചുടുംവിധം കേണ പശുക്കൾ ദീനമായ്,
പൊടുന്നനെപ്പാഠസു പടർത്തിയെങ്ങുമേ
പടുതപമുൾക്കൊണ്ടു ചുരിച്ചു മാരുതൻ.

—മുഖ്യ—

ഒ

ശുക്കാദികേളീവിഹഗങ്ങൾ കൂട്ടമായ്
സ്വകാശയോത്സാഹമകറിയേററവും
പ്രകാമമത്യാർദ്രത ചേർത്തിടുംവിധം
വികാരമുൾക്കൊണ്ടു ചിലച്ചിതുച്ചമായ്.

വ

ഒരാളുമൊന്നും പറയാതെയശ്വനിർ-
ജ്ഞരാഗമം കൊണ്ട ദുഗന്തരത്തൊടേ
ചിരാൽ ഭ്രംശം ഭൂതർ പരങ്ങിടുന്നതാ-
ലരാസുതയ്ക്കു പൊഴുതക്കിലക്ഷ്യമായ്.

ൻ

ചെവിയ്ക്കുടപ്പേകിന ദുന്ദഭിസ്വപനം
ശ്രവിച്ചതില്ലെന്നവിടത്തിലെങ്ങുമേ,
ഭൂവി പ്രശസ്തോത്സവഘോഷമാകവേ
പ്രവിലമായ് നിദ്രയിലാണ്ടു തല്ലരി.

മാ

പുരിയ്ക്കു കത്തുള്ളവർ കൃത്യമേതുമേ
തിരിഞ്ഞിടാതേ തെളിവേതുമെന്നിയേ
പരിഭ്രമിച്ചങ്ങിനെ പാതയിൽ കട-
ന്നെരിഞ്ഞ ചിത്തത്തൊടു നിന്നു മന്ദരായ്.

മച

ഇതിൻവിധം ദുശ്ശങ്കനങ്ങൾ ഭാവിതൻ-
സ്ഥിതിയ്ക്കു വൻമുറിയുരച്ചു വായ്ക്കുവേ
പതിയ്ക്കു ഭവ്യം കലദൈവതങ്ങൾ ചേ-
പ്പുതിന്നിരുന്നാൾ സതിയന്ന ഭക്തയായ്.

മമ

കരത്തിൽ വില്പം ശരവും ധരിച്ചു തോ-
ലയ്ക്കു ചുറ്റിപ്പുരുശാന്തവശ്രുനായ്
വരൻ തദാ വന്നതു കണ്ടു തത്ര സ്വ-
ത്വരം പരിഭ്രാന്തി വഹിച്ചു ജാനകി.

—മരിൻ—

മന

ധരായിനാഥോചിതമെങ്ങു പട്ടു ത—
ദിരാഗിവേഷാർമതെങ്ങു ചമ്മവും;
വരാകൃതിയുള്ള പകർച്ച കാഞ്ചയാൽ
വരാജ്ഞിയാൾ നിന്ന നിലയ്ക്കു നിന്നുപോയ്.

മർ

വരൻ വനാന്തോചിതവേഷധാരി സ—
തപരം സമീപത്തണയുന്ന കാണവേ
പരന്നതാം ഭൃശകനങ്ങൾതൻപലോ—
ലൂരം ലഭിച്ചെന്നു നിനച്ചു സാധപിയാൾ.

മരി

സുതീവ്രമായുള്ള മനോവികാരമ—
നന്തീവ യത്നത്തൊടക്കി മെല്ലവേ
സതീശിരോമാലിക ശാന്തവാക്കു സ—
ന്മതീധ്യനാം രാമനൊടോതി മൈഥിലി:

മന്ന

ഭേവാൻ താതൻ മഹിതാഭമായ ഭൂ—
ധവാധികാരം തരുവാനൊരുങ്ങവേ
ഇവാസവാനർകവേഷമീവിധം
തവാദ്യ കൈക്കൊൾവതിനെന്തു ബന്ധമോ.

മരി

രുചാ വീളങ്ങും പുരുചാമരങ്ങൾതൻ—
പ്രചാരമില്ലാതെയനാതപത്രമായ്
ശുചാവിലം നിൻവരവിന്നു ഹൃത്തിൽ വൻ—
വിചാരധാരയ്ക്കിടമേകിടുന്നു മേ.

മവ

വരാഭിഷേകോത്സവവേലയിൽ സ്തര—
ത്തരാംബരക്കോപ്പണിയേണ്ട മെയ്യിതിൽ
വിരാഗിവർഗ്ഗത്തിന്നു പറ്റിടുന്നതാം—
ഖരാഭിമിത്തോലുടചേർന്നതെങ്ങിനേ?

—മന്നം—

മൻ

യതിയ്ക്കു ചാപാശുഗവൃത്തി യുക്തമോ
ക്ഷിതിയ്ക്കു ധീശക്തിര ചമ്ബവസ്രുവും;
അതിന്നു രണ്ടും സുതരാം വിരുലമാം—
സ്ഥിതിയ്ക്കു കാഞ്ച, ധവ! നിന്നിലദ്യ ഞാൻ.

൨൦

അനന്ദമാകും ഭവദീയവേഷവും,
ജനങ്ങളിൽ കാണൊരു തീവ്രമൗനവും,
കനത്ത ദുർല്ലക്ഷണപങ്ക്തിയും, പെരു—
ത്തനരത്നമെന്തോ വെളിവാക്കിടുന്നു മേ.

൨൧

തരങ്ങിതാഡംബരഘോഷമുത്സവം
നിരന്തരം പൂകിയിരുന്നതാകവേ
അരം നിലച്ചിന്നഗരം സമസ്തമി—
ന്നറങ്ങിടുമ്പോലിഹ തോന്നിടുന്നു മേ.

൨൨

തൂടിപ്പിടും നേത്രവുമുറയുന്ന് നെ—
ഞ്ചിടിപ്പുമാകാലികമായ ദ്രൗസ്ഥ്യവും
തടിച്ഛാരാപത്തിത വന്നുനില്പു നിൻ—
പടിയ്ക്കു ലെന്നായ് പറയുന്നിതെന്നൊടായ്.

൨൩

ഭവാനെയുവ്വീതലലക്ഷ്മി പൂകമാ—
വിവാഹഘട്ട്യാവസരത്തിലീവിധം
നവാസിതാംഭോധരപങ്ക്തി ചിന്തിയി—
ത്തവാന്തരീക്ഷാന്തമിതങ്ങളെങ്ങനേ?

൨൪

ഒരോവിധം വൻവ്രതചയ്യു ദൈവദൂർ—
വിരോധശാന്തിയ്ക്കിവളാ ചരിയ്ക്കുവേ
സ്ഥിരോദയം ഭക്തരിലേകമീശപരൻ
സരോഷനാകാനിടയില്ല നമ്മളിൽ.

൨൫

അരുന്ധതീദേവിയനുഗ്രഹിയ്ക്കുകിൽ
പെരും വനം മേ പുരുഷുതമന്ദിരം;
മരുപ്രദേശങ്ങളിലാവസിയ്ക്കിലും
വരും മഹൈശ്വര്യവിലാസമെപ്പൊഴും.”

൨൬

ഇടയ്ക്കു വീഴും മിഴിനിർക്കണങ്ങളെ—
ത്തുടച്ചു താനേ, തരളാത്മചിത്തയായ്
ഇടച്ചുകൂടും മൊഴിയേവമോതി ഹൃ—
ത്തടക്കി നിന്നാളഥ ദേവി മൈഥിലി.

൨൭

അരണ്യവാസം കഥ ജീവനാഥയോ—
ഛരപ്പതെമ്മട്ടരുളാതിരിപ്പതും;
കുറച്ചുനേരം പ്രിയതന്റെ മുൻപില—
മ്പരന്ന ധീരാശയനായ രാമനും.

൨൮

കടുത്തതാം തൻവനവാസവൃത്തമ—
ന്നൊടക്കമോതീ സതിയോടു രാഘവൻ,
പുട്ടകനൽലാര സുരഭുവല്ലിയിൽ—
പ്പൊടുന്നനെത്താൻ ചൊരിയുന്നപോലവേ.

൨൯

നേനയ്ക്കു നീ ജാനകി നിന്മനസ്സിലു—
ള്ളനത്ഥശങ്കാങ്കുരമത്ഥവത്തുതാൻ
അനന്തതത്വം തനിയേ തെളിപ്പതാം—
മനസ്വിതൻഹൃത്തപഥത്തിലായിടാ.

൩൦

പിതാവെന്നിയ്ക്കുകി വനാധിവാസമി—
ന്നിതാ! തയറായതിനായി നില്പു ഞാൻ,
സ്വതന്ത്രനെന്നിഷ്ടമതാദരിപ്പു തൻ—
ഹിതാഹിതാഭ്യം കരുതാതെ സജ്ജനം.

൩൧

ധരിയ്ക്കു നീ മാനിനി മേൽ ധരാതലം
ഭരിച്ചു വാഴും ഭരതൻ ഭവപ്രഥൻ,
വരിഷ്ഠനപ്പന്റെ ഛിതത്തിനായിതാ
തിരിച്ചിടുന്നു വിപിനത്തിലേയ്ക്കു ഞാൻ.

൩൨

പുരന്ദരപ്രാഭവനപ്പനോടു തൻ—
വരങ്ങൾ കൈകേയി വരിച്ചുമൂലമായ്
കരത്തിലായ് മേ വനസൗഖ്യമുവിതൻ—
ഭരം പതിച്ചു ഭരതന്റെ തോളിലും.

൩൩

തന്നു പചിത്താദിവിഷാദരോഗജി—
ത്തന്നു തമം ശാന്തിസുഖത്തിനാസ്സഭം
മനപ്രശസ്താനപയജാതരാക്ഷമി—
നന്നശ്രമംതന്നെ വനാന്തസ്തേവനം.

൩൪

ഭരന്തരാജ്യോരഗവായിൽനിന്നുമി—
ശ്ശിരസ്സെടുക്കാൻ തരമിന്നു വന്നു മേ,
അരണ്യസഞ്ചാരസുഖം ലഭിച്ചു ത—
ഭവത്തിനാലെത്ര വിമുക്തനായി ഞാൻ!

൩൫

പ്രതിഷ്ഠിതാനേകമഹാശ്രമൈരലമായ്,
ശ്രുതിപ്രണാദാമൃതപാതപൂതമായ്,
മതിപ്രിയം ചേർപ്പൊരു കാട്ടിലേയ്ക്കിതാ
കുതിച്ചു പായുന്നു മദീയമാനസം.

൩൬

മനാഗാപി സ്വേപന്ത്രിയചാപലത്തിനാൽ
വിനാശമേല്ക്കാത്ത മനസ്സു പൂർവ്വോൻ,
അനാദിസുകേതാലൂരസംസാരവി—
ത്തനാവിലൻ ശ്രീഭരതൻ മഹാശയൻ,

—മനുന—

൩൭

ഭജജ്ഞാഗോധികദീർഗ്ഘപീനമാം—
ഭജത്തിനാൽ കീർത്തിയിളയ്ക്കണപ്പവൻ
വ്രജനിജാത്മപ്രകരത്തിലീപ്പിത—
വ്രജം പൊഴിച്ചുനതതൃപ്തി ചേപ്പവൻ.

൩൮

സിതാതപത്രദ്യുതി പുണ്ട മേൽ തപൽ—
പ്രതാപമോദിക്കിതി വാണ ലോകരേ
സുതാധികപ്രീതി വഹിച്ചു കാക്കുകിൽ—
കൃതാത്മനെല്ലാരിലുമേറെയിന്നു ഞാൻ.

൩൯

ദിനാധിപേന്ദുക്കളിലുഷ്ണശീതം—
ഗപിനാശമുണ്ടാകുകിലും വരാങ്ങി! ഞാൻ
കിനാവിലും താതഹിതം ചരിപ്പതി—
ന്നനാസ്ഥ പുകിപ്പിതെന്നിയ്ക്ക നിഷ്ഠയാം.

൪൦

കലാചലങ്ങൾക്കു കലുക്കമേല്ക്കിലും,
ജലാശയം പാഞ്ഞിളയെഗ്രഹിയ്ക്കിലും,
തിലാംശവും ഞാൻ പിതൃവാക്യരേഖയെ—
ബലാദപിലംഘിയ്ക്കുകയില്ല നിശ്ചയം.

൪൧

സനിഷ്ഠമാം തൻപരിചയ്ക്കൊണ്ടു നീ
ജനിത്രിമാക്കും മഹിതൻ പിതാവിനും,
സുനിസ്തലപ്രീതി വളർത്തി വാഴ്ത്തേ—
ലനിത്യസൗഖ്യഭ്രമമേതുമെന്നിയേ.

൪൨

വനവൃതൻ ഗേഹി തഥാഗമജ്ഞനാം—
മനസ്സി സാക്ഷാൽ ജനകൻ പിതാവുതേ
അനർഗ്ഘയാമീക്ഷയമ്മ സർവ്വമാ
നീനക്കു ചാപല്യമയുക്തമോമലേ!

—മുൻ—

രമ്പ

ദുരന്തമാമൈഹികചിന്തയെന്നിയേ
വീരക്തനായ് ഞാൻ പതിനാലുവത്സരം
അരണ്യവാസത്തെ വരിച്ചു മേൽവരും—
വരയ്ക്കു നിയ്യിങ്ങു വസിയ്ക്കു ശാന്തയായ്.

രർ

ഒരിയ്ക്കും വേർപിരിയാതെയൊത്തുചേ—
ന്നിരിയ്ക്കു വേ വന്ന വിധോഗസങ്കടം,
കരിച്ചിടം നിൻഹൃദയത്തെയെന്നിവൻ
ധരിച്ചിടാതല്ലരചെയ്തൊക്കയും.

രഭ

തപശ്ശും വഷ്ടയുമെന്നപോലവേ
വിപത്തു സമ്പത്തിവയും നിനയ്ക്കുകിൽ
പ്രപഞ്ചസാധാരണമാണിതല്ലവും
തപസപിതകൾക്കും വിജയിയ്ക്കു ദുഃഖം.

രന്ന

കരാളകാലാനലപച്യമാനമാ—
മൊരാജഗൽഭാഭ്യകടാഹകോടിയിൽ
നരാദികൾക്കുള്ളൊരു ജീവിതക്രമം
പരാൺവേക്കാളതികഷ്ടമല്ലയോ?

രഭ

ദിനം തെളിഞ്ഞു നിശ പോയ് വസന്തമായ്
വനം കുളിർത്തു ശരദല്ലസിയ്ക്കായ്,
മനസ്സിലിമ്മട്ടു രസിപ്പു, ജീവിത—
ക്കനം ക്ഷയിയ്ക്കുന്നതറിഞ്ഞിടാതെ നാം.

രവ

മദേകേണ്ണാഞ്ചലചഞ്ചലങ്ങളാം—
സ്വദേഹസൗഖ്യങ്ങളിലുള്ള ലഭ്യ നാം
ചിദേകരൂപസ്തുതി വിട്ടു കാപഥ—
പ്രദേശസഞ്ചാരമതേല്ല നിഷ്ഠലം.

—മന്നു—

൪൯

സ്വമാകുലതപം സകലം കളഞ്ഞു നീ
പ്രമാദമേതും കലരാതെ വിജ്ഞയായ്,
ദോഷിമാറ്റോചിതമായ വൃത്തിയെ—
സ്സമാദരിച്ചുങ്ങിനെ വാഴുകോമനേ.

൫൦

പരന്തപൻ ശ്രീജനകന്റെ പുത്രി നീ
പരന്തപസ്സിന്നിലതന്നെ പൂകി മേൽ
രേലുവും ചാപലമെന്നിയേ ഗൃഹാ—
ന്തരത്തിൽ വാണീടുക ശാന്തചിത്തയായ്.”

൫൧

പ്രസന്നമായത്ഥമിയന്നു മാധുരീ—
രസം തുളുമ്പീടുന്ന വാക്കിതിൻവിധം
നിസ്കർമ്മ്യം നിഗമിച്ചു നീതിമാ—
നസകുന്തനാദം നിലകൊണ്ടു രാഘവൻ.

൫൨

പുറത്തു മാധുര്യരസം പൊഴിയ്ക്കിലും
ഗരം വിജോഗാത്മകമുള്ളിലേററവും
നിറഞ്ഞ രാമന്റെ വചസ്സു കേൾക്കയാൽ
ചിരം പ്രസാദക്കുയമാൻ ജാനകി.

൫൩

സ്വകപ്രിയൻതൻവിരഹാർത്തിയാൽ ഭയം
തികച്ചുമേകും കുളർവാക്കു സീതയിൽ
അകത്തു പൊത്തിൽ ഭജഗം കളിച്ചിടും—
പ്രകമുമാം ചന്ദനശാഖിപോലെയായ്.

൫൪

പരിഭ്രമിച്ചില്ലവളാന്യുമേന്തിയി—
ല്ലെരിച്ചതില്ലുള്ളടൽ നീററിയില്ല താൻ;
മരിച്ചുപോലേ മതികെട്ടിരുന്നതാ—
വരിയുഭാവയ്ക്കു മഹോപകാരമായ്,

—മണ്ണ—

ഒരു

ഉറക്കമല്ലാസ്ഥിതി മോഹവേഗമ—
ല്ലരയ്ക്കുകിൽ ജീവിതമല്ല മൃത്യുവും;
തരത്തിലേതോ പരലോകവീഥിയിൽ
ചിരം ചരിച്ചാളവളാനിലയ്ക്കുതാൻ.

ഒന്നു

കറക്കമററായവൾ പിന്നെയല്ലമായ്
തുറന്നു തൻകണ്ണു മിഴിച്ചുനോക്കുവേ,
കരത്തിനാൽ തന്നെയെടുത്തുതാങ്ങിയാ—
വരൻ വസിയ്ക്കുന്നതറിഞ്ഞു ജാനകി.

ഒരു

സ്വപ്നഭ്രമംതൻപരിചയ്ക്കുമുലമ—
ന്നവളുമാം മുന്നില തെല്ലു വിട്ടവൾ
ജവം കുറച്ചൊന്നെഴുനോറു നാഥനോ—
ടിവണ്ണമോതീ മുദവാക്കു ശാന്തയായ്:

ഒരു

“വനത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഭവാന്റെ യാത്രയാൽ
വിനയസന്തുഷ്ടി വഹിച്ചതില്ലിവൾ,
കനത്തതാം നിൻവിർഹോശ പിന്തയാം—
കനൽകഴമ്പാണു കരിപ്പതെന്മനം.

ഒൻ

കരം പിടിച്ചീടിന നാൾ മുതൽ നാ—
മരക്കുണം വേർപിരിയാതിരിയ്ക്കുവേ
അരണ്യയാത്രയ്ക്കു തനിച്ചുപോരുമെ—
ന്നരച്ചു വാക്കിൻപൊരുളായതില്ല മേ.

നൂറു

തപസ്സതികത്തിൽ ചരണം ഭജിച്ചുകൊ—
ണ്ടഭഭ്രമത്താൻമരേണ്ട സാലപിയെ
സദശ്ര! വേർവിട്ടു വനത്തിലേയ്ക്കു നിൻ—
പദങ്ങൾ മുൻപോട്ടിളകുന്നതെങ്ങിനേ?

—മന്നെ—

നുമ

ശുതീതിഹാസാദികൾതൻരംഗസ്വമൊ-
ട്ടതീവ കണ്ടുള്ള വിശിഷ്ടനാം ഭവാൻ,
ദപിതീയയാമെന്നെ വെടിഞ്ഞ പാർപ്പു താൻ-
മതീ നമുക്കെന്നു നിനച്ചുതള്ളതം.

നുമ

ദമം ശമം വൻതപമെന്നിതേതിനും-
സമത്വം ഞാൻ നാഥനടുത്തിരിയ്ക്കുകിൽ,
സ്വമത്വമറുക്കുവാൻ വാക്കു ജീവിത-
ക്രമം, ഭവാൻ വേർപിരിയുന്നവെങ്കിൽ മേ.

നുമ

നതാശ്ഠികൾക്കെന്തു തപസ്സു തല്പതി-
വൃതാഖ്യയമത്തെ വെടിഞ്ഞു ശാന്തിയും;
അതാദരിയ്ക്കാത്തവൾ തൻ ജീവിതം
ഹതാലുരം ഹാ! ഹതമെന്നു തന്നെയാം.

നുമ

പുരം വനം പവ്തമംബുരാശിയി-
ത്തരത്തിലുള്ളതൊരിടത്തുപോകിലും,
സുരക്കു ഞാൻ നിന്നൊടുക്കൂടി മേവിടും
വിരക്കി തത്ത്വത്തിനൊടെന്നപോലവേ.

നുമ

കീരീടഭാരം മുടിയിങ്കൽ വീണു ഭൂ-
ഭൂമീശതാബന്ധനമേകിടാത്തതിൽ,
നിരീഹയാം വിത്തമതീവ കയ്യിലു-
ള്ളാരി നമുക്കെന്തു മനസ്സിലാവാൻ?

നുമ

അശാന്തമാം ജീവിതമത്സരത്തിനാൽ
സശാപരാമന്നരർതൻരണാങ്കണം
വിശാലമാകും നഗരം നിനയ്ക്കിലാ-
ക്കു, ശാന്ത കാളം വനഭൂമിയല്ലയോ?

—മനുവു—

സു

മതിയ്ക്കു തൽസ്വസ്ഥത തെല്ലു കിട്ടുവാ-
നതിൻപരിത്യാഗമെവർക്കുമുത്തമം;
മതിപ്പെടുന്നായതു നിഷ്പ്രയാസമായ്-
പതിച്ചു നമ്മൾക്കു കരത്തിലിട്ടിനം.

സുവ

മരത്തെ വിട്ടുള്ളൊരു വല്ലിപ്പോലെ ഞാൻ
പുരത്തിലെൻകാത്തനകന്നനാഥയായ്,
നിരത്ഥമാം ജീവിതമേല്പതെന്തിനാ-
ണിറങ്ങിടുന്നു വിപനത്തിലേയ്ക്കു താൻ.

സുൻ

അതോയമാം വന്മരുഭൂവിലാകിലും
ഹതോഗ്രകാന്താരതലത്തിലാകിലും,
ഇതോക്കു നാഥന്നനുയാൽ ഞാൻ സദാ
ശ്രുതോക്തധർമ്മത്തിന്നു മുക്തിപ്പോലവേ.”

റെ

വചസ്സു താനിത്തരമത്ഥപുഷ്പമായ്
വിചക്ഷണൻ രാമനൊടോതി മൈഥിലി
പ്രപഞ്ചവൈവർണ്യമിയന്നു, വഹ്നിയാൽ
ശുദ്ധം വഹിയ്ക്കും വനവല്ലിപ്പോലവേ.

മെ

സ്വതാപമിമ്മട്ടു പറഞ്ഞു മെല്ലവേ
സുതാശ്രുവായ് വാണു ധരാതന്ത്രജയാൾ;
നതാശ്ശിമാക്കാപ്രിയരജ്ജയിയ്ക്കുവാൻ
ശിതാഗ്രമുഗ്രായുധമാണു കണ്ണു നീർ.

മെ

കിമദ്യു കർത്തവ്യമതെന്നറിഞ്ഞിടാൻ
സമത്ഥനല്ലാതെ രാജ്യഭാഹൻ ക്ഷണം
ഭ്രമന്നോവൃത്തി വഹിച്ചു, ധീരനും
പ്രമത്തനാകുന്നു വധുജനോക്തിയാൽ.

— മന്നൻ —

നെ

അരം ചെളിക്കുണ്ടതിൽനിന്നു ചാടി മേൽ—
ക്കരയ്ക്കുണഞ്ഞൊരിഭരാട്ടുപോലവേ
കരൾക്കു സുസ്ഥമത പൂണ്ടു ശാന്തനി—
ത്തരം പറഞ്ഞാൻ പ്രിയയോടു രാഘവൻ:

ൻ

ഗ്രഹാർമാരെങ്ങു വധുക്കൾ ഹിംസ്രദൂർ—
വിഹാരഭ്രവെങ്ങു വനാന്തമുൾക്കടം
മഹാവിപത്തേകിന നിൻറെയീ വന—
സ്തപ്തമാമതിയ്ക്കുങ്ങിനെ സമ്മതിപ്പു ഞാൻ?

നെ

പ്രശസ്തകേളീവനിയിൽ ചരിയ്ക്കിലും
ഭ്രശം തളന്നീടിന നിൻപദാംബുജം
അശക്തിചേർക്കും വനചംക്രമത്തെയി—
ന്നശങ്കമെമ്മട്ടു സഹിയ്ക്കുമോമനേ?

നെ

അഹന്തവിദ്യാരൂപികൾക്കിണങ്ങുമാ—
ബ്ബഹദപനാവാസതപോവിചക്ഷുക്കൾ
ഗൃഹം വിടാത്തൊർ മുദഗാത്രിമാർക്കു ദൂർ—
വഹങ്ങളല്ലാതെ വരുന്നതെങ്ങിനേ? "

നെ

പതിയുടെ മൊഴിയേവം കേട്ടു മുന്മട്ടിൽനിന്നും
മതി ചെറുതു ചലിയ്ക്കുന്നതന്വൈശ്വര്യമോടേ,
അതിവിനയമിയന്നാദ്യേവിയിത്ഥം പറഞ്ഞാൾ
സതികൾ കരളിളക്കം പൂകകില്ലാനിനാലും.

വെ

ചരണകമലസേവാസക്തയാമെന്നോടേവം
തരളമൊഴികളോരോന്നെന്തിനോതുന്നു നാഥ!
വിരവൊടു വനയാത്രയ്ക്കുദ്യമിച്ചീടുമിഞ്ചെൻ—
കരളൺവുമിളക്കുന്നില്ല നിൻവാഗ്ധിലാസം.

൯൯

പതി വിപീനതലത്തിൽ സങ്കടപ്പെട്ടു വൻഭു-
സ്ഥിതിയൊടു നിവസിച്ചാനാൾ നയിച്ചീടവേ താൻ
അതിരുചിരഗൃഹത്തിൽ സൗഖ്യമായ്യാർക്കുകെന്നോ
സതിയുടെ കലധർമ്മം യുക്തമീ യുക്തിവാദം!

൧൦

നരനബല ബലം താനേതൊരാപത്തിലും, സ്രീ-
നീരയുടെ ബലമപ്പോൽ പൂരുഷന്മാരുമല്ലോ;
വരതന്നവെ വെടിഞ്ഞൊറയ്ക്കു താൻ ജീവിതത്തെ-
ലരയിലിഹ വഹിപ്പോരെത്ര ജീവന്മൃതന്മാർ!

൧൧

തിരുവടിയുടെ കൂടെസ്സഞ്ചരിയ്ക്കുന്നമൂലം
വരുമഴലുകളെല്ലാം സന്തതം ഞാൻ സഹിയ്ക്കാം
ഒരു നിമിഷവുമസ്തന്നാഥ! നിന്നൊപ്പിരിഞ്ഞി-
മ്മരുവിൽ മരുവിടാനിന്നൊട്ടുമാശിപ്പതില്ല.

൧൨

വനഭൂവി മമ നാഥാ! നിന്നൊടൊന്നിച്ചിരുന്നാ-
ലനശനമമൃതം മേ ഗണ്യ കാട്ടാരശേഷം
മനസി രജ വളർത്തും പാരതന്മേല്പറം നൽ-
ക്കനകമണിവിരാജത്തല്ലമല്ലേതരാദം.

൧൩

കരികളുടെ കടത്തേബ്ഭദനംചെയ്തു ദപ്പാ-
തൂർ ഹരികൾ പൊഴിയ്ക്കും പ്രേതധംഗംഭീരനാദം
വരനരികിലിരിയ്ക്കിൽ കാതിലമ്മഞ്ജുവീണാ-
സരളരവമെനിയ്ക്കുന്നായതിൽബ്ഭീതി തോന്നാൻ?

൧൪

കുശികതനുജയാഗത്രാണകത്താവു, നാനാ-
വശികളുടെ ഗണത്താൽ സ്തുതമാനാപദാനൻ,
നിശിതമതി ഭവാൻതൻപത്നിയൊമെന്നെ വന്നു-
നിശിചരൻ തൊടുമെന്നാൽ പാരതൻ തീറ്റ തിയ്യാം.

—മെമ—

വു

ശമഭമഭടൻ ചുറ്റും നിന്നു രക്ഷിച്ചുപോരും—
സ്വമഹിതകലധർമ്മക്കോട്ടത്തന്നുള്ളിലെന്നും
രമണചരണസേവാപ്രായുധത്തോടിരിയ്ക്കും—
പ്രമദകൾ യമഭണ്ഡിൽകൂടിയും കൂസലറോർ.

വു

ഖലർ ഭനുജരെയത്യാശ്രാഹവത്തിങ്കൽ വെന്നാ—
വലഹരനടെ നാടും കാപ്പവൻതൻസുതൻ നീ
കലമഹിമ വിളങ്ങും രാഘവൻ, കഷ്ടമേ ദൂർ—
ബലനൊരുവളെ നോക്കാനെന്നതോ ചൊൽവു ചിത്രം!

വു

ഒരുവളെ നിജഗാത്രാർജ്ജുനെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളാ—
നരുതതുവിധമുളേളാരാ നിനക്കുഴിപതപം
തരുവതിനു തുനിഞ്ഞീടാത്ത താതന്റെ ചിന്താ—
വിരുതിനു നിരുപിച്ചാലെത്ര നാം കൂപ്പിടേണം?

വു

നിരുപമതരമാം തൻപെരുരുഷത്തെ സ്തൂരിയ്ക്കാ—
തൊരുവക വിടുവാക്കിന്നെന്തിനെന്നോടുരപ്പു;
തിരുവടിയൊടുക്കുടേപ്പോരുവാനാജ്ഞ വേഗം
തരുവതിനു മടിച്ചാൽ പാശമാമാശ്രയം മേ.”

വു

ജനകതന്ത്രജയിങ്ങിനെ പറഞ്ഞു തദശ്രുഗളൽ—
സ്തൂനപ്രസൂണാഭയായ് പുരുവിഷ്ണു വസിച്ചിടവേ,
അനഘനവൻ മഹാമതി വിചിന്തനചെയ്തു ഹിതാ—
ലസഗമനാജ്ഞ നല്കി രമണിയ്ക്കു രാഘവവരൻ.

൯൦

പീനനയം കലൻ പതിയന്ന കുതുമലിയായ്
കാനനചംക്രമാനമതി പാതി കൊടുത്തിടവേ,
ആ നനവശ്രവാൽ കലിതമാകെയകന്നു തെളി-
ഞ്ഞാനനമുന്നതപ്രിയമിയന്നു സതിയ്ക്കു ജവം.

൯൧

ശ്രീദേവിയോടു സമമാം തനകാന്തി ചിത്തം-
വൈദേഹിയോടുമനുജാതനൊടും സമേതൻ
ഹാ ദേഹരാജ്യധനചിന്ത വെടിഞ്ഞരണ്യ-
ഭൂദേശവാസമതിനഭ്യതനായി രാമൻ.

൯൨

മൂന്നാളും കോസലേന്ദ്രാത്മജ മരുവിടുമാ-
ഹേമഹർമ്മ്യത്തിനുള്ളിൽ-
ചെന്നാ, തരത്താരെരിഞ്ഞങ്ങവശത കലതും-
ദേവിതൻ കാല്പൽ വീണാർ;
നന്നായിത്താവകാനുഗ്രഹമയമണിദീ-
പാംശുപുഞ്ജാൽ തമസ്സരം-
ച്ചിന്നം കാന്താരമാഗ്ഗങ്ങളിലിവർ തെളിവേ-
ല്ലേണമെന്നായിരുന്നാർ.

൯൩

നീരാളും കൺതുടച്ചപ്പൊഴുതു നിജഗളം
സ്വസ്ഥമാക്കി പ്രയത്നാൽ,
ധീരത്വം തെല്ലുപുഞ്ജാത്മജരൊടു ഹിതമായ്-
ദേവി കൌസല്യ ചൊന്നാൾ;
സൈന്ധവനീങ്ങർക്കു ഭൂവും രവികലപരദൈവ-
വങ്ങളും തുല്യതേജ-
സ്സാരം വായുവും വസിഷ്ഠാദികൾ ഗുരുവരരും
നിത്യവും നല്കിടട്ടേ!

—മന—

ൻർ

ഈ വംശം വത്സ! നിന്നാലിതുമുതലധികം
ശുദ്ധമായ്, പുത്രാളും—
സ്രീവക്ത്രത്തിന്നു മപ്പോലിതുമുതലിവര നി—
ന്നമ്മ ഞാനൊന്നുയായി;
ജീവൻ കൂടിപ്പിതാവിൻ ഹിതമതിന്നു ഹിതാൽ
സന്തുജിയ്ക്കുന്ന പുത്രൻ
നീ വന്നുണ്ടായമൂലം മമ ജാരമതോ
പുണ്യപുണ്യാഗ്രഗണ്യം.”

ൻർ

നില്ക്കാതെ കണ്ണുനീരാളിൻ വദനമിയ—
ന്നമ്മയിമ്മട്ടരയ്ക്കും—
തെല്ലാലിൽ താണു വീണ്ടും പ്രണമനമവര—
ത്യാദരത്തോടു ചെയ്ക്കാർ;
ഉൾക്കാമ്പൊട്ടൊന്നടക്കീട്ടിടമൊരുഗള—
ന്യുണ്ടു മെല്ലന്നു യാത്രാ—
വാക്കാരാൽ ചൊല്ലിയാ രാഘവൻ നിജജനനീ—
വാസഗേഹം വെടിഞ്ഞാർ.

ന്ന

പേരും ചേതോവിഷാദാലസഗമനമതി—
ന്നുളുമ്പിയ്ക്കുന്ന നാനാ—
പെരുന്നൊരെ പ്രയത്നത്തോടു നയവചസാ
പിൻതിരിപ്പിച്ചുകററി,
സാരജ്ഞൻ മന്ത്രിയോടൊത്തരിയ രഥമതിൽ—
ക്കേറിയാ രാഘവന്മാർ
ധീരത്വം പൂണ്ടു ധാത്രിസുതയൊടുമൊരുമി—
ച്ചാസ്ഥലം വിട്ടുപോയാർ.

—മൺ—

ൻെ

സുനത്താൽ കാന്തിചിന്തിടിന തരുനിരയെ—
കൈതുകാൽ കണ്ടു കണ്ടും,
ഗാനത്തിൽ സകതമാകും ഖഗതതിയുടെ പാ—
ട്ടാദരാൽ കേട്ടു കേട്ടും,
ജ്ഞാനത്താൽ സിലരാകും മുനികളുടെ മഹാ—
ശിസ്സു മേൽ പൂണ്ടു പൂണ്ടും
നാനാദേശം കടന്നായവർ സുഷമ പെരും—
ചിത്രകൂടത്തിലെത്തി.

ൻവ

അനുപമവിജയശ്രീലാളിതാഭോഗരാകും—
മനുജവരകുമാരന്മാരുമാ സീതതാനം
വനനിലയനിവാസം മൂലമാപൂണ്ണഹൃഷ്—
ത്തിനു വശഗതരായിത്തത്ര സൗഖ്യേന വാണാർ.

ശ്രീമദ്യോഗ്യപുരസ്ഥമാകിന വട—
ക്കുളർകലത്തിൽ ധൃത—
ക്ഷേമം വാച്ചു ജനിച്ച ഭൂപനൊരുവൻ
തദ്രാജരാജാഭിധൻ,
രാമൻതൻകഥയായ വിരവിജയം—
കാവ്യത്തിനെക്കൈരളീ—
പ്രേമത്തോടു രചിപ്പതിൽ ദശമമാം
സഗ്ഗം സമാപ്തം ശുഭം.

രഘുവിരവിജയം പത്താംസഗ്ഗം സമാപ്തം.

ശുദ്ധിപത്രം

സക്തം.	പദ്യം.	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
ക	നക	കാമ്പുകി	കാമ്പുകി
ക	കെ	തപദ്യ	തപദ്യ
ന	ന	വൈഭത്തി	വൈഭത്തി
"	നക	നസിത	നസിത
ര	രക	സ്ഫുണ്ഡീയ	സ്ഫുണ്ഡീയ
"	വന	സതീയഥ	സതീയഥ
ക	ൻ	വരാശി	വരാശി
"	നര	പുരുഷർ	പുരുഷർ
"	നര	ഭരതനാട	ഭരതനാട
"	രന	മഗ്നം	മഗ്നം
"	രര	ഭരതരാത്രി	ഭരതരാത്രി
"	കമര	കാൺ	കാൺ
ന	ക	നീങ്ങി	നീങ്ങി
"	കര	ഭാരാപ	ഭാരാപ
"	കെ	ശ്രീത	ശ്രീത
"	കൻ	മഗീതിഗ	മഗീതിഗ
"	രക	രസ്ത	രസ്ത
"	രര	ചോര	ചോര
"	രെ	രവണി	രവണി
"	രൻ	ശ്രീയാം	ശ്രീയാം
"	കന	ശാപ്പ	ശാപ്പ
"	കവ	സുരകാ	സുരകാ
"	നം	കടലി	കടലി
"	"	ററൽ	ററൽ
"	വര	നാക്കിൽ	നാക്കിൽ
"	വര	ലീരി	ലീരി

സക്തം.	പദ്യം.	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
ന്യ	വൃശ്	പീനോ	പീനോ
”	വൃ	ധീരാഗ്രൻ	ധീരാഗ്രൻ
െ	ഉ	കിന്നരൻ	കിന്നരൻ
ൻ	രന്മ	ഉിങ്ങനെ	ഉെങ്ങനെ
”	ന്നൻ	തി!	തി

